

รายงานการวิจัย

ข้อมูลพื้นฐานการเรียนการสอนภาษาต่างประเทศ

ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

เขตการศึกษา 6

ผู้วิจัย

ผศ.ดร.ศศิ จังสติดิษฐ์กุล

ผศ.กัญญ์ชลิ จังสติดิษฐ์กุล

อาจารย์บุญมา พรหมสาขา

อาจารย์จิราภรณ์ วิทยาคม

อาจารย์ภัทรา ภมรศิลป์ธรรม

อาจารย์ขจร สวัสดิ์

รายงานการวิจัยนี้เป็นส่วนหนึ่งของชุดโครงการวิจัยข้อมูลพื้นฐานการเรียนการสอนภาษาต่างประเทศและการใช้ภาษาต่างประเทศในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
สนับสนุนงบประมาณการวิจัยโดยกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.)

2548

ISBN 974-9813-64-2

ชื่อเรื่อง	ข้อมูลพื้นฐานการเรียนการสอนภาษาต่างประเทศในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ เขตการศึกษา 6
ผู้วิจัย	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ศศิ จังสถิตย์กุล ผู้ช่วยศาสตราจารย์ กัญญ์ชลิ จังสถิตย์กุล อาจารย์บุญมา พรหมสาขา อาจารย์จิราภรณ์ วิทยาคม อาจารย์ภัทรา ภมรศิลป์ธรรม อาจารย์ขจร สวัสดิ์

บทคัดย่อ

วัตถุประสงค์ของการวิจัยครั้งนี้คือการศึกษาสภาพและปัญหาการเรียนการสอนภาษาต่างประเทศในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ เขตการศึกษา 6 โดยใช้การวิจัยเชิงสำรวจแบบตัดขวาง (Cross-sectional Design) กลุ่มตัวอย่างเลือกมาจากการสุ่มแบบหลายขั้นตอน โดยสุ่มแบบ Random Sampling ได้จังหวัดขอนแก่นและจังหวัดเลย จากนั้น สุ่มแบบเจาะจงเลือกสถานศึกษาในอำเภอขนาดเล็ก กลางและใหญ่ในจังหวัดที่สุ่มได้ โดยแยกสถานศึกษาเป็นระดับประถมศึกษา มัธยมศึกษา อาชีวศึกษา และอุดมศึกษา รวมทั้งสิ้น 87 แห่ง แบ่งเป็นสถานศึกษาที่สังกัดรัฐบาล 70 แห่ง และสังกัดเอกชน 17 แห่ง ในแต่ละสถานศึกษา ได้สัมภาษณ์ผู้บริหารหรือผู้ที่ได้รับมอบหมาย 1 คน ผู้สอนภาษาต่างประเทศภาษาละ 2 คน และผู้เรียนภาษาต่างประเทศภาษาละ 2 คน ยกเว้นสถานศึกษาในระดับประถมศึกษาที่ไม่มีการสัมภาษณ์ผู้เรียน รวมกลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้บริหาร 87 คน ผู้สอน 158 คน และผู้เรียน 140 คน รวมทั้งสิ้น 385 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วยแบบสัมภาษณ์ 3 ชุด สำหรับใช้สัมภาษณ์ผู้บริหาร ผู้สอน และผู้เรียน ในการเก็บข้อมูล คณะผู้วิจัยเดินทางไปยังสถานศึกษาเพื่อทำการสัมภาษณ์โดยใช้แบบสัมภาษณ์ที่สร้างขึ้น การวิเคราะห์ข้อมูลใช้สถิติพรรณนา ซึ่งวิเคราะห์โดยโปรแกรมสำเร็จรูป SPSS (Statistic Package for the Social Sciences) แบ่งการวิเคราะห์เป็น 2 ตอนคือ การวิเคราะห์ตัวแปรเดียว (Uni-variate Analysis) ได้แก่ จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่ามัธยฐาน ค่าฐานนิยม ค่าสูงสุด ค่าต่ำสุด และการวิเคราะห์สองตัวแปร (Bi-variate Analysis) โดยการวิเคราะห์ตารางไขว้ (Contingency Table) ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

ภาษาอังกฤษเป็นภาษาต่างประเทศที่มีการสอนมากที่สุด และมีจำนวนผู้เรียนและผู้สอนสูงสุดโดยมีค่าเฉลี่ย 1174.5 สำหรับนักเรียนและ 7.9 สำหรับผู้สอน สถานศึกษาส่วนใหญ่มีห้องสมุดเป็นแหล่งเรียนรู้หลัก การกำหนดนโยบายการเรียนการสอนกำหนดตามแผนการศึกษาภาคบังคับของหลักสูตร รับอาจารย์ผู้สอนจากบัญชีส่วนกลาง พัฒนาศักยภาพของผู้สอนโดยการอบรมสัมมนา จัด

นิทรรศการวันปีใหม่และวันคริสต์มาสเป็นกิจกรรมสนับสนุนการเรียนการสอนภาษาต่างประเทศ ในด้านผู้สอน ส่วนใหญ่เป็นหญิง ในกลุ่มอายุ 40 – 49 ปี มีประสบการณ์การสอนภาษาต่างประเทศ 1 – 10 ปี ส่วนใหญ่จบการศึกษาระดับปริญญาตรีด้านภาษาต่างประเทศ ผู้สอนในระดับประถมศึกษาร้อยละ 40.0 มีวุฒิการศึกษาที่ไม่ตรงกับวิชาที่สอน กิจกรรมการเรียนการสอนที่ใช้มากคือ การบรรยาย การทำแบบฝึกหัด และการแปลบทเรียน ในขณะที่ใช้กิจกรรมการแสดงบทบาทสมมุติ การทำโครงงาน และ การศึกษานอกสถานที่ในระดับน้อย ส่วนใหญ่วัดผลการศึกษาโดยใช้การสอบกลางภาคและปลายภาค มีบางส่วนที่ใช้การสังเกตโดยผู้สอน คะแนนเก็บระหว่างภาคเรียน การสอบบทสนทนา การเข้าห้องเรียน และการทำโครงงาน ประกอบการวัดผล ผู้สอนมีความถนัดทักษะการอ่านภาษาต่างประเทศมากที่สุด (ร้อยละ 36.8) และต้องการพัฒนาทักษะการพูดมากที่สุด (ร้อยละ 30.3) ทางด้านผู้เรียน ส่วนใหญ่เป็นหญิง ผู้ปกครองซึ่งส่วนใหญ่มีอาชีพเกษตรกรและรับจ้าง มีรายได้ต่ำกว่าเดือนละ 10,000 บาท ผู้เรียนร้อยละ 56.1 เริ่มเรียนภาษาอังกฤษในระดับประถมศึกษา ส่วนใหญ่คิดว่าตนมีทักษะการฟัง/พูดอยู่ในระดับน้อย และมีทักษะการอ่าน/เขียนในระดับมาก ต้องการปรับปรุงทักษะทางภาษาทุกทักษะ คิดว่าภาษาต่างประเทศมีความสำคัญในระดับมากและต้องการทำงานในสถานที่ที่มีการใช้ภาษาต่างประเทศ นอกจากนี้ผู้เรียนส่วนใหญ่มีความพอใจกับกิจกรรมการเรียนการสอนที่ผู้สอนใช้ มีพฤติกรรมการเรียนและการทำงานสม่ำเสมอ แต่มีโอกาสนการใช้ภาษาต่างประเทศนอกห้องเรียนน้อย

ในด้านปัญหาการเรียนการสอน ผู้บริหารสถานศึกษาคิดว่า การที่ผู้เรียนขาดการฝึกฝนนอกห้องเรียนเป็นปัญหามากที่สุด รองลงมาคือการใช้ผู้สอนในระดับประถมศึกษาสอนไม่ตรงกับสาขาวิชาที่สำเร็จการศึกษา การมีผู้สอนภาษาอังกฤษไม่เพียงพอ และการที่ผู้เรียนไม่กล้าแสดงออก ปัญหาสำคัญสำหรับผู้สอน คือการที่ผู้สอนมีภาระงานมากเกินไปทั้งภาระการสอน และงานอื่นๆ นอกจากนี้คือปัญหาที่ผู้เรียนไม่สนใจเรียนและไม่มีความพร้อม ในขณะที่ผู้เรียนคิดว่าสื่อการสอนที่ไม่หลากหลายและไม่เพียงพอเป็นปัญหาในการเรียนภาษาต่างประเทศของตน

ผู้วิจัยเสนอว่าควรลดจำนวนผู้เรียนภาษาต่างประเทศต่อห้องให้เหลือประมาณไม่เกิน 30 คน เพื่อขีดความสามารถทางภาษาต่างประเทศและการสอนภาษาต่างประเทศให้กับผู้สอนอย่างจริงจัง และต่อเนื่อง ในขณะเดียวกันก็ควรหาวิธีที่จะส่งเสริมให้ผู้เรียนมีโอกาสฝึกฝนการใช้ภาษาต่างประเทศนอกห้องเรียนเพิ่มมากขึ้น

Title: Profile of Foreign Language Education in Education Region 6, the Northeast of Thailand

Researchers: Assistant Professor Dr. Sasi Jungsatitkul
Assistant Professor Kanchalee Jungsatitkul
Boonma Brahmasakha
Jiraporn Witayakom
Patra Pamornsilapatham
Khajorn Sawasdee

Abstract

The objectives of this study were to study the conditions and identify problems of foreign language education in Education Region 6 in the Northeast of Thailand. The cross-sectional design was adopted for this survey research study. Subjects for the study were obtained via multi-stage random sampling: Khon Kaen and Loei were thus randomly obtained as representatives for the region. Then purposive random sampling was used in obtaining 87 institutions of all levels – primary, secondary, vocational and tertiary levels; in a large, medium, and small districts in the two provinces. Of the 87 institutions, 70 were governmental and 17 private institutions. From each institution the school executive or person appointed by the executive, two teachers and two students for each foreign language were interviewed, except for the primary schools where students were not interviewed. The 385 subjects comprised 87 executives, 158 teachers, and 140 students. Three sets of questionnaires were used by the researchers in interviewing the subjects: one set of questionnaire for each group of subjects. SPSS (Statistic Package for the Social Sciences) was used for two types of data analysis: uni-variate analysis for numbers, percentages, averages, standard deviations, medians, modes, maximum and minimum values; and bi-variate analysis for cross tabulation of certain data. The findings were as follows.

English with the highest number of teachers and students (a mean of 1174.5 for students and 7.9 for teachers) was taught the most among the foreign languages surveyed. The school library was the major source of learning. The policy for foreign language instructions was determined by the curriculum designed for compulsory education by the

Ministry of Education. Teachers were mainly recruited from a list prepared by the Ministry. Seminars were the major means of developing the teachers' potential. Organizing exhibitions on New Year and Christmas was the major extra-curricular support activity for the foreign language education. As regards the teachers, the majority were female in the 40 – 49 year age group with 1 – 10 years of experience teaching a foreign language. Most of the teachers held a Bachelor's degree in foreign language or foreign language teaching except for 40.0 per cent of the teachers in the primary schools who did not have a degree in this field. The classroom activities used the most were lecturing, doing exercises, and translation, while those occasionally used were role play, project work, and study trips. Assessment was based mostly on scores from the mid-term and final exams while there were some teachers who also used scores from class work, speaking tests, class attendance, and project work. The majority of the teachers reported that they were most proficient in the reading skill (36.8%) and wanted to improve their speaking skill the most (30.3%). In relations to the students, the majority of which were female, their parents were farmers and employees who had an average of Baht 10,000 monthly income. 56.1 % of the students started studying English in the primary school. The majority of the students reported that their listening/speaking skill was not very good while their reading/writing skill was quite satisfactory. They wished to improve all of their language skills, realized that foreign languages were extremely important, and wished to work in a place where foreign languages were used. Besides, the majority of the students were satisfied with the learning activities organized by the teachers while they themselves attended classes and regularly handed in their homework. However, they had very little opportunity in practicing the languages outside of class.

Regarding problems in teaching and learning the foreign languages, the school executives suggested that lack of opportunity for out-of-class practice was the most problematic. Less problematic were the fact that the primary school teachers did not have a degree in the field that they taught, the inadequacy of English teachers, and the students' reluctance to express themselves in a foreign language. In the opinion of the teachers, excessive work loads both teaching and non-teaching, and the students' disinterest and ill-preparation for learning the languages were most problematic. On the other hand, the students thought that a lack of variety in teaching materials as well as insufficient amounts of teaching materials were problematic for them.

It was recommended that the number of students in class be reduced to 30, the teachers' foreign language proficiency and teaching ability be seriously and continuously improved, and means of encouraging students to practice using the foreign language outside of classroom be identified and implemented.

บทสรุปสำหรับผู้บริหาร

วัตถุประสงค์ของการวิจัยข้อมูลพื้นฐานการเรียนการสอนภาษาต่างประเทศในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ เขตการศึกษา 6 คือ การศึกษาสภาพและปัญหาการเรียนการสอนภาษาต่างประเทศในเขตการศึกษา 6 ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ โดยใช้การวิจัยเชิงสำรวจ แบบตัดขวาง กลุ่มตัวอย่างประกอบด้วยผู้บริหารสถานศึกษา ผู้สอนภาษาต่างประเทศ และผู้เรียนภาษาต่างประเทศ ในสถานศึกษาในเขตการศึกษา 6

การสุ่มตัวอย่างใช้วิธีสุ่มแบบหลายขั้นตอน โดยสุ่มแบบ Random Sampling ได้จังหวัดขอนแก่นและจังหวัดเลย จากนั้น สุ่มแบบเจาะจงเลือกสถานศึกษาในอำเภอขนาดเล็ก กลางและใหญ่ ในจังหวัดที่สุ่มได้ โดยแยกสถานศึกษาเป็นระดับประถมศึกษา มัธยมศึกษา อาชีวศึกษา และอุดมศึกษารวมทั้งสิ้น 87 แห่ง แบ่งเป็นสถานศึกษาที่สังกัดรัฐบาล 70 แห่ง และสังกัดเอกชน 17 แห่ง

ในแต่ละสถานศึกษา ได้สัมภาษณ์ผู้บริหารหรือผู้ที่ได้รับมอบหมาย 1 คน ผู้สอนภาษาต่างประเทศภาษาละ 2 คน และผู้เรียนภาษาต่างประเทศภาษาละ 2 คน ยกเว้นสถานศึกษาในระดับประถมศึกษาที่ไม่มีการสัมภาษณ์ผู้เรียน รวมกลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้บริหาร 87 คน ผู้สอน 158 คน และผู้เรียน 140 คน รวมทั้งสิ้น 385 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วยแบบสัมภาษณ์ 3 ชุด สำหรับใช้สัมภาษณ์ผู้บริหาร ผู้สอน และผู้เรียนที่ได้ผ่านการทดสอบค่าความน่าเชื่อถือแล้ว ในการเก็บข้อมูล คณะผู้วิจัยติดต่อกับผู้บริหารสถานศึกษาเพื่อขออนุญาตเก็บข้อมูล โดยทางจดหมาย โทรสาร หรือโทรศัพท์ ในวันที่นัดหมายคณะผู้วิจัยเดินทางไปยังสถานศึกษาเพื่อทำการสัมภาษณ์โดยใช้แบบสัมภาษณ์ที่สร้างขึ้น หลังการสัมภาษณ์ นักวิจัยได้ตรวจสอบความครบถ้วนของคำตอบ สังเกตสภาพของสถานศึกษาและการเรียนการสอน ตลอดจนพุดคุยเพิ่มเติมเกี่ยวกับปัญหาการเรียนการสอนภาษาต่างประเทศของสถานศึกษาเพื่อให้ได้ข้อมูลเชิงลึกมาประกอบแบบสัมภาษณ์

การวิเคราะห์ข้อมูลใช้สถิติพรรณนา ซึ่งวิเคราะห์โดยโปรแกรมสำเร็จรูป SPSS (Statistic Package for the Social Sciences) แบ่งการวิเคราะห์เป็น 2 ตอนคือ การวิเคราะห์ ตัวแปรเดียว (Uni-variate Analysis) ได้แก่ จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่ามัธยฐาน ค่าฐานนิยม ค่าสูงสุด ค่าต่ำสุด และการวิเคราะห์สองตัวแปร (Bi-variate Analysis) โดยการวิเคราะห์ตัวตารางไขว้ (Contingency Table) ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

ภาษาอังกฤษเป็นภาษาต่างประเทศที่มีการสอนในทุกระดับชั้นตั้งแต่ชั้นอนุบาลจนถึงปริญญาเอก นอกจากภาษาอังกฤษ ภาษาต่างประเทศที่มีการสอนในระดับมัธยมศึกษาคือ ภาษาฝรั่งเศส ภาษาเยอรมัน ภาษาจีน และภาษาญี่ปุ่น ในระดับอาชีวศึกษา (ปวช) สอนภาษาฝรั่งเศส

และในระดับอุดมศึกษา (เฉพาะปริญญาตรี) มีการสอนภาษาฝรั่งเศส ภาษาเยอรมัน ภาษาจีน ภาษาญี่ปุ่น ภาษาสเปน ภาษาเวียดนาม ภาษาเกาหลี และภาษาลาว

ภาษาอังกฤษมีจำนวนผู้เรียนสูงสุด ในขณะที่ภาษาเวียดนามมีผู้เรียนต่ำสุด ในด้านจำนวนผู้เรียนต่อห้อง นอกเหนือจากปริญญาเอกและปริญญาโท ระดับที่ค่าเฉลี่ยของจำนวนผู้เรียนต่อห้องต่ำสุดคือ ระดับอนุบาล และประถมศึกษา ในขณะที่ค่าเฉลี่ยของจำนวนผู้เรียนต่อห้องสูงสุดคือ ระดับปริญญาตรี และระดับอาชีวศึกษา ปวช.

ในด้านการจัดการเรียนการสอน แหล่งการเรียนรู้ที่ส่งเสริมภาษาต่างประเทศที่มีการใช้มากที่สุดสามอันดับแรก คือ ห้องสมุดของสถาบัน อินเทอร์เน็ต และห้องปฏิบัติการทางภาษา

สถานศึกษาส่วนใหญ่กำหนดนโยบายการสอนภาษาต่างประเทศ ตามแผนการศึกษาภาคบังคับของหลักสูตร มีสถานศึกษาเป็นส่วนน้อยที่คำนึงถึงความต้องการของผู้เรียน ความต้องการของผู้ปกครอง และความต้องการของตลาดแรงงานเป็นที่น่าสนใจว่าสถาบันระดับอุดมศึกษาไม่ได้คำนึงถึงความต้องการของผู้ปกครองในการกำหนดนโยบายการสอนภาษาต่างประเทศ

ในด้านการพัฒนาศักยภาพของผู้สอน สถานศึกษาส่วนใหญ่มีกิจกรรมการหาความต้องการเรียนภาษาต่างประเทศของผู้สอน โดยส่วนใหญ่ มีกิจกรรมดังกล่าวปีละ 1 ครั้ง โดยการสำรวจความต้องการดังกล่าวมักจะเกิดขึ้นในการอบรมหลักสูตรการสอน และการสัมมนา ส่วนกิจกรรมที่ทางสถานศึกษาจัดหรือสนับสนุนในการพัฒนาศักยภาพของผู้สอนมากที่สุดคือ การประชุมสัมมนา อบรม รองลงมาคือ การศึกษาด้วยตนเองจากเอกสาร กิจกรรมดังกล่าวมีการจัดขึ้นปีละ 1 - 3 ครั้ง

สถานศึกษาเกือบทุกแห่ง มีการจัดสรรงบประมาณเพื่อการเรียนการสอนภาษาต่างประเทศ โดยงบประมาณที่จัดสรร ส่วนใหญ่ใช้ซื้อสื่อการสอนและ หนังสือ การอบรมดูงาน และการส่งนักเรียนสอบแข่งขันทักษะทางภาษา สำหรับกิจกรรมสนับสนุนการเรียนการสอนภาษาต่างประเทศ 96.6% ของสถานศึกษามีกิจกรรมสนับสนุนการเรียนการสอนภาษาต่างประเทศ โดยกิจกรรมที่ดำเนินการคือ การจัดนิทรรศการภาษาต่างประเทศ การวางแผนการเรียนแบบบูรณาการ การจัดแข่งขันภาษาต่างประเทศ และการจัดงานปีใหม่ และคริสต์มาส

สถานศึกษาส่วนใหญ่มีการปรับปรุงหลักสูตรและหรือมีการเปลี่ยนแปลงรายวิชาที่เปิดสอนในหลักสูตร โดยส่วนมากมีการปรับปรุงปีละ 1 และ 2 ครั้ง และระดับการศึกษาที่มีการปรับปรุงมากที่สุด 2 อันดับแรกคือ ระดับอุดมศึกษา และระดับประถมศึกษา

กิจกรรมในการสนับสนุนผู้สอนภาษาต่างประเทศที่มีการดำเนินการคือ การฝึกอบรม การเข้าร่วมประชุมสัมมนา การสนับสนุนการทำผลงานด้านวิชาการ การสนับสนุนการศึกษาต่อ การดูงานในประเทศ และการดูงานต่างประเทศ โดยการฝึกอบรมและการเข้าร่วมประชุมสัมมนามีจำนวนครั้งของการจัดต่อปีสูงสุด (ค่าเฉลี่ย 2.6 จากผู้ตอบทั้งหมด 76 และ 2.5 จากผู้ตอบทั้งหมด 67 ตามละ

ดับ) และมีจำนวนผู้เข้าร่วมกิจกรรม 73 คน และ 64 คนตามลำดับ นอกจากนี้มีผู้สอนเข้าร่วมกิจกรรม การดูงานในประเทศ 43 คนจากจำนวนทั้งหมด 158 คน

ด้านวิธีการรับอาจารย์ ในภาพรวม สถาบันการศึกษาระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษา รับอาจารย์จากบัญชีรายชื่อที่ส่วนกลางคัดเลือกไว้ ในขณะที่ระดับอาชีวศึกษาและอุดมศึกษาใช้วิธี สัมภาษณ์มากที่สุด

ผู้สอนภาษาต่างประเทศในภาคตะวันออกเฉียงเหนือเขตการศึกษา 6 ส่วนใหญ่ เป็นเพศ หญิงอยู่ในกลุ่มอายุ 40-49 ปี รองลงมาคือกลุ่มอายุ 30-39 ปี ผู้สอนระดับปริญญาตรีมีวุฒิการศึกษา ตรงกับวิชาที่สอนมากที่สุด ในขณะที่ผู้สอนจำนวนมากในระดับประถมศึกษา มีวุฒิการศึกษาไม่ตรงกับ วิชาที่สอน ผู้สอนส่วนมากมีประสบการณ์การสอนภาษาต่างประเทศในระหว่าง 1-10 ปี และมี ประสบการณ์ในการใช้ภาษาต่างประเทศในการสอนอยู่ในระดับมาก ในขณะที่ การใช้ภาษาต่างประเทศ ในกิจกรรมประจำวันอยู่ในระดับน้อย ทักษะภาษาต่างประเทศที่ผู้สอนถนัดมากที่สุด คือ การอ่าน ช่วย ทักษะที่ถนัดน้อยที่สุดคือ ล่าม ผู้สอนในระดับมัธยมมีการประเมินความรู้ทางภาษามากที่สุด โดยใช้ แบบทดสอบของกระทรวงเป็นส่วนใหญ่

เมื่อพิจารณาถึงการพัฒนาศักยภาพด้านภาษาต่างประเทศและการสอนภาษาต่างประเทศ ผู้สอนได้รับการศึกษาอบรมทั้งด้านการพัฒนาหลักสูตรทางด้านทฤษฎี การจัดการเรียนการสอนเพื่อ พัฒนาความรู้ทางการจัดการเรียนการสอนภาษา การพัฒนาทักษะทางภาษาทุกทักษะ และการพัฒนา เทคนิคการวัดผลตามสภาพจริง) ผู้สอนส่วนใหญ่ต้องการพัฒนาทักษะการพูดมากที่สุด และ ผู้สอนคิด ว่ากิจกรรมการพูดหน้าชั้นเรียนมีประโยชน์มากที่สุด

ในด้านสภาพการจัดการเรียนการสอนภาษาต่างประเทศ กิจกรรมการเรียนการสอนที่ ผู้สอนให้อยู่ในเกณฑ์มาก คือ การบรรยาย การทำแบบฝึกหัด และการแปลบทเรียน กิจกรรมที่ใช้น้อย คือ การแสดงบทบาทสมมติ การทำโครงงาน และการพาไปศึกษานอกสถานที่ การพูดหน้าชั้นเรียนเป็น กิจกรรมเสริมทักษะที่ใ้หมากในระดับประถมศึกษา และระดับอุดมศึกษา ในขณะที่ระดับอาชีวศึกษาใช้ ภาพประกอบมากที่สุด ในด้านการประเมินผลการเรียนการสอนภาษาต่างประเทศ ผู้สอนในทุกระดับ การศึกษาให้ความสำคัญการสอบปลายภาคมาเป็นอันดับหนึ่ง รองลงมาคือการสอบกลางภาค นอกจากนี้มีการเก็บคะแนนจากงานระหว่างภาคเรียน คะแนนการสังเกตของผู้สอน การสอบบทสนทนา การเข้าห้องเรียน และการทำโครงงาน ส่วนตำราและสื่อการเรียนที่ใช้ประกอบหลักสูตร โดยภาพรวม ผู้สอนเป็นผู้เลือกเอง มีเป็นส่วนน้อยที่ผู้สอนเป็นผู้ผลิตเอง และผู้เรียนมีส่วนร่วมในการเลือกเนื้อหา

สำหรับกลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้เรียน ส่วนใหญ่เป็นหญิง และศึกษาอยู่ในสถานศึกษาของ รัฐบาล ทุกคนมีเชื้อชาติไทยและสัญชาติไทย ส่วนมากพูดภาษาไทยและภาษาอีสานในชีวิตประจำวัน อาชีพส่วนใหญ่ของบิดามารดาของผู้เรียนในระดับมัธยมศึกษาและอาชีวศึกษาคือ รับจ้าง และ เกษตรกร ในขณะที่บิดามารดาของผู้เรียนในระดับอุดมศึกษาส่วนใหญ่เป็นข้าราชการ รายได้ของผู้ปกครอง ส่วน

ใหญ่ ต่ำกว่า 10,000 บาท ผู้เรียนส่วนใหญ่เริ่มเรียนภาษาอังกฤษในระดับประถมศึกษา เคยเข้าร่วมกิจกรรมภาษาเป้าหมายที่เป็นกิจกรรมในประเทศ โดยกิจกรรมที่เข้าร่วมมากที่สุดคือ งานวันคริสต์มาส นิทรรศการเกี่ยวกับภาษาเป้าหมาย และการแข่งขันเกี่ยวกับภาษาเป้าหมาย

ในด้านความคิดเห็นเกี่ยวกับภาษาเป้าหมาย ผู้เรียนส่วนใหญ่ คิดว่าตนมีทักษะการฟัง และการพูด ในขณะที่ คิดว่าตนมีทักษะการอ่านและการเขียนในระดับมาก อย่างไรก็ตามผู้เรียนส่วนใหญ่ต้องการปรับปรุงทักษะการฟัง พูด อ่าน และเขียนภาษาเป้าหมายในระดับมาก นอกจากผู้เรียนส่วนมากเห็นว่าภาษาเป้าหมายมีความจำเป็นต่อการใช้ชีวิตและต้องการที่จะทำงานในสถานที่ที่มีการใช้ภาษาเป้าหมายในระดับมาก

ในด้านกิจกรรมนอกชั้นเรียนที่ช่วยให้ทักษะการใช้ภาษาเป้าหมายดีขึ้นนั้น ผู้เรียนเห็นว่าทุกกิจกรรมช่วยให้ทักษะดีขึ้น โดยเรียงลำดับความสำคัญจากมากไปหาน้อยดังนี้ การอ่านตำราเรียน การใช้คอมพิวเตอร์ / อินเทอร์เน็ต การสนทนากับชาวต่างประเทศ การฟังเพลง การดูรายการโทรทัศน์ การเรียนเพิ่มเติมด้วยตนเอง การดูภาพยนตร์เสียงในฟิล์ม การอ่านหนังสือพิมพ์ ภาษาต่างประเทศ การเข้าค่ายอบรม การฟังข่าวรายการวิทยุภาษาต่างประเทศ และการเขียนจดหมายติดต่อกับชาวต่างประเทศ

สำหรับกิจกรรมในชั้นเรียน ผู้เรียนมีความเห็นว่าทุกกิจกรรมมีส่วนช่วยให้มีทักษะภาษาดีขึ้นในระดับมากและมากที่สุด โดยเรียงตามลำดับจากมากไปหาน้อยดังนี้ การฝึกพูดในชั้นเรียน การทำแบบฝึกหัด การฝึกฟังในห้องเรียน การฟังผู้สอนบรรยาย การอภิปรายไวยากรณ์ การศึกษด้วยตนเอง การที่ผู้สอนแปลบทเรียนให้ฟัง การทำกิจกรรมกลุ่ม การทำบทบาทสมมติ การฝึกโดยใช้สถานการณ์จำลอง การฝึกทำข้อสอบเก่าในชั้นเรียน การไปศึกษานอกสถานที่ และการทำโครงการ

ในด้านพฤติกรรมการเรียน ผู้เรียนส่วนใหญ่ ใช้ผู้สอนชาวไทย ผู้สอนชาวต่างประเทศ และเพลงเป็นแบบอย่างในการใช้ภาษาต่างประเทศ นอกจากนี้ผู้เรียนเห็นว่ากิจกรรมต่อไปนี้ เป็นสิ่งที่ตนปฏิบัติในระดับมากและมากที่สุด ตามลำดับจากมากไปหาน้อยดังนี้คือ ส่งงาน/การบ้านสม่ำเสมอ ปรึกษาอาจารย์เกี่ยวกับการเรียน ปรึกษาเพื่อนเกี่ยวกับการเรียน เข้าเรียนอย่างสม่ำเสมอ และ ทบทวนก่อนหรือหลังเข้าเรียน

สำหรับปัญหาในการจัดการเรียนการสอน ผู้บริหารของสถานศึกษาทุกระดับเห็นว่าการที่ผู้เรียนขาดการฝึกฝนนอกชั้นเรียนเป็นปัญหามากที่สุด ปัญหารองลงมาสำหรับระดับประถมศึกษาคือ การที่ผู้สอนสอนไม่ตรงกับสาขาวิชาที่สำเร็จการศึกษา ส่วนระดับมัธยมศึกษาและอาชีวศึกษาเห็นพร้อมกันว่า การที่ผู้เรียนไม่กล้าแสดงออกเป็นปัญหารองลงมา ในขณะที่การที่ผู้สอนไม่เพียงพอและการที่มีจำนวนผู้เรียนต่อห้องมากเกินไปเป็นปัญหาในระดับรองลงมาสำหรับระดับอุดมศึกษา ในทัศนะของผู้สอน ปัญหาที่เกิดจากการเรียนการสอนคือ ผู้สอนมีภาระงานมากเกินไป คือ ต้องสอนและทำงานอื่น

ด้วย ผู้เรียนไม่สนใจเรียนและไม่มีความพร้อม สื่ออุปกรณ์การสอนไม่เพียงพอกับจำนวนผู้เรียน ในขณะที่ผู้เรียนส่วนใหญ่ไม่คิดว่าตนเองมีปัญหาในการเรียน ตลอดจนไม่คิดว่าผู้สอนสร้างปัญหาในการเรียน มีผู้เรียนบางส่วนที่คิดว่าปัญหาในการเรียนเกิดจากสื่อการสอนที่ไม่เพียงพอ และผู้เรียนส่วนน้อยมากที่คิดว่าวิธีการสอนเป็นปัญหา

เมื่อพิจารณาความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาในการจัดการเรียนการสอนภาษาต่างประเทศ ในภาพรวมผู้บริหารสถานศึกษาเห็นพร้อมกันว่า ควรมีการเพิ่มสื่อการสอนที่ทันสมัยและหลากหลาย และให้มีการจัดศูนย์หรือแหล่งการเรียนรู้ให้เพียงพอ นอกจากนี้ผู้บริหารสถานศึกษาในระดับประถมศึกษาส่วนใหญ่ เห็นว่าควรเพิ่มบุคลากรที่จบเอกทางด้านวิชาภาษาต่างประเทศ ในขณะที่ผู้บริหารในระดับมัธยมศึกษา ต้องการให้สนับสนุนงบประมาณในการพัฒนาการเรียนการสอน ส่วนผู้บริหารในระดับอาชีวศึกษาส่วนใหญ่ ต้องการให้มีบุคลากรที่เป็นเจ้าของภาษา และผู้บริหารในระดับอุดมศึกษาเห็นว่าควรให้มีการเรียนภาษาอังกฤษตั้งแต่เด็ก และควรเพิ่มบุคลากรที่จบเอกวิชาภาษาต่างประเทศ สำหรับผู้สอนได้ให้ข้อเสนอแนะไว้ดังนี้คือ ลดจำนวนผู้เรียนต่อห้อง เพิ่มสื่อการสอนให้หลากหลาย เพิ่มสื่อที่เป็นอิเล็กทรอนิกส์ ปรับปรุงพื้นฐานผู้เรียน เพิ่มบุคลากรในหน่วยงาน ร้อยละ 19.8 ไม่ให้ครูสอนหลายวิชาในคราวเดียวกัน ลดภาระงานอื่นนอกจากงานสอน แก้ไขด้านปัญหาส่วนตัวของผู้เรียน ปรับปรุงวิธีการสอน และอบรมทักษะการใช้สื่อแก่ครูผู้สอน

ข้อเสนอแนะสำหรับนโยบายการจัดการเรียนการสอนภาษาต่างประเทศ

ควรหาทางลดจำนวนผู้เรียนต่อห้องให้อยู่ในสัดส่วนที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ฝึกทักษะทางภาษาได้อย่างเต็มที่ การแก้ปัญหาในเรื่องนี้ที่มีการเสนอคือให้เพิ่มจำนวนผู้สอนและห้องเรียน ซึ่งเป็นข้อเสนอที่ปฏิบัติได้ยากในสถานการณ์ที่งบประมาณมีจำกัด ดังนั้นวิธีที่จะลดจำนวนผู้เรียนที่ได้ผลน่าจะเป็นการนำเทคโนโลยีทางการศึกษามาประยุกต์ใช้ เช่น e-learning หรือการใช้เทคนิคการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง

ผู้สอน โดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้สอนที่ไม่ได้จบการศึกษาทางด้านภาษามาโดยตรง ควรได้รับการพัฒนาในด้านทักษะภาษาที่ตนสอนให้อยู่ในระดับดี เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการสอน เช่น การจัดอบรมภาษาต่างประเทศให้กับผู้สอนในช่วงปิดเทอมอย่างต่อเนื่อง การให้ผู้สอนมีโอกาสศึกษาด้วยตนเองทางอินเทอร์เน็ต เป็นต้น นอกจากนี้ ควรจัดให้มีการสอบวัดระดับความรู้ทางภาษาต่างประเทศของผู้สอนปีละครั้ง เพื่อกระตุ้นให้ผู้สอนตื่นตัวในการพัฒนาตนเอง

ผู้สอนควรได้รับการพัฒนาในด้านปรัชญาการเรียนรู้ เช่น ปรัชญาทางด้าน Constructivism ที่เป็นพื้นฐานของการจัดการเรียนการสอนแบบเน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง เพื่อให้ผู้สอนมีความเข้าใจในวิธีการสอนแบบนี้อย่างถ่องแท้ และสามารถนำมาประยุกต์ใช้ในการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น

ควรมีการอบรมการใช้คอมพิวเตอร์และการดูแลรักษาอุปกรณ์เทคโนโลยีการสื่อสาร เช่น ระบบจานดาวเทียม อย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ เพื่อสร้างความเข้าใจและความมั่นใจให้กับผู้สอน นอกจากนี้ ควรจัดบซ่อมบำรุง เพื่อให้คอมพิวเตอร์และอุปกรณ์เทคโนโลยีอยู่ในสภาพที่ใช้งานได้ตลอดเวลา

ควรสร้างโอกาสในการใช้ภาษาในห้องเรียนให้กับผู้เรียน โดยจัดให้มีห้องการเรียนรู้ด้วยตนเอง (Self-access Center) ที่มีอุปกรณ์และสื่อมากพอสำหรับผู้เข้ามาใช้บริการ เช่น เครื่องคอมพิวเตอร์ที่ต่ออินเทอร์เน็ตได้ บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน แถบเสียงและวิดีทัศน์ที่เป็นภาษาต่างประเทศ เป็นต้น ในด้านการบริหารจัดการควรให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการดูแลรักษาสื่อและอุปกรณ์ต่างๆ ตลอดจนมีส่วนร่วมในการสร้างสื่อสำหรับห้องนี้

ควรมีการทำวิจัยเกี่ยวกับทฤษฎีการเรียนรู้ เช่นรูปแบบการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางช่วยให้ผู้เรียนเรียนรู้ได้ดีขึ้นจริงหรือไม่ อะไรคือปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จในการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ผู้เรียนมีความถนัดในการเรียนเช่นใด Multiple Intelligences กับการเรียนภาษา เป็นต้น

ควรมีการทำวิจัยแนวโน้มของการเรียนการสอนภาษาต่างประเทศที่นอกเหนือจากภาษาอังกฤษ เช่น ภาษาฝรั่งเศส ที่มีการสอนมายาวนานมีแนวโน้มว่ามีผู้เรียนน้อยลงจริงหรือไม่เพราะเหตุใด หรือแนวโน้มของภาษาเกาหลีและสเปนที่เริ่มมีการเรียนการสอนมากขึ้นจะดำเนินต่อไปในระยะยาวหรือไม่

ควรมีการศึกษาเกี่ยวกับแนวโน้มการเพิ่มขึ้นหรือลดลงของประชากร หรือการย้ายถิ่น ว่ามีผลกระทบต่อการให้บริการทางการศึกษาเช่นไร เพื่อเป็นแนวทางในการวางแผนการจัดการศึกษาของชาติ

กิตติกรรมประกาศ

งานวิจัยชิ้นนี้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดีเพราะความร่วมมือจากหลายฝ่าย ซึ่งคณะวิจัยขอขอบ คุณมา ณ ที่นี้

ขอขอบคุณศาสตราจารย์ ดร.ปราณี กุลละวณิชย์ และคณะผู้ทรงคุณวุฒิ ที่ได้ให้คำแนะนำในการทำวิจัย และกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว) ที่สนับสนุนงบประมาณในการวิจัย

ขอขอบคุณผู้บริหารสถานศึกษา คณะอาจารย์ผู้สอนภาษาต่างประเทศ และนักเรียนนิสิต นักศึกษา ในสถานศึกษาที่เป็นแหล่งเก็บข้อมูลการวิจัย ที่ได้อำนวยความสะดวกและให้ความร่วมมืออย่างเต็มที่ในการเก็บข้อมูลของคณะวิจัย

กันยายน 2548

คณะผู้วิจัย

สารบัญ

เรื่อง	หน้า
บทคัดย่อ	ก
บทสรุปสำหรับผู้บริหาร	ฉ
กิตติกรรมประกาศ	ญ
สารบัญ	ฐ
สารบัญตาราง	ฒ
บทที่ 1	บทนำ
	1. ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา 1
	2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย 2
	3. ขอบเขตของการวิจัย 2
	4. ผลที่คาดว่าจะได้รับ 2
บทที่ 2	วรรณกรรมและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
	1. ปัจจัยที่มีผลต่อการเรียนการสอนภาษาต่างประเทศ 3
	2. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง 8
บทที่ 3	วิธีการวิจัย
	1. รูปแบบการวิจัย 16
	2. พื้นที่ศึกษา 16
	3. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง 16
	4. เครื่องมือวิจัย 19
	5. การเก็บข้อมูล 23
	6. การวิเคราะห์ข้อมูล 24
บทที่ 4	ผลการวิจัย
	1. ผลวิเคราะห์แบบสัมภาษณ์ผู้บริหาร 25
	2. ผลการวิเคราะห์แบบสัมภาษณ์ผู้สอน 60
	3. ผลการวิเคราะห์แบบสัมภาษณ์ผู้เรียน 110

บทที่ 5	สรุป อภิปราย และข้อเสนอแนะ	
	1. สรุปผลการวิจัย	151
	2. อภิปรายผลการศึกษา	160
	3. ข้อเสนอแนะจากการวิจัย	162
บรรณานุกรม		164
ภาคผนวก 1	แบบสัมภาษณ์ผู้บริหาร	167
ภาคผนวก 2	แบบสัมภาษณ์ผู้สอน	174
ภาคผนวก 3	แบบสัมภาษณ์ผู้เรียน	184

สารบัญตาราง

ลำดับที่	ชื่อตาราง	หน้า
ตารางที่ 1	ร้อยละของสถานศึกษา จำแนกตามจังหวัดในเขตพื้นที่การศึกษา 6	26
ตารางที่ 2	ร้อยละของสถานศึกษาจำแนกตามสังกัดและประเภทของสถานศึกษา	26
ตารางที่ 3	ร้อยละของสถานศึกษา จำแนกตามตำแหน่งผู้ให้สัมภาษณ์กับระดับของสถานศึกษา	26
ตารางที่ 4	ร้อยละของสถานศึกษาจำแนกตามระดับที่เปิดสอนภาษาต่างประเทศกับประเภทของสถานศึกษา	27
ตารางที่ 5	ร้อยละของสถานศึกษา จำแนกตามระดับที่มีการเปิดสอนภาษาต่างประเทศกับภาษาที่เปิดสอน	28
ตารางที่ 6	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าต่ำสุด ค่าสูงสุด ของจำนวนผู้เรียนภาษาต่างประเทศทั้งหมด	28
ตารางที่ 7	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าต่ำสุด ค่าสูงสุด ของจำนวนผู้เรียนภาษาต่างประเทศ ทั้งหมด	29
ตารางที่ 8	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าต่ำสุด ค่าสูงสุด ของจำนวนผู้เรียนภาษาต่างประเทศต่อห้อง	30
ตารางที่ 8 ก	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าต่ำสุด ค่าสูงสุด ของจำนวนผู้เรียนภาษาอังกฤษต่อห้อง	30
ตารางที่ 9	ร้อยละของสถานศึกษา จำแนกตามระดับจำนวนผู้เรียนภาษาต่างประเทศต่อห้อง กับระดับที่มีการเปิดสอน	31
ตารางที่ 10	ร้อยละของสถานศึกษา จำแนกตามระดับที่เปิดสอน ระดับจำนวนผู้เรียนภาษาต่างประเทศต่อห้องกับภาษาที่สอน	32

ตารางที่ 11	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าต่ำสุด ค่าสูงสุดของสัดส่วนผู้เรียนต่อผู้สอนภาษาต่างประเทศ 1 คน	34
ตารางที่ 12	ร้อยละของสถานศึกษา จำแนกตามระดับจำนวนผู้สอนภาษาต่างประเทศกับภาษาที่สอน	35
ตารางที่ 13	ร้อยละของสถานศึกษา จำแนกตามระดับจำนวนผู้สอนภาษาต่างประเทศประเภทของ สถาบันการศึกษา กับภาษาที่สอน	36
ตารางที่ 14	ร้อยละของสถานศึกษา จำแนกตามแหล่งการเรียนรู้ในสถาบันที่ส่งเสริมการเรียนการสอนภาษาต่างประเทศ	37
ตารางที่ 14 ก	ร้อยละของสถานศึกษาระดับประถมศึกษาจำแนกตามแหล่งการเรียนรู้ในสถาบันที่ส่งเสริมการเรียนการสอนภาษาต่างประเทศ	37
ตารางที่ 14 ข	ร้อยละของสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษา จำแนกตามแหล่งการเรียนรู้ในสถาบันที่ส่งเสริมการเรียนการสอนภาษาต่างประเทศ	38
ตารางที่ 14 ค	ร้อยละของสถานศึกษาระดับอาชีวศึกษา จำแนกตามแหล่งการเรียนรู้ในสถาบันที่ส่งเสริมการเรียนการสอนภาษาต่างประเทศ	38
ตารางที่ 14 ง	ร้อยละของสถานศึกษาระดับอุดมศึกษา จำแนกตามแหล่งการเรียนรู้ในสถาบันที่ส่งเสริมการเรียนการสอนภาษาต่างประเทศ	39
ตารางที่ 15	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าต่ำสุด ค่าสูงสุด ของจำนวนแหล่งการเรียนรู้ที่ส่งเสริมการเรียนการสอนภาษาต่างประเทศ	39
ตารางที่ 16	ร้อยละของสถานศึกษา จำแนกตามหนังสือภาษาต่างประเทศที่อยู่ในห้องสมุดและประเภทของสถาบันการศึกษา	40
ตารางที่ 17	ร้อยละของสถานศึกษา จำแนกตามระดับจำนวนโปรแกรมสอนภาษาต่างประเทศ และประเภทของสถาบันการศึกษา	40
ตารางที่ 18	ร้อยละของสถานศึกษา จำแนกตามระดับจำนวนคอมพิวเตอร์ที่ใช้อินเทอร์เน็ตได้ และประเภทของสถาบันการศึกษา	41

ตารางที่ 19	ร้อยละของสถานศึกษา จำแนกตามระดับจำนวนที่นั่งห้องปฏิบัติการทางภาษา และประเภทของสถาบันการศึกษา	41
ตารางที่ 20	ร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามระดับระดับจำนวนศูนย์เรียนภาษาด้วยตนเอง และประเภทของสถาบันการศึกษา	42
ตารางที่ 21	ร้อยละของสถานศึกษา จำแนกตามการกำหนดนโยบายการสอนภาษาต่างประเทศของโรงเรียน/สถาบัน กับประเภทของสถาบันการศึกษา	42
ตารางที่ 22	ร้อยละของสถานศึกษาจำแนกตามการมีกิจกรรมหาข้อมูลความต้องการเรียนภาษาต่างประเทศของผู้สอน กับประเภทของสถาบันการศึกษา	43
ตารางที่ 23	ร้อยละของสถานศึกษา จำแนกตามระดับครั้ง/ปีของกิจกรรมหาข้อมูลความต้องการเรียนภาษาต่างประเทศของผู้สอน กับประเภทของสถาบันการศึกษา	43
ตารางที่ 24	ร้อยละของสถานศึกษา จำแนกตามกิจกรรมหาข้อมูลความต้องการเรียนภาษาต่างประเทศของผู้สอน กับประเภทของสถาบันการศึกษา	43
ตารางที่ 25	ร้อยละของสถานศึกษา จำแนกตามการมีกิจกรรมพัฒนาศักยภาพทางภาษาต่างประเทศของผู้สอน กับเขตพื้นที่จังหวัดและประเภทของสถาบันการศึกษา	44
ตารางที่ 26	ร้อยละของสถานศึกษา จำแนกตามระดับครั้ง/ปีของกิจกรรมพัฒนาศักยภาพทางภาษาต่างประเทศของผู้สอน กับประเภทของสถาบันการศึกษา	44
ตารางที่ 27	ร้อยละของสถานศึกษา จำแนกตามกิจกรรมพัฒนาศักยภาพทางภาษาต่างประเทศของผู้สอน กับประเภทของสถาบันการศึกษา	44
ตารางที่ 28	ร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามการมีการจัดสรรงบประมาณเพื่อการเรียนการสอนภาษาต่างประเทศ กับเขตพื้นที่จังหวัดและประเภทของสถาบันการศึกษา	45
ตารางที่ 29	ร้อยละของสถานศึกษา จำแนกตามการมีแนวทางการจัดสรรงบประมาณเพื่อการเรียนการสอนภาษาต่างประเทศ กับประเภทของสถาบันการศึกษา	45

ตารางที่ 30	ร้อยละของสถานศึกษาจำแนกตามการมีแผนงาน/กิจกรรมสนับสนุนการเรียนการสอนภาษาต่างประเทศ กับประเภทของสถาบันการศึกษา	46
ตารางที่ 31	ร้อยละของสถานศึกษา จำแนกตามแผนงาน/กิจกรรมสนับสนุนการเรียนการสอนภาษาต่างประเทศ กับประเภทของสถาบันการศึกษา	46
ตารางที่ 32	ร้อยละของสถานศึกษา จำแนกตามการมีแผนงานติดตามประเมินผลการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนภาษาต่างประเทศ กับประเภทของสถาบันการศึกษา	47
ตารางที่ 33	ร้อยละสถานศึกษา จำแนกตามการมีแผนงานติดตามประเมินผลการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนภาษาต่างประเทศ กับประเภทของสถาบันการศึกษา	47
ตารางที่ 34	ร้อยละของสถานศึกษา จำแนกตามการมีการปรับปรุงหลักสูตร และหรือการเปลี่ยนแปลงรายวิชาที่เปิดสอนในแต่ละระดับ กับประเภทของสถาบันการศึกษา	48
ตารางที่ 35	ร้อยละของสถานศึกษา จำแนกตามระดับครั้ง/ปีของการปรับปรุงหลักสูตร และหรือการเปลี่ยนแปลงรายวิชาที่เปิดสอน กับระดับของการปรับปรุงหลักสูตร	48
ตารางที่ 36	ร้อยละของสถานศึกษา จำแนกตามกิจกรรมการสนับสนุนผู้สอนภาษาต่างประเทศ	49
ตารางที่ 37	ร้อยละของสถานศึกษา จำแนกตามกิจกรรมการสนับสนุนผู้สอนภาษาต่างประเทศในด้านต่างๆ กับประเภทของสถาบันการศึกษา	50
ตารางที่ 38	ร้อยละของสถานศึกษา จำแนกตามระดับครั้ง/ปีของการสนับสนุนกิจกรรมให้ผู้สอนทำ กับกิจกรรมที่มีการสนับสนุน	51
ตารางที่ 39	ร้อยละของสถานศึกษาจำแนกตามระดับจำนวนผู้สอนภาษาต่างประเทศที่เข้าร่วมกิจกรรมกับกิจกรรมที่สนับสนุน	53
ตารางที่ 40	ร้อยละของสถานศึกษา จำแนกตามวิธีการรับอาจารย์ผู้สอนภาษาต่างประเทศในโรงเรียน/สถาบันกับประเภทของสถาบันการศึกษา	54

ตารางที่ 41	ร้อยละของผู้บริหาร จำแนกตามปัญหาการเรียนการสอนภาษาต่างประเทศใน โรงเรียน/สถาบันกับประเภทของสถาบันการศึกษา	56
ตารางที่ 42	ร้อยละของผู้บริหาร จำแนกตามความคิดเห็นต่อการเรียนการสอนภาษาต่าง ประเทศในโรงเรียน/สถาบัน กับประเภทสถาบันการศึกษา	59
ตารางที่ 43	ร้อยละของผู้สอน จำแนกตามจังหวัดในเขตการศึกษาที่ 6	60
ตารางที่ 44	ร้อยละของผู้สอน จำแนกตามภาษาประเทศกับจังหวัดในเขตการศึกษาที่ 6	61
ตารางที่ 45	ร้อยละของผู้สอน จำแนกตามภาษาต่างประเทศกับจังหวัดในเขตการศึกษาที่ 6	61
ตารางที่ 46	ร้อยละของผู้สอน จำแนกตามสังกัด กับประเภทของสถาบันการศึกษา	62
ตารางที่ 47	ร้อยละของผู้สอน จำแนกตามเพศ กับประเภทของสถาบันการศึกษา	62
ตารางที่ 48	ร้อยละของผู้สอน จำแนกตามกลุ่มอายุ กับประเภทสถาบันการศึกษา	62
ตารางที่ 49	ร้อยละของผู้สอน จำแนกตามสถานภาพ กับประเภทสถาบันการศึกษา	63
ตารางที่ 50	ร้อยละของผู้สอน จำแนกตามสถานภาพการทำงาน กับประเภทสถาบันการ ศึกษา	63
ตารางที่ 51	ร้อยละของผู้สอน จำแนกตามระดับการศึกษาที่จบ กับประเภทสถาบันการ ศึกษา	64
ตารางที่ 52	ร้อยละของผู้สอน จำแนกตามสถาบันที่จบการศึกษาระดับปริญญาตรี ปริญญา โท ปริญญาเอก กับประเภทสถานศึกษา	65
ตารางที่ 53	ร้อยละของผู้สอน จำแนกตามวิชาเอกที่จบการศึกษาระดับปริญญาตรี ปริญญา โท ปริญญาเอก กับประเภทสถานศึกษา	66
ตารางที่ 54	ร้อยละของผู้สอน จำแนกตามวิชาโทที่จบการศึกษาระดับปริญญาตรี กับ ประเภทสถานศึกษา	67

ตารางที่ 55	ร้อยละของผู้สอน จำแนกตามการมีประสบการณ์การสอนภาษาต่างประเทศ กับประเภทสถานศึกษา	67
ตารางที่ 56	ร้อยละของผู้สอน จำแนกตามระดับจำนวนปีการมีประสบการณ์การสอนภาษาต่างประเทศ กับประเภทสถานศึกษา	68
ตารางที่ 57	ร้อยละของผู้สอน จำแนกตามกิจกรรมที่ใช้ภาษาต่างประเทศ ระดับการศึกษา ภาษาต่างประเทศ และระดับการใช้ภาษาต่างประเทศ	69
ตารางที่ 57 ก	ร้อยละของผู้สอนในระดับประถมศึกษา จำแนกตามกิจกรรมที่ใช้ภาษาต่างประเทศ และระดับการใช้ภาษาต่างประเทศ	70
ตารางที่ 57 ข	ร้อยละของผู้สอนในระดับมัธยมศึกษา จำแนกตามกิจกรรมที่ใช้ภาษาประเทศ และระดับการใช้ภาษาต่างประเทศ	70
ตารางที่ 57 ค	ร้อยละของผู้สอนในระดับอาชีวศึกษา จำแนกตามกิจกรรมที่ใช้ภาษาต่างประเทศ และระดับการใช้ภาษาต่างประเทศ	71
ตารางที่ 57 ง	ร้อยละของผู้สอนในระดับอุดมศึกษา จำแนกตามกิจกรรมที่ใช้ภาษาต่างประเทศ และระดับการใช้ภาษาต่างประเทศ	71
ตารางที่ 58	ร้อยละของผู้สอน จำแนกตามกิจกรรมการเรียนการสอนภาษาต่างประเทศ กับเขตพื้นที่จังหวัด และระดับการจัดกิจกรรม	72
ตารางที่ 58 ก	ร้อยละของผู้สอนในระดับประถมศึกษา จำแนกตามกิจกรรมการเรียนการสอน ภาษาต่างประเทศ กับระดับการจัดกิจกรรม	73
ตารางที่ 58 ข	ร้อยละของผู้สอนในระดับมัธยมศึกษา จำแนกตามกิจกรรมการเรียนการสอน ภาษาต่างประเทศ กับระดับการจัดกิจกรรม	74
ตารางที่ 58 ค	ร้อยละของผู้สอนในระดับอาชีวศึกษา จำแนกตามกิจกรรมการเรียนการสอน ภาษาต่างประเทศ กับระดับการจัดกิจกรรม	75
ตารางที่ 58 ง	ร้อยละของผู้สอนในระดับอุดมศึกษา จำแนกตามกิจกรรมการเรียนการสอน ภาษาต่างประเทศ กับระดับการจัดกิจกรรม	76

ตารางที่ 59	ร้อยละของผู้สอน จำแนกตามสื่ออุปกรณ์ในห้องเรียน และระดับการใช้	77
ตารางที่ 59 ก	ร้อยละของผู้สอนในระดับประถมศึกษา จำแนกตามสื่ออุปกรณ์ในห้องเรียน กับระดับการใช้	77
ตารางที่ 59 ข	ร้อยละของผู้สอนในระดับมัธยมศึกษา จำแนกตามสื่ออุปกรณ์ในห้องเรียน กับระดับการใช้	78
ตารางที่ 59 ค	ร้อยละของผู้สอนในระดับอาชีวศึกษา จำแนกตามสื่ออุปกรณ์ในห้องเรียน กับระดับการใช้	78
ตารางที่ 59 ง	ร้อยละของผู้สอนในระดับอุดมศึกษา จำแนกตามสื่ออุปกรณ์ในห้องเรียน กับระดับการใช้	78
ตารางที่ 60	ร้อยละของผู้สอน จำแนกตามกิจกรรมเสริมทักษะการเรียนรู้ กับระดับการจัดกิจกรรม	79
ตารางที่ 60 ก	ร้อยละของผู้สอนในระดับประถมศึกษา จำแนกตามกิจกรรมเสริมทักษะการเรียนรู้ กับระดับการจัดกิจกรรม	80
ตารางที่ 60 ข	ร้อยละของผู้สอนในระดับมัธยมศึกษา จำแนกตามกิจกรรมเสริมทักษะการเรียนรู้ กับระดับการจัดกิจกรรม	80
ตารางที่ 60 ค	ร้อยละของผู้สอนในระดับอาชีวศึกษา จำแนกตามกิจกรรมเสริมทักษะการเรียนรู้ กับระดับการจัดกิจกรรม	81
ตารางที่ 60 ง	ร้อยละของผู้สอนในระดับอุดมศึกษา จำแนกตามกิจกรรมเสริมทักษะการเรียนรู้ กับระดับการจัดกิจกรรม	81
ตารางที่ 61	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าต่ำสุด ค่าสูงสุด ของร้อยละการประเมินผล การเรียนภาษาต่างประเทศ จากคะแนนการสอบ	82
ตารางที่ 61 ก	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าต่ำสุด ค่าสูงสุด ของร้อยละการประเมินผล การเรียนภาษาต่างประเทศ จากคะแนนการสอบ ในระดับประถมศึกษา	83

ตารางที่ 61 ข	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าต่ำสุด ค่าสูงสุด ของร้อยละการประเมินผล การเรียนรู้ภาษาต่างประเทศจากคะแนนการสอบ ในระดับมัธยมศึกษา	83
ตารางที่ 61 ค	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าต่ำสุด ค่าสูงสุด ของร้อยละการประเมินผล การเรียนรู้ภาษาต่างประเทศจากคะแนนการสอบ ในระดับมัธยมศึกษา	83
ตารางที่ 61 ง	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าต่ำสุด ค่าสูงสุด ของร้อยละการประเมินผล การเรียนรู้ภาษาต่างประเทศจากคะแนนการสอบ ในระดับอุดมศึกษา	84
ตารางที่ 62	ร้อยละของผู้สอน จำแนกตามลำดับการใช้เครื่องมือวัดผล ประเภทสถาบันการ ศึกษา กับเครื่องมือวัดผล	85
ตารางที่ 63	ร้อยละของผู้สอน จำแนกตามปัญหาการเรียนการสอนภาษาต่างประเทศในโรง เรียน/สถาบันกับระดับ สถานศึกษา	87
ตารางที่ 64	ร้อยละของผู้สอน จำแนกตามข้อเสนอแนะการเรียนการสอนภาษาต่างประเทศ ในโรงเรียน/สถาบันกับระดับสถานศึกษา	89
ตารางที่ 65 ก	ร้อยละของผู้สอนในระดับประถมศึกษา จำแนกตามปัญหาและอุปสรรคในการ สอนภาษาต่างประเทศ กับระดับปัญหา	91
ตารางที่ 65 ข	ร้อยละของผู้สอนในระดับประถมศึกษา จำแนกตามปัญหาและอุปสรรคในการ สอนภาษาต่างประเทศ กับระดับปัญหา	91
ตารางที่ 65 ค	ร้อยละของกลุ่มผู้สอนในระดับอาชีวศึกษา จำแนกตามปัญหาและอุปสรรคใน การสอนภาษาต่างประเทศ กับระดับปัญหา	92
ตารางที่ 65 ง	ร้อยละของกลุ่มผู้สอนในระดับอุดมศึกษา จำแนกตามปัญหาและอุปสรรคใน การสอนภาษาต่างประเทศ กับระดับปัญหา	92
ตารางที่ 66	ร้อยละของผู้สอน จำแนกตามตำราและสื่อการเรียนรู้ที่ใช้ประกอบหลักสูตร/ กระบวนการที่สอน กับประเภทของสถาบันการศึกษา	93
ตารางที่ 67	ร้อยละของผู้สอน จำแนกตามลักษณะของเอกสารประกอบการเรียน กับเขต พื้นที่	93

ตารางที่ 68	ร้อยละของผู้สอน จำแนกตามประเภทของการผลิตผลงานทางวิชาการ กับ ประเภทของสถาบันการศึกษา	94
ตารางที่ 69	ร้อยละของผู้สอน จำแนกตามประเภทของการผลิตผลงานทางวิชาการ กับ ประเภทของสถาบันการศึกษา	95
ตารางที่ 70	ร้อยละของผู้สอน จำแนกตามการเคยเข้ารับการประเมินความรู้ทางภาษาต่าง ประเทศ กับประเภทสถาบันการศึกษา	96
ตารางที่ 71	ร้อยละของผู้สอน จำแนกตามประเภทการทดสอบที่ 1 เพื่อประเมินความรู้ทาง ภาษาต่างประเทศ กับประเภทของสถานศึกษา	97
ตารางที่ 72	ร้อยละของผู้สอน จำแนกตามความสามารถทางภาษาอื่นนอกจากภาษาต่าง ประเทศที่สอน กับประเภทของสถานศึกษา	97
ตารางที่ 73	ร้อยละของผู้สอน จำแนกตามประเด็นการมีประสบการณ์การพัฒนาศักยภาพ ทางภาษาต่างประเทศ กับประเภทของสถาบันการศึกษา	98
ตารางที่ 74	ร้อยละของผู้สอน จำแนกตามประเด็นการศึกษา/อบรมการพัฒนาศักยภาพทาง ภาษาต่างประเทศ กับประเภทสถาบันการศึกษา	99
ตารางที่ 75	ร้อยละของผู้สอน จำแนกตามประเด็นการศึกษา/อบรมการพัฒนาศักยภาพทาง ภาษาต่างประเทศ กับประเภทสถาบันการศึกษา	100
ตารางที่ 76	ร้อยละของผู้สอน จำแนกตามประเด็นการประชุม/สัมมนาการพัฒนาศักยภาพ ทางภาษาต่างประเทศ กับประเภทสถาบันการศึกษา	100
ตารางที่ 77	ร้อยละของผู้สอน จำแนกตามประเด็นการประชุม/สัมมนาการพัฒนาศักยภาพ ทางภาษาต่างประเทศ กับประเภทสถาบันการศึกษา	101
ตารางที่ 78	ร้อยละของผู้สอน จำแนกตามประเด็นการเสนอผลงานวิชาการการพัฒนาศักย ภาพทางภาษาต่างประเทศ กับประเภทของสถาบันการศึกษา	102
ตารางที่ 79	ร้อยละของผู้สอน จำแนกตามประเทศที่ได้มีประสบการณ์การศึกษา/อบรมการ พัฒนาศักยภาพทางภาษาต่างประเทศ กับประเภทสถาบันการศึกษา	103

ตารางที่ 80	ร้อยละของผู้สอน จำแนกตามประเทศที่ได้มีประสบการณ์การศึกษา/อบรมการพัฒนาศักยภาพทางภาษาต่างประเทศ กับประเภทสถาบันการศึกษา	104
ตารางที่ 81	ร้อยละของผู้สอน จำแนกตามประเทศที่ได้มีประสบการณ์การเสนองผลงานวิชาการการพัฒนาศักยภาพทางภาษาต่างประเทศ กับประเภทสถาบันการศึกษา	105
ตารางที่ 82	ร้อยละของผู้สอน จำแนกตามการนำประสบการณ์การศึกษา/อบรมการประชุม/สัมมนา การเสนองผลงานวิชาการมาใช้ในการจัดการเรียนการสอน	106
ตารางที่ 83	ร้อยละของผู้สอน จำแนกตามวิธีการนำประสบการณ์การศึกษา/อบรม การประชุม/สัมมนา การเสนองผลงานวิชาการมาใช้ในการจัดการเรียนการสอน กับประเภทสถาบันการศึกษา	107
ตารางที่ 84	ร้อยละของผู้สอน จำแนกตามวิธีการพัฒนาความรู้และทักษะภาษาต่างประเทศ กับประเภทของสถาบันศึกษา และระดับของการพัฒนา	107
ตารางที่ 85	ร้อยละของผู้สอน จำแนกตามทักษะ/เนื้อหาภาษาต่างประเทศที่ต้องการพัฒนา มากที่สุดกับประเภทของสถาบันการศึกษา	108
ตารางที่ 86	ร้อยละของผู้สอน จำแนกตามกิจกรรมเสริมทักษะที่น่าจะมีประโยชน์ในการส่งเสริมการเรียนภาษาต่างประเทศกับประเภทของสถาบันการศึกษา	109
ตารางที่ 87	ร้อยละของผู้เรียน จำแนกตามสังกัด และประเภทของสถาบันการศึกษา	110
ตารางที่ 88	ร้อยละของผู้เรียน จำแนกตามเพศ และประเภทของสถาบันการศึกษา	110
ตารางที่ 89	ร้อยละของผู้เรียนจำแนกตามระดับชั้นที่กำลังศึกษา และประเภทของสถาบันการศึกษา	111
ตารางที่ 90	ร้อยละของผู้เรียนจำแนกตามภาษาต่างประเทศและประเภทของสถาบันการศึกษา	111
ตารางที่ 91	ร้อยละของผู้เรียนจำแนกตามสัญชาติเชื้อชาติ และประเภทของสถาบันการศึกษา	112

ตารางที่ 92	ร้อยละของผู้เรียน จำแนกตามภาษาที่ใช้ในชีวิตประจำวัน และประเภทของสถาบันการศึกษา	112
ตารางที่ 93	ร้อยละของผู้เรียน จำแนกตามอาชีพของบิดา และประเภทของสถาบันการศึกษา	113
ตารางที่ 94	ร้อยละของผู้เรียน จำแนกตามอาชีพของมารดาและประเภทของสถาบันการศึกษา	114
ตารางที่ 95	ร้อยละของผู้เรียน จำแนกตามรายได้ต่อเดือนโดยรวมของบิดามารดา/ผู้ปกครอง และประเภทของสถาบันการศึกษา	114
ตารางที่ 96	ร้อยละของผู้เรียน จำแนกตามระดับชั้นที่เริ่มเรียนภาษาต่างประเทศและประเภทของสถาบันการศึกษา	115
ตารางที่ 97	ร้อยละของผู้เรียน จำแนกตามการเคยเข้าร่วมกิจกรรมภาษาต่างประเทศ และประเภทของสถาบันการศึกษา	115
ตารางที่ 98	ร้อยละของผู้เรียน จำแนกตามการเคยเข้าร่วมกิจกรรมที่จัดขึ้น และประเภทของสถาบันการศึกษา	115
ตารางที่ 99	ร้อยละของผู้เรียน จำแนกตามกิจกรรมที่เข้าร่วม ในประเทศและต่างประเทศ	116
ตารางที่ 99 ก	ร้อยละของผู้เรียนระดับมัธยมศึกษา จำแนกตามกิจกรรมที่เข้าร่วม ในประเทศและต่างประเทศ	117
ตารางที่ 99 ข	ร้อยละของผู้เรียนระดับอาชีวศึกษา จำแนกตามกิจกรรมที่เข้าร่วม ในประเทศและต่างประเทศ	118
ตารางที่ 99 ค	ร้อยละของผู้เรียนระดับอุดมศึกษา จำแนกตามกิจกรรมที่เข้าร่วม ในประเทศและต่างประเทศ	119
ตารางที่ 99 ง	ร้อยละของผู้เรียนภาษาอังกฤษ จำแนกตามกิจกรรมที่เข้าร่วม ในประเทศและต่างประเทศ	120

ตารางที่ 100	ร้อยละของผู้เรียน จำแนกตามระดับความสามารถในการใช้ภาษาต่างประเทศ และประเภทของสถาบันการศึกษา	122
ตารางที่ 101	ร้อยละของผู้เรียน จำแนกตามระดับความต้องการปรับปรุงทักษะการใช้ภาษา ต่างประเทศ และประเภทของสถาบันการศึกษา	123
ตารางที่ 102	ร้อยละของผู้เรียน จำแนกตามระดับความคิดเห็นว่าภาษาต่างประเทศที่เรียนอยู่ มีความจำเป็นต่อการใช้ในชีวิตร่วมกับประเภทของสถาบันการศึกษา	124
ตารางที่ 103	ร้อยละของผู้เรียน จำแนกตามระดับความต้องการทำงานในสถานที่ที่มีการใช้ ภาษาต่างประเทศ กับประเภทของสถาบันการศึกษา	124
ตารางที่ 104	ร้อยละของผู้เรียน จำแนกตามกิจกรรมที่ช่วยทำให้มีทักษะการใช้ภาษาต่าง ประเทศดีขึ้น กับระดับกิจกรรมที่ช่วยให้มีทักษะการใช้ภาษาต่างประเทศดีขึ้น	125
ตารางที่ 104 ก	ร้อยละของผู้เรียนในระดับมัธยมศึกษา จำแนกตามกิจกรรมที่ช่วยทำให้มีทักษะ การใช้ภาษาต่างประเทศดีขึ้น กับระดับกิจกรรมที่ช่วยให้มีทักษะการใช้ภาษา ต่างประเทศดีขึ้น	126
ตารางที่ 104 ข	ร้อยละของผู้เรียนในระดับอาชีวศึกษา จำแนกตามกิจกรรมที่ช่วยทำให้มีทักษะ การใช้ภาษาต่างประเทศดีขึ้น กับระดับกิจกรรมที่ช่วยให้มีทักษะการใช้ภาษา ต่างประเทศดีขึ้น	127
ตารางที่ 104 ค	ร้อยละของผู้เรียนในระดับอุดมศึกษา จำแนกตามกิจกรรมนอกชั้นเรียนที่ช่วยทำ ให้มีทักษะการใช้ภาษาต่างประเทศดีขึ้น กับระดับกิจกรรมที่ช่วยให้มีทักษะการใช้ ภาษาต่างประเทศดีขึ้น	128
ตารางที่ 104 ง	ร้อยละของผู้เรียนภาษาอังกฤษ จำแนกตามกิจกรรมนอกชั้นเรียนที่ช่วยทำให้มี ทักษะการใช้ภาษาอังกฤษดีขึ้น กับระดับกิจกรรมที่ช่วยให้มีทักษะการใช้ภาษา อังกฤษดีขึ้น	129
ตารางที่ 105	ร้อยละของผู้เรียนจำแนกตามกิจกรรมในชั้นเรียนที่ช่วยทำให้มีทักษะการใช้ ภาษาต่างประเทศดีขึ้น กับระดับกิจกรรมที่ช่วยให้มีทักษะการใช้ภาษาต่าง ประเทศดีขึ้น	130

ตารางที่ 105 ก	ร้อยละของผู้เรียนระดับมัธยมศึกษาจำแนกตามกิจกรรมในชั้นเรียนที่ช่วยทำให้มีทักษะการใช้ภาษาต่างประเทศดีขึ้น กับระดับกิจกรรมที่ช่วยให้มีทักษะการใช้ภาษาต่างประเทศดีขึ้น	131
ตารางที่ 105 ข	ร้อยละของผู้เรียนระดับอาชีวศึกษาจำแนกตามกิจกรรมในชั้นเรียนที่ช่วยทำให้มีทักษะการใช้ภาษาต่างประเทศดีขึ้น กับระดับกิจกรรมที่ช่วยให้มีทักษะการใช้ภาษาต่างประเทศดีขึ้น	132
ตารางที่ 105 ค	ร้อยละของผู้เรียนระดับอุดมศึกษาจำแนกตามกิจกรรมในชั้นเรียนที่ช่วยทำให้มีทักษะการใช้ภาษาต่างประเทศดีขึ้น กับระดับกิจกรรมที่ช่วยให้มีทักษะการใช้ภาษาต่างประเทศดีขึ้น	133
ตารางที่ 105 ง	ร้อยละของผู้เรียนภาษาอังกฤษจำแนกตามกิจกรรมในชั้นเรียนที่ช่วยทำให้มีทักษะการใช้ภาษาอังกฤษดีขึ้น กับระดับกิจกรรมที่ช่วยให้มีทักษะการใช้ภาษาอังกฤษดีขึ้น	134
ตารางที่ 106	ร้อยละของผู้เรียนระดับมัธยมศึกษา จำแนกตามแหล่งที่ใช้เป็นแบบอย่างการใช้ภาษาต่างประเทศ กับระดับการใช้เป็นแบบอย่าง	135
ตารางที่ 106 ก	ร้อยละของผู้เรียนระดับมัธยมศึกษา จำแนกตามแหล่งที่ใช้เป็นแบบอย่างการใช้ภาษาต่างประเทศ กับระดับการใช้เป็นแบบอย่าง	136
ตารางที่ 106 ข	ร้อยละของผู้เรียนระดับอาชีวศึกษา จำแนกตามแหล่งที่ใช้เป็นแบบอย่างการใช้ภาษาต่างประเทศ กับระดับการใช้เป็นแบบอย่าง	136
ตารางที่ 106 ค	ร้อยละของผู้เรียนระดับอุดมศึกษา จำแนกตามแหล่งที่ใช้เป็นแบบอย่างการใช้ภาษาต่างประเทศ กับระดับการใช้เป็นแบบอย่าง	137
ตารางที่ 107	ร้อยละของผู้เรียน จำแนกตามพฤติกรรมการเรียนภาษาต่างประเทศ กับระดับพฤติกรรม	138
ตารางที่ 107 ก	ร้อยละของผู้เรียนระดับมัธยมศึกษา จำแนกตามพฤติกรรมการเรียนภาษาต่างประเทศ กับระดับพฤติกรรม	139

ตารางที่ 107 ข	ร้อยละของผู้เรียนระดับอาชีวศึกษา จำแนกตามพฤติกรรมการเรียนภาษาต่างประเทศ กับระดับพฤติกรรม	139
ตารางที่ 107 ค	ร้อยละของผู้เรียนระดับอุดมศึกษา จำแนกตามพฤติกรรมการเรียนภาษาต่างประเทศ กับระดับพฤติกรรม	141
ตารางที่ 107 ง	ร้อยละของผู้เรียนภาษาอังกฤษ จำแนกตามพฤติกรรมการเรียนภาษาอังกฤษ กับระดับพฤติกรรม	141
ตารางที่ 108	ร้อยละของผู้เรียน จำแนกตามปัญหาการเรียนภาษาต่างประเทศ กับระดับของปัญหา	142
ตารางที่ 108 ก	ร้อยละของผู้เรียนในระดับมัธยมศึกษา จำแนกตามปัญหาการเรียนภาษาต่างประเทศ กับระดับของปัญหา	143
ตารางที่ 108 ข	ร้อยละของผู้เรียนในระดับอาชีวศึกษา จำแนกตามปัญหาการเรียนภาษาต่างประเทศ กับระดับของปัญหา	143
ตารางที่ 108 ค	ร้อยละของผู้เรียนในระดับอุดมศึกษา จำแนกตามปัญหาการเรียนภาษาต่างประเทศ กับระดับของปัญหา	144
ตารางที่ 108 ง	ร้อยละของผู้เรียนภาษาอังกฤษ จำแนกตามปัญหาการเรียนภาษาอังกฤษ กับระดับของปัญหา	145
ตารางที่ 109	ร้อยละของผู้เรียน จำแนกตามรายละเอียดสำคัญของปัญหาการเรียนภาษาต่างประเทศกับประเภทของสถานศึกษา และระดับของปัญหา	146
ตารางที่ 110	ร้อยละของผู้เรียน จำแนกตามโอกาสการใช้ภาษาต่างประเทศ กับประเภทของสถานศึกษาและระดับการใช้ภาษาต่างประเทศ	147
ตารางที่ 110 ก	ร้อยละของผู้เรียนในระดับมัธยมศึกษา จำแนกตามโอกาสการใช้ภาษาต่างประเทศ กับประเภทของสถานศึกษาและระดับการใช้ภาษาต่างประเทศ	148
ตารางที่ 110 ข	ร้อยละของผู้เรียนในระดับอาชีวศึกษา จำแนกตามโอกาสการใช้ภาษาต่างประเทศ กับประเภทของสถานศึกษาและระดับการใช้ภาษาต่างประเทศ	149

ตารางที่ 110 ค

ร้อยละของผู้เรียนในระดับอุดมศึกษา จำแนกตามโอกาสการใช้ภาษาต่างประเทศ กับประเภทของสถานศึกษาและระดับการใช้ภาษาต่างประเทศ

150

บทที่ 1

บทนำ

1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ในยุคโลกาภิวัตน์ที่เทคโนโลยีการสื่อสารและการคมนาคมเป็นไปอย่างสะดวกและรวดเร็วทำให้ทุกคนในทุกพื้นที่ในโลกสามารถติดต่อสื่อสารกันได้อย่างรวดเร็วขึ้น อย่างไรก็ตามการแลกเปลี่ยน ข้อมูลข่าวสาร การเข้าถึงองค์ความรู้ ตลอดจนการสร้างความร่วมมือระหว่างกลุ่มคน องค์กร และ ประเทศต่างๆจะเป็นไปได้ อย่างมีประสิทธิภาพก็ต่อเมื่อบุคคลมีความสามารถในการใช้ภาษาสากล หรือ ภาษาต่างประเทศใน การติดต่อสื่อสาร จึงอาจกล่าวได้ว่าทักษะทางภาษาเป็นเสมือนต้นทุนของการพัฒนาประเทศ เนื่องจากความสามารถทางภาษาช่วยให้ การแลกเปลี่ยนความรู้ การเรียนรู้และการถ่ายทอดประสบการณ์เป็นไปได้ง่ายและกว้างขวางมากยิ่งขึ้น ช่วยเพิ่ม ศักยภาพของประเทศในการแข่งขันและความร่วมมือกับต่างประเทศทั้งในด้านเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม

เขตพื้นที่การศึกษา 6 ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือประกอบด้วยจังหวัดต่างๆ ดังนี้ ขอนแก่น อุดรธานี สกลนคร หนองคาย หนองบัวลำภู และเลย จังหวัดเหล่านี้มีบทบาทสำคัญในการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม เช่น จังหวัดหนองคายและจังหวัดเลยเป็นจังหวัดที่เป็นแหล่งท่องเที่ยวสำหรับนักท่องเที่ยวนานาชาติ จังหวัดอุดรธานี และจังหวัดขอนแก่นเป็นจังหวัดที่มีการประกอบอุตสาหกรรมขนาดใหญ่ ตลอดจนมหาวิทยาลัยขอนแก่นซึ่งเป็น สถาบันอุดมศึกษาของรัฐบาลที่มีการจัดการศึกษานานาชาติ มีนักศึกษาที่มาจากประเทศเพื่อนบ้านในกลุ่มลุ่ม น้ำโขงและประเทศต่างๆทั่วโลก นอกจากนี้รัฐบาลยังมีนโยบายที่จะให้จังหวัดอุดรธานีเป็นศูนย์กลางการค้าใน ภูมิภาคลุ่มน้ำโขง บทบาทต่างๆเหล่านี้ แสดงให้เห็นถึงความสำคัญของภาษาต่างประเทศในการสื่อสารกับนักลงทุน นักธุรกิจ นักท่องเที่ยว ตลอดจนนักศึกษาต่างชาติ การศึกษาสภาพปัญหาของการเรียนการสอนภาษาต่างประเทศในเขตพื้นที่การศึกษานี้จึงเป็นสิ่งจำเป็นในการที่จะช่วยกำหนดนโยบายการพัฒนาการเรียนการสอนภาษาต่างประเทศเพื่อให้ประชาชนสามารถใช้ภาษาต่างประเทศในการสื่อสารได้อย่างมีประสิทธิภาพ

การพัฒนาอย่างรวดเร็วของเทคโนโลยีการสื่อสารและการคมนาคมกับนานาชาติประกอบกับนโยบายการ เป็นศูนย์กลางของอินโดจีนทำให้เกิดการแลกเปลี่ยนการค้าขาย และการติดต่อสื่อสารกับประเทศเพื่อนบ้านมากขึ้น นอกเหนือจากภาษาตะวันตกผู้คนเริ่มมองเห็นความสำคัญของภาษาประเทศเพื่อนบ้านในภูมิภาคเอเชียและกลุ่มประเทศลุ่มน้ำโขง การเปลี่ยนแปลงดังกล่าวจะนำไปสู่การปรับกระบวนการทัศน์หรือแนวคิดและวิธีการเรียนการสอน ภาษาต่างประเทศในภูมิภาค การวิจัยเกี่ยวกับสภาพและปัญหาของการเรียนการสอนภาษาต่างประเทศจึงเป็นกลไกที่จะนำไปสู่ข้อเสนอแนะเพื่อการปรับแก้ดังกล่าว

2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

- 2.1 เพื่อศึกษาสภาพการเรียนการสอนภาษาต่างประเทศในเขตพื้นที่การศึกษา 6
- 2.2 เพื่อศึกษาปัญหาเกี่ยวกับการเรียนการสอนภาษาต่างประเทศในเขตพื้นที่การศึกษา 6

3 ขอบเขตของการวิจัย

โครงการวิจัยข้อมูลพื้นฐานการเรียนการสอนภาษาต่างประเทศในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ เขตพื้นที่การศึกษา 6 (ขอนแก่น อุดรธานี สกลนคร หนองคาย หนองบัวลำภู และเลย) มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพการเรียนการสอนและศึกษาสภาพปัญหาเกี่ยวกับการเรียนการสอนภาษาต่างประเทศในเขตพื้นที่การศึกษา 6 โครงการวิจัยนี้เป็น โครงการย่อยในโครงการวิจัยข้อมูลพื้นฐานการเรียนการสอนภาษาต่างประเทศ และความต้องการทักษะการใช้ภาษา ต่างประเทศของภาคตะวันออกเฉียงเหนือ การเก็บข้อมูลสำหรับงานวิจัยนี้ เก็บข้อมูลจากผู้มีส่วนเกี่ยวข้องโดยตรงในการจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษาระดับประถมศึกษา มัธยมศึกษา อาชีวศึกษา และอุดมศึกษา ในเขตพื้นที่การศึกษา 6 ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ซึ่งได้แก่สถานศึกษาที่สังกัดรัฐบาลและเอกชน โดยไม่รวมสถาน ศึกษาที่เป็นโรงเรียนสองภาษา ในสถานศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่างนั้นจะเก็บข้อมูลจากผู้เรียน ผู้สอนและผู้บริหารสถาน ศึกษา โดยในส่วน ของผู้เรียนนั้น เก็บข้อมูลจากผู้เรียนในระดับมัธยมศึกษา อาชีวศึกษา และอุดมศึกษาเท่านั้น

4 ผลที่คาดว่าจะได้รับ

- 4.1 ได้ฐานข้อมูลการเรียนการสอนภาษาต่างประเทศในเขตพื้นที่การศึกษา 6
- 4.2 ได้รู้สภาพการเรียนการสอนและปัญหาเกี่ยวกับการเรียนการสอนภาษาต่างประเทศในเขตพื้นที่การศึกษา 6
- 4.3 ได้ข้อเสนอแนะสำหรับการจัดการเรียนการสอนภาษาต่างประเทศในเขตพื้นที่การศึกษา 6

บทที่ 2

วรรณกรรมและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) รวบรวมข้อมูลพื้นฐานการเรียนการสอนภาษาต่างประเทศในภาคตะวันออกเฉียงเหนือเขตพื้นที่การศึกษา 6 ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการเรียนการสอนภาษาต่างประเทศตามลำดับดังนี้

1 ปัจจัยที่มีผลต่อการเรียนการสอนภาษาต่างประเทศ

- 1.1 หลักสูตรตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2544
- 1.2 ผู้สอนและผู้เรียน
- 1.3 วิธีการสอน
- 1.4 สื่อการสอน
- 1.5 หัตถ์คดีต่อการเรียนการสอนภาษาต่างประเทศ

2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

- 2.1 งานวิจัยเกี่ยวกับปัญหาในการเรียนการสอนภาษาต่างประเทศ
- 2.2 งานวิจัยเกี่ยวกับการใช้สื่อเทคโนโลยีในการเรียนการสอนภาษาต่างประเทศ

1 ปัจจัยที่มีผลต่อการเรียนการสอนภาษาต่างประเทศ

วรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับปัจจัยที่มีผลต่อการเรียนการสอนภาษาต่างประเทศ ประกอบด้วย วรรณกรรมที่เกี่ยวกับหลักสูตรตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2544 ผู้สอนและผู้เรียน วิธีการสอน สื่อการสอน และหัตถ์คดีต่อการเรียนการสอนภาษาต่างประเทศ

1.1 หลักสูตรตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2544

คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานได้พัฒนาหลักสูตรภาษาต่างประเทศตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ ปี พ.ศ. 2544 โดยกำหนดหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานตามแนวคิดกลุ่มสาระการเรียนรู้ ประกอบด้วย โครงสร้างหลักสูตร วิสัยทัศน์ องค์ประกอบของหลักสูตร และการจัดทำหลักสูตร ดังรายละเอียดต่อไปนี้

โครงสร้างหลักสูตร

โครงสร้างหลักสูตรกำหนดตามความสามารถทางภาษาของผู้เรียน (Proficiency-Based) แบ่งเป็น 4 ระดับ คือ ระดับเตรียมความพร้อม (Preparatory Level) ชั้น ป. 1 – ป. 3 ระดับต้น

(Beginner Level) ชั้น ป. 4 – ป. 6 ระดับกำลังพัฒนา (Developing Level) ชั้น ม. 1 – ม. 3 และระดับก้าวหน้า (Expanding Level) ชั้น ม. 4 – ม. 6

วิสัยทัศน์

วิสัยทัศน์กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ คือ ผู้เรียนต้องเป็นผู้มีความรู้ ทักษะ คุณธรรมจริยธรรม และค่านิยมตามวัตถุประสงค์ของหลักสูตร กล่าวคือ ผู้เรียนจะต้องมีเจตคติที่ดีต่อภาษาต่างประเทศ สามารถใช้ภาษาเพื่อการสื่อสาร แสวงหาความรู้เพื่อศึกษาต่อและประกอบอาชีพ มีความรู้ความเข้าใจวัฒนธรรมที่หลากหลายและสามารถถ่ายทอดวัฒนธรรมไทยไปยังสังคมโลกได้

องค์ประกอบของหลักสูตร

องค์ประกอบของหลักสูตรประกอบด้วย สาระ (Strands) และมาตรฐานการเรียนรู้ (Learning Standards) สาระคือ กรอบเนื้อหาซึ่งจัดขึ้นในเชิงบูรณาการเพื่อผู้เรียนภาษาได้มีความรู้ในทุกด้าน แบ่งเป็น 4 สาระ ได้แก่ ภาษาเพื่อการสื่อสาร (Communication) ภาษาและวัฒนธรรม (Cultures) ภาษาความสัมพันธ์กับกลุ่มสาระการเรียนรู้อื่น (Connection) และภาษาความสัมพันธ์กับชุมชนโลก (Communities) ส่วนมาตรฐานการเรียนรู้ (Learning Standards) คือ สิ่งที่คาดหวังว่าผู้เรียนต้องรู้และทำได้ตามมาตรฐานการเรียนรู้ในแต่ละกลุ่มสาระ

การจัดทำหลักสูตร

ในการจัดทำหลักสูตร สถานศึกษาเป็นผู้กำหนดโดยสำรวจจากความต้องการของผู้เรียน ผู้ปกครองและชุมชน ให้เชื่อมโยงกับจุดมุ่งหมายของหลักสูตร มาตรฐานการเรียนรู้และคุณภาพของผู้เรียน โดยให้สอดคล้องกับสัดส่วนของเวลาและจำนวนหน่วยกิต รวมทั้งการกำหนดผลการเรียนรู้ที่ต่อเนื่องกันทุกช่วงชั้นทั้งในรายปี หรือรายภาค ผู้สอนและสถานศึกษาเป็นผู้พิจารณาและกำหนดโครงสร้างรายวิชา มี 5 องค์ประกอบคือ สาระการเรียนรู้พื้นฐาน (Core Subjects) สาระการเรียนรู้เพิ่มเติม (Optional/Elective Subjects) การตั้งชื่อสาระการเรียนรู้ (Naming Subjects) การจัดทำคำอธิบายรายวิชา (Course Description) และการจัดทำหน่วยการเรียนรู้ (Unit of Study) ซึ่งนิยมกำหนดตามแก่นสาระของสภายุโรป (Council of Europe)

1.2 ผู้สอนและผู้เรียน

ผู้สอนและผู้เรียนเป็นองค์ประกอบสำคัญในการเรียนการสอนอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล ผู้เรียนจะประสบความสำเร็จในการเรียนได้ต้องขึ้นอยู่กับความสามารถในการสอนของ

ผู้สอน จากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องสามารถสรุปได้เป็น 2 หัวข้อ คือ คำจำกัดความและ
พฤติกรรมการสอนที่พึงประสงค์

คำจำกัดความ

สุพิน บุญชูวงศ์ (2531), สจัด อุทรานันท์ (2532), บุญชม ศรีสะอาด (2537) กล่าวว่า
ครูเป็นองค์ประกอบสำคัญที่ขาดไม่ได้ในการเรียนการสอน ครูควรจะเป็นบุคคลที่มีความรู้
ความสามารถทั้งในด้านเนื้อหาและเทคนิคการสอน จึงจะทำให้การเรียนการสอนเป็นไปอย่างมี
ประสิทธิภาพ และผู้เรียนเป็นองค์ประกอบสำคัญเท่ากับครูในระบบการเรียนการสอนที่จะบรรลุผล
สำเร็จได้ขึ้นอยู่กับคุณลักษณะของผู้เรียน เช่น ความถนัด ความรู้พื้นฐาน ความพร้อม ความ
ตั้งใจ ความสนใจ ความขยันในการเรียน ฯลฯ ในขณะที่ชัยยงค์ พรหมวงศ์ (2543) กล่าวว่า ครูคือ
ผู้สื่อสาร ผู้ถ่ายทอดสารที่เป็นประสบการณ์ ความคิดเห็น อารมณ์ ความรู้สึก ความสนใจ ทศนคติ
ค่านิยม คุณธรรม รวมทั้งความชำนาญต่างๆ ให้กับนักเรียน และนักเรียนคือผู้รับสารจากครู โดย
ผ่านสื่อการสอน นอกจากนี้ เสน่ห์ ทิมสุกใส (2542) ยังกล่าวว่า ผู้สอนเป็นผู้ที่มีความสำคัญใน
การทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ ถ้าผู้สอนสอนอย่างมีหลักการมีความรู้และทักษะจะทำให้ผู้เรียนเรียน
อย่างมีความหมายและมีคุณค่า

พฤติกรรมการสอนที่พึงประสงค์

จำนง พรายแยมแซ (2529), Gagné (1977), Holdzkorn และคณะ (1982) ได้กล่าวว่า
พฤติกรรมการสอนที่พึงประสงค์คือ ครูต้องแจ้งวัตถุประสงค์การเรียนรู้แก่ผู้เรียน ให้ผู้เรียนได้ฝึกพูด
และอภิปรายในกิจกรรมต่างๆ โดยกระตุ้นให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในชั้นเรียน อธิบายกิจกรรมในบทเรียน
โดยใช้ภาษาที่เข้าใจง่าย มีการประเมินเป็นระยะๆ เพื่อทบทวนและถ่วงโยงความรู้ โดยการตั้งคำถาม
หรือใช้สื่อการเรียนการสอนที่เหมาะสมกับสภาพของผู้เรียนและสรุปหัวข้อสำคัญก่อนจบบทเรียน
เพื่อสร้างความมั่นใจให้กับผู้เรียน ในขณะที่वासना เพิ่มพูน (2542), เสน่ห์ ทิมสุกใส (2542) ได้
กล่าวว่าพฤติกรรมการสอนที่พึงประสงค์ของผู้สอน คือ ครูต้องให้นักเรียนได้มีโอกาสร่วมกันทำ
กิจกรรมให้มากที่สุด ยังมีการฝึกหัดบ่อยเท่าไรยิ่งทำให้การเรียนได้ผลดี ครูควรสอนให้สนุกโดยการ
สอนจากง่ายไปหายาก สอนจากรูปธรรมไปหานามธรรม จัดบทเรียนให้เหมาะสมกับประสบการณ์
ความสามารถของผู้เรียน โดยผลิตสื่อที่น่าสนใจ น่าเรียน และเข้าใจง่ายแต่ช่วยให้จดจำได้ยาวนาน
รวมทั้งควรสอนให้ผู้เรียนเกิดความคิดที่สร้างสรรค์ ดัดแปลงสิ่งที่เรียนมาใช้ในชีวิตประจำวัน และ
รู้จักแก้ไข ปรับปรุงในข้อบกพร่องของตนเอง

1.3 วิธีการสอน

วิธีการสอนเป็นปัจจัยสำคัญประการหนึ่งที่ทำให้การเรียนการสอนมีประสิทธิภาพ และมีผลต่อผลสัมฤทธิ์ในการเรียนของผู้เรียน วิธีการสอนสามารถแบ่งออกเป็น 2 หัวข้อ คือ ความหมายและรูปแบบของวิธีสอน

ความหมาย

จำนง พรายแย้มแซ (2529), วารี ธีระจิตร (2530) ให้ความหมายว่า วิธีสอนคือ กระบวนการของการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนแบบต่างๆ ให้เหมาะสมกับผู้เรียน เพื่อให้เกิดความเจริญงอกงาม และพัฒนาไปในทางที่พึงปรารถนาตามวัตถุประสงค์ของการศึกษา ในขณะที่สุพิน บุญชูวงศ์ (2531), เสน่ห์ ทิมสุกใส (2542) ให้ความหมายว่า วิธีสอนคือ กระบวนการต่างๆ ที่ผู้สอนใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน เพื่อให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ตามวัตถุประสงค์อย่างมีประสิทธิภาพทั้งในด้านความรู้ความเข้าใจ เจตคติและทักษะทางภาษา

รูปแบบของวิธีสอน

รูปแบบของวิธีสอนสามารถสรุปได้ 2 รูปแบบคือ วิธีสอนแบบครูเป็นศูนย์กลาง (Teacher-Centered Method) และวิธีสอนแบบผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง (Student-Centered Method)

ธวัชชัย ชัยจิรฉายากุล (2529) สุพิน บุญชูวงศ์ (2531) เสน่ห์ ทิมสุกใส (2542) กล่าวว่า วิธีสอนแบบครูเป็นศูนย์กลาง (Teacher-Centered Method) คือ การสอนที่ครูเป็นผู้ดำเนินกิจกรรมการเรียนการสอนเป็นส่วนใหญ่ เป็นผู้ตั้งจุดมุ่งหมาย เนื้อหา กิจกรรมและการวัดผล โดยใช้การสอนแบบบรรยาย สาธิต ตั้งคำถาม และทบทวน ในขณะที่วิธีสอนแบบผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง (Student-Centered Method) คือวิธีสอนที่ผู้เรียนมีโอกาสดันคว้าหาความรู้ด้วยตนเอง โดยมีครูเป็นผู้ชี้แนะแนวทางการใช้สื่อการเรียนและแหล่งการเรียนรู้ วิธีการสอนแบบนี้ คือ การสอนแบบทดลอง แบบโครงการ แบบศูนย์การเรียนรู้ แบบแบ่งกลุ่มทำงาน แบบอภิปราย แบบบทบาทสมมติ และแบบศึกษานอกสถานที่ นอกจากนี้ สัจด์ อุทรานันท์ (2532), เดอร์ เซคโก (De Cecco, 1968), กาเย่ (Gagné 1977), คลอสไมร์ และริปปิล (Klausmeir and Rippie, 1971) ได้เสนอแนะการสอนโดยให้ผู้เรียนฝึกปฏิบัติจริง เพื่อให้เกิดทักษะความชำนาญในการเรียนรู้สิ่งใหม่ ชัยยงค์ พรหมวงศ์ (2543) ได้ทำการวิจัยทดลองสอนแบบนวัตกรรมโดยใช้รูปแบบกิจกรรมกลุ่มและการสอนแบบรายบุคคล ในขณะที่ดวงเดือน แสงชัย (2533) กล่าวว่า ครูสำคัญที่สุดในการเรียนการสอน วัฒนาพร ระงับทุกข์ (2542) ได้กล่าวถึง แนวคิดและทฤษฎีการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ซึ่งประกอบด้วย แนวคิดกลุ่มพฤติกรรมนิยม (Behaviorism) ใช้เครื่องมือช่วยสอนและบทเรียนสำเร็จรูปในการสอน แนวคิดกลุ่มพุทธินิยม (Cognitivism) ให้ผู้เรียนเลือกเรียนตามความถนัดและสนใจ แนวคิดกลุ่มมนุษยนิยม

(Humanism) ให้อิสระผู้เรียนได้เลือกสิ่งที่ดีที่สุดสำหรับตนเอง ในด้านความรู้ เจตคติ และทักษะ และแนวคิดกลุ่ม สร้างสรรค์ความรู้นิยม (Constructivism) โดยการสร้างสถานการณ์ที่เป็นปัญหา ก่อให้เกิดแรงจูงใจที่จะแก้ปัญหาโดยใช้ความรู้เดิมของผู้เรียน และในขณะเดียวกันก็ทำให้เกิดความรู้ใหม่ที่ได้แก้ปัญหาเป็นผลสำเร็จ ในทำนองเดียวกันกับแสงี่ยม ไตรรัตน์ (2534) ได้กล่าวถึงวิธีสอนตามแนวคิดของนักภาษาศาสตร์ได้แก่ กลุ่มประเพณีนิยม (Traditional Grammar) เน้นการสอนแบบท่องจำ กลุ่มโครงสร้าง (Structural Grammar) เน้นการสอนแบบโครงสร้างทางไวยากรณ์ และกลุ่มไวยากรณ์ปริวรรต (Transformational Grammar) เน้นการสอนแบบโครงสร้างส่วนลึก (Deep Structure) และแบบโครงสร้างส่วนพื้นผิว (Surface Structure)

1.4 สื่อการสอน

สื่อการสอนคือเครื่องมือที่ช่วยให้ผู้สอนสามารถดำเนินการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพ และผู้เรียนสามารถเรียนรู้ได้อย่างเข้าใจ และนำความรู้ไปใช้ประโยชน์ได้ สื่อการสอนแบ่งเป็น 2 หัวข้อ คือ ความหมาย และประเภทของสื่อการสอน

ความหมาย

Erickson (1959), เบรื่อง กุมุท (2519), สันทัต และพิมพ์ใจ ภิบาลสุข (2525), ประมาณ สะกิมิ (2535), และประเสริฐ ธรรมโฆหาร (2526) กล่าวว่า สื่อการสอนคือ เครื่องมือ หรือวัสดุอุปกรณ์ ที่ใช้ในการถ่ายทอดความรู้ ความเข้าใจ และประสบการณ์จากครูไปสู่ผู้เรียนได้ตามวัตถุประสงค์ หรือ จุดมุ่งหมายของการสอน ในขณะที่ Gerlach และ Ely (1980) ชัยยงค์ พรหมวงศ์ (2523) และวิชัย วงษ์ใหญ่ (2523) กล่าวว่า สื่อการสอนคือ บุคคล วัสดุ เหตุการณ์ต่างๆ และกิจกรรมการเรียนรู้ที่ครู และนักเรียนต้องทำเพื่อเป็นแนวทางในการเรียนรู้ สามารถถ่ายทอดความรู้ เจตคติ และทักษะจากครู ไปสู่ผู้เรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ อย่างไรก็ตาม สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2544) ได้ให้ความหมายว่า สื่อการสอนเป็นสิ่งที่มิใช่ประโยชน์ ช่วยให้ผู้เรียนเข้าใจได้ง่าย และรวดเร็ว กระตุ้นให้สนใจในบทเรียนโดยได้รับประสบการณ์ตรงเกิดความทรงจำที่ถาวร

ประเภทของสื่อการสอน

ประมาณ สะกิมิ (2535) และไชยยศ เรืองสุวรรณ (2522) ได้กล่าวถึง ประเภทของสื่อว่า ประกอบด้วย สื่อเชิงอุปกรณ์ (Hardware) ได้แก่สื่อทางเทคโนโลยีต่างๆ สื่อเชิงวัสดุ (Software) ได้แก่ สื่อที่เป็นเนื้อหา หนังสือ ตำรา และสิ่งพิมพ์ สื่อเชิงกรรมวิธี (Technique) ได้แก่ สื่อที่ทำหน้าที่เสนอเรื่องหรือเนื้อหาโดยอาศัยเทคนิคการกระทำ ควบคู่ไปกับสื่อเชิงวัสดุ และอุปกรณ์ ในขณะที่ Edgar Dale (1969) ได้แบ่งสื่อตามประสบการณ์ของผู้เรียน โดยแยกเป็น นามธรรม (Abstract) และ

รูปธรรม (Concrete) อย่างไรก็ตาม Erickson และ Curl (1972) ได้กล่าวถึงการเลือกสื่อว่าควรใช้สื่อที่ให้ความรู้ทางรูปธรรม สามารถสร้างความสนใจ ช่วยการจำและเข้าใจเนื้อหาได้ดี มีการทบทวนสรุปและสร้างความสัมพันธ์ของเนื้อหาวิชา ส่งเสริมให้มีกิจกรรมที่แปลกออกไปเพื่อช่วยให้เรียนรู้เร็วขึ้นและประหยัดเวลา

1.5 ทศนคติต่อการเรียนการสอน

ทศนคติต่อการเรียนการสอนภาษาต่างประเทศสามารถสรุปได้ดังต่อไปนี้คือ

สุไร พงษ์ทองเจริญ (2525) มีทศนคติเกี่ยวกับผู้สอนว่า ครูส่วนใหญ่ไม่มีความกระตือรือร้น ไม่ปรับปรุงตนเอง ไม่แสวงหาความรู้เพิ่มเติม แต่สุพัฒน์ สุกกมลสันต์ (2533) กล่าวว่าครูมีนักเรียนในชั้นมากเกินไปทำให้ไม่มีความคล่องตัวในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน และอุทัย ภิรมย์ริน (2521) กล่าวว่า ครูต้องการให้มีการสร้างข้อสอบมาตรฐาน อย่างไรก็ตาม Flander (1970) ให้ความเห็นว่า ครูใช้เวลาช้านานกว่านักเรียน และใช้วิธีบรรยายมากกว่าวิธีอื่น ครูเปิดโอกาสให้นักเรียนแสดงความคิดเห็นน้อยมาก ในขณะที่สุพัฒน์ สุกกมลสันต์ (2533) เห็นว่า จำนวนนักเรียนในชั้นมีมากเกินไป ทำให้นักเรียนไม่สามารถฝึกกิจกรรมการเรียนการสอนอย่างอื่น

2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

จากการที่ภาษาอังกฤษเป็นภาษาสากลและเป็นภาษาต่างประเทศที่ 1 ที่ถูกบรรจุอยู่ในหลักสูตรของไทยตั้งแต่ในอดีต ดังนั้นงานวิจัยทั้งในอดีตและในปัจจุบันส่วนมากจะเป็นงานวิจัยการเรียนการสอนภาษาอังกฤษมากกว่าภาษาต่างประเทศอื่นๆ ในที่นี้จะนำเสนอานวิจัยที่เกี่ยวข้องใน 2 ประเด็นคือ

2.1 งานวิจัยเกี่ยวกับปัญหาการเรียนการสอนภาษาต่างประเทศ

2.2 งานวิจัยเกี่ยวกับการใช้สื่อเทคโนโลยีในการเรียนการสอนภาษาต่างประเทศ

2.1 งานวิจัยเกี่ยวกับปัญหาการเรียนการสอนภาษาต่างประเทศ

ปัญหาการเรียนการสอนภาษาต่างประเทศ แบ่งออกเป็นปัญหาด้านหลักสูตรและเนื้อหาวิชาภาษาอังกฤษ ปัญหาด้านผู้สอน ปัญหาด้านผู้เรียน ปัญหาด้านสื่อการเรียนการสอน และปัญหาอื่นๆ ที่มีผลต่อการเรียนการสอน

ปัญหาด้านหลักสูตรและเนื้อหาวิชาภาษาอังกฤษ

จากการวิจัยเรื่องปัญหาและอุปสรรคในการเรียนการสอนภาษาอังกฤษในภาคตะวันออกเฉียงเหนือพบว่าส่วนใหญ่เป็นปัญหาที่หลักสูตรไม่เหมาะสมกับผู้เรียนและสภาพสังคมไทย

สนใจ ไขบุญเรือง และคณะ (2536) ได้ศึกษาปัญหาในการสอนและความต้องการในการพัฒนาวิชาชีพของครูในโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือที่สังกัดกรมสามัญศึกษา พบว่าปัญหาที่ผู้สอนเห็นว่าสำคัญ 5 อันดับแรกที่เกี่ยวข้องกับหลักสูตรคือ หลักสูตรมีเนื้อหาไม่เหมาะสมกับนักเรียนในท้องถิ่นและสภาพสังคมไทย เนื้อหาในหลักสูตรมีมากเกินไป กิจกรรมบางเรื่องปฏิบัติไม่ได้ เนื้อหาไม่เรียงลำดับความยากง่าย และไม่ทันสมัย

ชวน โปร่งจิตต์ (2532) ได้ทำการศึกษาถึงปัญหาและอุปสรรคในการสอนภาษาอังกฤษของครูระดับประถมศึกษาจังหวัดปทุมธานี พบว่าปัญหาที่เกี่ยวกับหลักสูตรคือ หลักสูตรภาษาอังกฤษในระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษาไม่สัมพันธ์กัน และมีปัญหาเรื่องมีเวลาไม่เพียงพอในการสอนให้ครบตามหลักสูตร

ปัญหาด้านผู้สอน

ในงานวิจัยเกี่ยวกับปัญหาด้านผู้สอนพบว่า ผู้สอนขาดความกระตือรือร้นและไม่สนใจในการใช้สื่อการสอน ขาดความรู้และความสามารถด้านวิธีการสอน การวัดและประเมินผล ขาดความสามารถในการสร้างเครื่องมือวัดผล มีการะงานสอนมาก ผู้สอนที่ไม่ได้จบวิชาเอกภาษาอังกฤษ ส่วนใหญ่ขาดความมั่นใจในการสอน

กรมวิชาการ (2546) จากรายงานวิจัยเรื่องการศึกษาสภาพการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษที่มุ่งเน้นทักษะการสื่อสาร ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยใช้แบบสอบถามกับกลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้เชี่ยวชาญที่มีประสบการณ์ด้านการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษจำนวน 32 คน พบว่าปัญหาที่เกี่ยวกับผู้สอนจะเป็นเรื่องของการขาดเทคนิคที่เหมาะสมในการถ่ายทอดความรู้ ตลอดจนขาดความรู้ความมั่นใจและทักษะในการสอน

กรมวิชาการ (2542) จากรายงานการวิจัยเรื่องสภาพการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ ระดับประถมศึกษา ตามหลักสูตรภาษาอังกฤษ พ.ศ. 2539 พบว่าผู้สอนมีปัญหาเรื่องขาดความรู้ความเข้าใจในวิชาที่สอน ปัญหาด้านเทคนิควิธีการสอนเป็นอีกปัญหาหนึ่งที่ผู้สอนส่วนใหญ่ประสบอยู่ และจากการรณรงค์ให้มีการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยเน้นให้ผู้เรียนมีความสามารถสื่อสารด้วยการฟังและการพูดนั้น ผลปรากฏว่าผู้สอนยังปฏิบัติได้ในระดับปานกลางเท่านั้น นอกจากนี้ ครุยังมีปัญหาเรื่องการวัดและประเมินผล ซึ่งเป็นปัจจัยหนึ่งที่ทำให้การเรียนการสอนขาดประสิทธิภาพ เพราะกระบวนการวัดและประเมินผลเป็นกระบวนการหนึ่งของการจัดการเรียนการสอน ซึ่งนำไปสู่ปัญหาที่ผู้สอนไม่สามารถพัฒนาผู้เรียนได้ถูกต้องเพราะไม่ทราบความก้าว

หน้าที่แท้จริงของผู้เรียน และกล่าวว่าสมรรถภาพของครูเป็นตัวบ่งชี้หนึ่งถึงความสามารถในการจัดการเรียนการสอน หากผู้สอนมีความเข้าใจเนื้อหาวิชาหรือหลักสูตรที่สอนอย่างดีแล้ว มีการวัดและประเมินผลที่มีคุณภาพ การจัดการเรียนการสอนย่อมบรรลุตามวัตถุประสงค์

กรมวิชาการ (2542) ได้สรุปผลการวิจัยเรื่องการศึกษาสภาพการจัดการเรียนการสอน ภาษา อังกฤษ ระดับประถมศึกษา ตามหลักสูตรภาษาอังกฤษ พ.ศ. 2539 พบว่าทั้งผู้สอนและผู้บริหารเห็นว่าครูผู้สอนมีปัญหาหลัก 2 เรื่องคือ ขาดความรู้ความเข้าใจในวิชาที่สอน และเทคนิคการสอน ไม่สามารถจัดกิจกรรมให้สนุกได้ ครูบางคนไม่ได้จบวิชาเอกภาษาอังกฤษ จึงมีปัญหาเรื่องการออกเสียงที่ถูกต้อง นอกจากนี้ยังพบว่าครูมีความเข้าใจการวัดและประเมินผลในระดับปานกลาง ส่วนวิธี การบันทึกผลการประเมินนั้นมีความเข้าใจในระดับน้อย

สนใจ ไชยบุญเรือง และคณะ (2536) ได้ทำการศึกษาวิจัยพบว่าผู้สอนส่วนใหญ่ ไม่ได้จบวิชาเอกภาษาอังกฤษ มีพื้นฐานเกี่ยวกับภาษาอังกฤษน้อย ไม่มีความถนัดและไม่กล้าสอน ขาดความมั่นใจในการสอน โดยครูเห็นว่าปัญหาอันดับแรกคือไม่มีความมั่นใจในทักษะการพูดของตน นอกจากนี้แล้วพบว่าครูไม่มีเวลาเตรียมสอนเพราะต้องสอนหลายวิชา มีงานพิเศษอื่น นอกเหนือจากภาระงานสอน ตลอดจนไม่รู้วิธีการสอนเนื่องจากไม่ค่อยได้รับการอบรมเกี่ยวกับการเรียนการสอน

สุพัฒน์ สุกมลสันต์ (2533) พบว่าการเรียนการสอนภาษาอังกฤษไม่ได้ผลเท่าที่ควร เพราะผู้สอนส่วนใหญ่ยังขาดความรู้และความสามารถด้านวิธีการสอน ทำให้การเรียนการสอนไม่ได้ผลเท่าที่ควร

สาคร คมจันทร์ (2540) ได้ศึกษาถึงปัญหาและความต้องการการจัดการเรียนการสอน ภาษาอังกฤษของครูในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดอุดรธานี (2540) พบว่าการที่ครูมีปัญหาเรื่องเวลา และมีภาระงานสอนมาก ทำให้ขาดโอกาสในการเข้ารับการอบรมเพื่อพัฒนาศักยภาพด้านการสอนของตนเอง และไม่มีเวลาเตรียมการสอน

กรมวิชาการ (2539) จากรายงานผลการวิจัยการศึกษาสภาพความพร้อมในการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 เพื่อศึกษาสภาพความพร้อมของครู ตลอดจนปัญหาอุปสรรคและแนวทางแก้ไข พบว่าครูส่วนใหญ่มีปัญหาเรื่องภาระงานสอน

ชวน โปร่งจิตต์ (2532) พบว่าครูไม่มีความสามารถสร้างเครื่องมือวัดผลที่หลากหลายได้ และส่วนใหญ่มีปัญหาในการวัดและประเมินผล ซึ่งปัญหาการวัดและประเมินผลที่พบบ่อยที่สุดคือการวิเคราะห์ข้อสอบ

อุทัย ภิรมย์ริน และเพ็ญศรี รังสิยากุล (2521) ได้ศึกษาปัญหาการสอนภาษาอังกฤษแก่ผู้เริ่มเรียน พบว่าครูส่วนใหญ่ให้ความสนใจอุปกรณ์การสอนน้อยมาก ซึ่งอาจเป็นผลมาจากการให้อุปกรณ์การสอนจะทำให้การสอนล่าช้าลง ไม่สามารถสอนเนื้อหาได้จบทันตามหลักสูตรกำหนดไว้

ปัญหาด้านผู้เรียน

ในการวิจัยพบว่าผู้เรียนไม่สามารถนำความรู้พื้นฐานภาษาอังกฤษ มาใช้นอกชั้นเรียน ผู้เรียนมีความรู้พื้นฐานไม่เพียงพอ ผู้เรียนยังคงเคยชินกับการเรียนที่ผู้สอนเป็นศูนย์กลาง และในระดับประถมศึกษาตอนต้นผู้เรียนยังขาดความพร้อมที่จะเรียน

กรมวิชาการ (2546) จากรายงานวิจัยเรื่องการศึกษาสภาพการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษที่มุ่งเน้นทักษะการสื่อสาร ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยใช้แบบสอบถามกับกลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้เชี่ยวชาญที่มีประสบการณ์ด้านการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษจำนวน 32 คน พบว่าปัญหาที่เกี่ยวกับผู้เรียนจะเป็นเรื่องของความไม่กล้าแสดงออก ไม่มีความมั่นใจในการใช้ภาษา

อังคณา ดีศรี และจอมรัฐ พัฒนสร (2545) ได้ศึกษาปัญหาและความต้องการในการเรียนภาษาอังกฤษของนักศึกษาวิชาเอกภาษาอังกฤษ ชั้นปีที่ 1-4 มหาวิทยาลัยขอนแก่น พบว่าผู้เรียนยังคงเคยชินกับการเรียนการสอนที่ผู้สอนเป็นศูนย์กลาง ทำให้ผู้เรียนขาดประสบการณ์ในการจัดการเรียนรู้ด้วยตัวเอง

อาภาภรณ์ จินดาประเสริฐ และคณะ (2543) ได้ศึกษาวิจัยเรื่องการใช้กลวิธีการจัดการดูแลการเรียนด้วยตนเองเพื่อพัฒนาทักษะการเขียนภาษาอังกฤษ กลุ่มตัวอย่างคือนักศึกษาวิชาเอกภาษาอังกฤษ มหาวิทยาลัยขอนแก่น พบว่า ผู้เรียนขาดความรู้พื้นฐานที่เหมาะสมกับระดับของผู้เรียน ทั้งความรู้พื้นฐานด้านไวยากรณ์ การสะกดคำหรือแม้แต่การใช้เครื่องหมายวรรคตอนขาดประสบการณ์ในการเขียน และยังมีความเคยชินกับการเรียนที่มีผู้สอนเป็นศูนย์กลาง ไม่สามารถนำความรู้ทางภาษาอังกฤษที่มีมาใช้อย่างมีประสิทธิภาพในการเรียนของตนได้เท่าที่ควร และเท่าที่ผ่านมา

ผู้เรียนไม่มีโอกาสเพียงพอในการพัฒนาความสามารถของตน และลักษณะการจัดการเรียนการสอนก่อนหน้านี้มิได้เปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมเกี่ยวข้องหรือมีบทบาทในการจัดการเรียนรู้ของตนเอง ผู้เรียนจึงขาดแรงจูงใจและการตระหนักถึงการพัฒนาทักษะหรือข้อผิดพลาดของตน ข้อผิดพลาดเดิมๆ จึงมักเกิดขึ้นเสมอ

กองการวิจัยทางการศึกษา กรมวิชาการ (2542) พบว่าผู้เรียนในระดับประถมศึกษาตอนต้นยังขาดความพร้อมที่จะเรียน ไม่เห็นความสำคัญของการเรียนภาษา ตลอดจนพ่อแม่ไม่มีความรู้ที่จะช่วยสอนบุตรหลานของตน

สนใจ ไชยบุญเรือง และคณะ (2536) พบว่าปัญหาเรื่องความรู้พื้นฐานไม่เพียงพอเป็นปัญหาอันดับแรกของผู้เรียน พื้นความรู้ของนักเรียนไม่เหมาะสมกับระดับชั้นที่กำลังศึกษาอยู่ นักเรียนไม่กล้าซักถาม ขาดความเชื่อมั่น และพบว่าผู้เรียนไม่มีโอกาสได้ใช้ภาษานอกชั้นเรียน และมีนักเรียนบางส่วนที่ไม่ได้เรียนภาษาอังกฤษในระดับชั้นประถม และเมื่อต้องมาเริ่มต้นเรียนในระดับมัธยมศึกษาตอนต้นจึงมีปัญหาในการเรียน

ปัญหาด้านสื่อการเรียนการสอน

ในการวิจัยพบว่าครูยังขาดสื่อการสอนที่มีคุณภาพ ครูไม่มีทุนและเวลาในการผลิตสื่อการสอน

ชวน โปร่งจิตต์ (2532) ได้สรุปในผลการวิจัยไว้ว่าครูขาดหนังสือและแบบฝึกหัดเพิ่มเติมให้นักเรียน และครูยังไม่มีเวลาผลิตสื่อการสอน

สุพัฒน์ สุกมลสันต์ (2533) ได้ศึกษาถึงคุณภาพการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ พบว่าการขาดแคลนอุปกรณ์และสื่อการสอนที่ดี มีผลต่อคุณภาพการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ ซึ่งในปัจจุบันอยู่ในระดับต่ำกว่าเกณฑ์ และพฤติกรรมของผู้สอนก็มีผลต่อปัญหาด้านสื่อเช่นกัน ซึ่งพบว่ามีครูจำนวนมากที่ไม่ยอมใช้สื่อประกอบในการเรียนการสอน

สาคร คมจันทร์ (2540) ได้ศึกษาปัญหาและความต้องการการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษของครูโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดอุดรธานี พบว่าครูผู้สอนไม่มีทุนและเวลาในการจัดทำสื่อการสอน นอกจากนี้ยังขาดการสนับสนุนด้านงบประมาณจากทางผู้บริหาร

ปัญหาอื่นๆ ที่มีผลต่อการเรียนการสอน

ในการวิจัยพบว่ามีจำนวนนักเรียนในชั้นมากเกินไป ตลอดจนมีสภาพห้องเรียนที่ไม่เหมาะสม

สุพัฒน์ สุกมลสันต์ (2533) กล่าวถึงปัญหาในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนในระดับประถมศึกษาว่า ในชั้นเรียนมีจำนวนนักเรียนมากเกินไป ทำให้ไม่มีความคล่องตัวในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ทำให้ครูไม่ค่อยจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ทางภาษาอังกฤษ

สนใจ ไชยบุญเรือง และคณะ (2536) พบปัจจัยสนับสนุนการเรียนการสอนที่มีผลต่อประสิทธิภาพการเรียนการสอนคือ การมีจำนวนนักเรียนในชั้นมากเกินไป สภาพห้องเรียนไม่เหมาะสมกับการเรียนภาษา เป็นต้น

2.2 งานวิจัยที่เกี่ยวกับการใช้สื่อเทคโนโลยีในการเรียนการสอนภาษาต่างประเทศ

สื่อเทคโนโลยีในปัจจุบัน สามารถเผยแพร่ได้รวดเร็วและกว้างไกล ประกอบกับในปัจจุบันมีการพัฒนาปรับปรุงรูปแบบการเรียนการสอนอย่างต่อเนื่อง ส่งผลให้การสร้างและพัฒนาสื่อเหล่านี้สำหรับการเรียนการสอนมากขึ้น มีทั้งที่พัฒนาขึ้นเองและบทเรียนสำเร็จรูป โดยสำนักพิมพ์ต่างๆในประเทศไทย ได้พัฒนาบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนเพื่อการค้าขึ้น และจัดจำหน่ายในรูปแบบของซีดีรอมและบทเรียนออนไลน์ (Web Based) ซึ่งได้นำไปสู่การศึกษาค้นคว้าและวิจัยบทเรียนต่างๆ ตลอดจนถึงการทดสอบประสิทธิภาพของบทเรียนที่ผลิตขึ้น ซึ่งมีผลการศึกษาวิจัยผลการใช้สื่อประเภทนี้ในการเรียนการสอนทั้งในและต่างประเทศที่น่าสนใจดังนี้

ศูนย์เทคโนโลยีทางการศึกษา (2547) จากผลการศึกษาความต้องการบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนในโรงเรียน ปี 2542 ศูนย์เทคโนโลยีทางการศึกษา ได้พัฒนาบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนวิชาภาษาอังกฤษ ระดับมัธยมศึกษาตอนต้นขึ้น และได้ติดตามประเมินคุณภาพบทเรียนดังกล่าวโดยใช้แบบสอบถามครูผู้สอนในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานในเขตกรุงเทพฯ และนักเรียนโรงเรียนสามเสนวิทยาลัยที่กำลังเรียนในชั้น ม.1 – ม. 3 ได้ข้อสรุปตามรายงานการประเมินคุณภาพบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนผ่านเว็บวิชาภาษาอังกฤษ ระดับมัธยมศึกษาตอนต้นว่า บทเรียนที่พัฒนาขึ้นในรูปแบบแบบทดสอบนั้นมีคุณภาพดีทุกด้าน ทั้งเรื่องบทนำของบทเรียน ด้านการออกแบบหน้าจอ ด้านการแสดงผลการทดสอบ ด้านบทเรียนหมวดไวยากรณ์ หมวดคำศัพท์ และหมวดสถานการณ์ และผู้ตอบแบบสอบถามเห็นว่า

บทเรียนดังกล่าวมีประโยชน์ในการช่วยให้ผู้เรียนเข้าใจและเป็นการทบทวน ตลอดจนเพิ่มทักษะการเรียนรู้มากขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งภาพและเสียงประกอบช่วยให้เข้าใจเนื้อหามากยิ่งขึ้น แต่ผู้ตอบแบบสอบถามเห็นว่าควรมีการปรับปรุงด้านภาพประกอบให้มีขนาดที่เหมาะสมและน่าสนใจ และควรเพิ่มจำนวนข้อทดสอบและความซับซ้อนของเนื้อหา เพื่อให้ผู้เรียนได้ทดสอบตนเองและสามารถเพิ่มทักษะได้มากขึ้น

สุพณี วรรณการ (2542) ได้ทำการศึกษาผลการใช้บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน รายวิชาภาษาอังกฤษ 3 และ 4 สำหรับนักศึกษาชั้นปีที่ 2 คณะอักษรศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร โดยในส่วนของวิเคราะห์ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับผลสัมฤทธิ์และทัศนคติของผู้เรียน ปรากฏว่าบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนมีประสิทธิภาพในการเพิ่มทักษะการอ่าน ด้านความรู้เรื่องศัพท์ การทำความเข้าใจจากบริบท การอ้างอิงและโครงสร้างของข้อความ และพบว่ากลุ่มตัวอย่างมีผลสัมฤทธิ์ในการเรียนเนื้อหาจากบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนเพิ่มขึ้น มีทัศนคติที่ดีต่อการเรียนด้วยบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน ซึ่งกลุ่มตัวอย่างเห็นว่ากิจกรรมการเรียนรู้ด้วยคอมพิวเตอร์ช่วยสอนมีระดับความน่าสนใจระดับ ดี อันนำไปสู่การทำให้เกิดแรงจูงใจในการเรียนรู้ ซึ่งการใช้บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนถือเป็นการเสริมแรงและเป็นการให้ข้อมูลกลับแก่ผู้เรียน ให้ทราบถึงผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของตน ซึ่งในทางการเรียนภาษาถือว่าการให้ข้อมูลกลับนี้จะช่วยให้ผู้เรียนแก้ไขข้อผิดพลาดของตนได้

สุพัฒน์ สุกมลสันต์ (2542) ได้สร้างและพัฒนาโปรแกรมบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนแบบสื่อหลากหลาย เพื่อใช้สอนรายวิชาภาษาอังกฤษพื้นฐาน 1 สำหรับนักศึกษาปีที่ 1 คณะนิติศาสตร์ คณะนิเทศศาสตร์ และคณะวิศวกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย พบว่าโปรแกรมบทเรียนดังกล่าว สามารถเพิ่มประสิทธิภาพและเพิ่มผลสัมฤทธิ์ในการเรียนของกลุ่มตัวอย่างได้

Mayer, Richard E. and Moreno, Roxana (1998) ได้ทำการศึกษาถึงความคงทนของความจำ (Retention) จากการเรียนด้วยสื่อประสมซึ่งเชื่อมโยงภาพกับเสียง พบว่าการใช้สื่อประสมที่มีการนำเสนอทั้งข้อความ ภาพ และเสียง ตลอดจนภาพเคลื่อนไหว มีผลต่อการเรียนรู้และความจำ ซึ่งดีกว่าการอ่านข้อความธรรมดา

2.3 สรุป

วรรณกรรมและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง แบ่งออกเป็น 2 หัวข้อ คือ ปัจจัยที่มีผลต่อการเรียนการสอนภาษาต่างประเทศ ซึ่งได้แก่ หลักสูตรตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2544

ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงครั้งใหญ่ในระบบการเรียนการสอน
ภาษาต่างประเทศ อันมีผลกระทบต่อปัจจัยอื่นๆ คือ ผู้สอน ผู้เรียน วิธีการสอน สื่อการสอน และ
ทัศนคติ ต่อการเรียนการสอนภาษาต่างประเทศ ทั้งในแง่บวกและแง่ลบ นอกจากนี้ ในหัวข้อที่ 2
ซึ่งเกี่ยวกับงานวิจัยที่เกี่ยวข้องยังได้สะท้อนให้เห็นปัญหาจากการปรับเปลี่ยนหลักสูตรเก่าให้เป็นไป
ตามหลักสูตรตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2544 ทั้งในด้านการเรียนการสอนและสื่อ
เทคโนโลยี

บทที่ 3 วิธีการวิจัย

ระเบียบวิธีวิจัยในการศึกษาสภาพและปัญหาในการเรียนการสอนภาษาต่างประเทศในเขตพื้นที่การศึกษา 6 ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1 รูปแบบการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ใช้การวิจัยเชิงสำรวจ(Survey Research) โดยใช้รูปแบบการวิจัยแบบตัดขวาง(Cross-sectional Design) ซึ่งเป็นรูปแบบการวิจัยที่ใช้ศึกษาปรากฏการณ์ ณ เวลาจุดใดจุดหนึ่ง

2 พื้นที่ศึกษา

การศึกษาค้นคว้าดำเนินการในเขตพื้นที่การศึกษา 6 ของภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ประกอบด้วย จังหวัดต่างๆ ได้แก่ ขอนแก่น อุดรธานี หนองคาย หนองบัวลำภู เลย และสกลนคร ผู้วิจัยใช้วิธีการสุ่มอย่างง่าย ผลการสุ่มจังหวัดตัวอย่างได้แก่ จังหวัดขอนแก่น และ จังหวัดเลย เมื่อได้จังหวัดตัวอย่างแล้ว ได้ทำการสุ่มแบบเจาะจงเพื่อเลือกอำเภอขนาดใหญ่ กลาง และเล็ก โดยจังหวัดขอนแก่นได้แก่ อำเภอเมือง อำเภอชุมแพ และอำเภอเปือยน้อย ส่วนจังหวัดเลยได้แก่ อำเภอเมือง อำเภอวังสะพุง และอำเภอเชียงคาน หลังจากนั้นเลือกสุ่มแบบเจาะจง สถานศึกษาทั้งของรัฐบาลและเอกชนที่มีขนาดใหญ่ กลาง และเล็ก โดยดูจากจำนวนนักเรียนของโรงเรียนที่ อยู่ในเขตอำเภอนั้นๆ

3 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

3.1 ประชากรของการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา อาจารย์ผู้สอนภาษาต่างประเทศ และผู้เรียนภาษาต่างประเทศในสถานศึกษาปัจจุบันในพื้นที่ของจังหวัดตัวอย่างในเขตพื้นที่การศึกษา 6

3.2 จำนวนตัวอย่าง

คำนวณหาขนาดตัวอย่างจากสูตร $n = Z^2 pq/d^2$ (Roscoe,1969)

เมื่อ n = ขนาดกลุ่มตัวอย่าง

Z = ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานที่ตรงกับค่าความเชื่อมั่นที่กำหนด ในที่นี้กำหนด

0.05 ดังนั้นค่า Z มีค่าเท่ากับ 1.96

P = สัดส่วนประชากรที่คาดประมาณ ในที่นี้ใช้ 0.5 เพื่อให้ได้ขนาดประชากรที่เหมาะสม จำนวนมากที่สุด

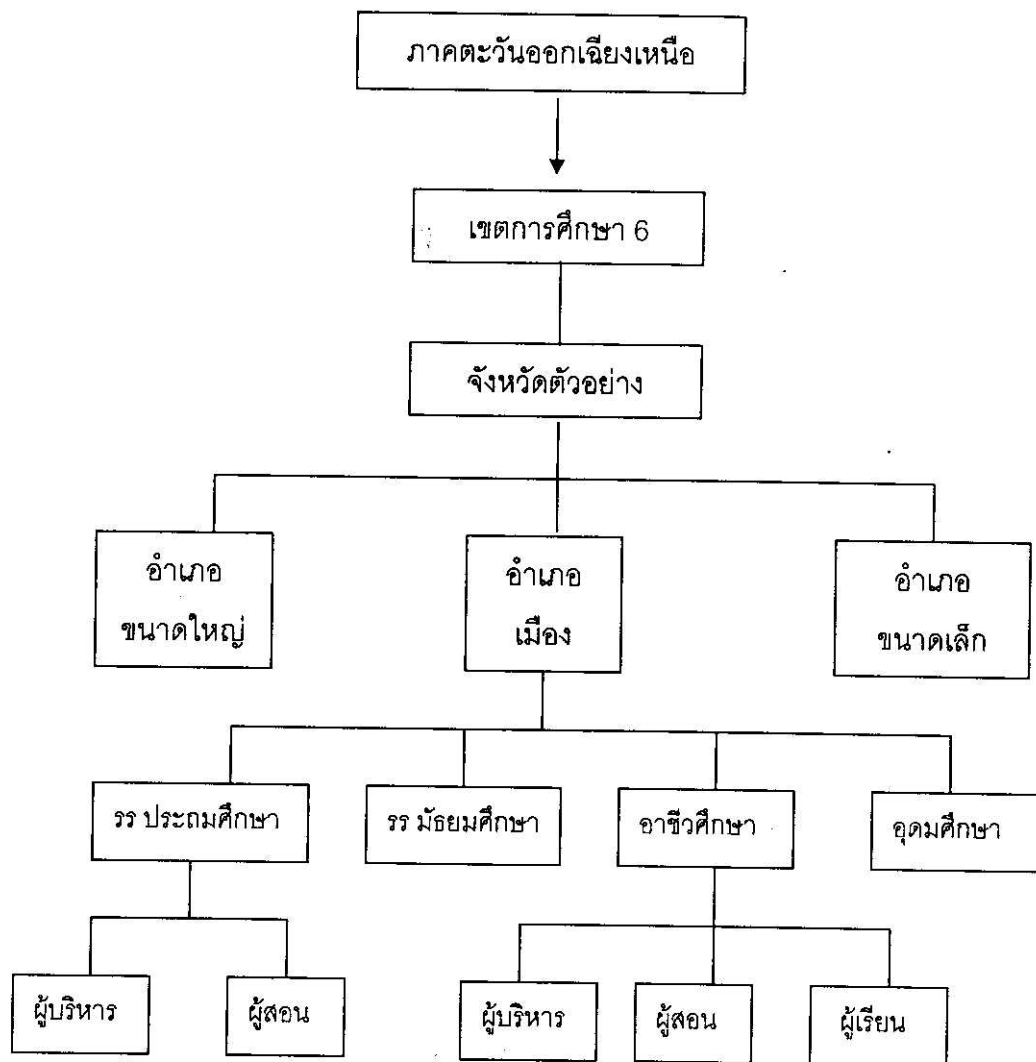
$q = 1 - p = 0.5$

$d =$ สัดส่วนของความคลาดเคลื่อนที่กำหนด หรือระดับนัยสำคัญทาง สถิติที่ ใช้
ในการ ศึกษา ซึ่งกำหนดเท่ากับ 0.05
ดังนั้น ขนาดกลุ่มตัวอย่าง เมื่อแทน ค่าในสูตรมีค่าเท่ากับ 385 คน

3.3 การสุ่มตัวอย่าง

เนื่องจากการศึกษาครั้งนี้มุ่งที่จะตอบคำถามเกี่ยวกับสภาพการเรียนการสอนและปัญหา
การจัดการเรียนการสอนภาษาต่างประเทศภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ดังนั้นจึงมีความจำเป็นต้องได้
ข้อมูลที่ ครอบคลุมตัวอย่าง คณะผู้วิจัยจึงกำหนดการสุ่มตัวอย่างเป็นแบบหลายขั้นตอน (Multi-stage
Sampling) (แผนภาพที่ 1)

- 1) สุ่มแบบเจาะจงเลือกเขตอำเภอเมืองของจังหวัดตัวอย่าง เพราะเชื่อว่าสถานศึกษาใน
เขตเมืองดังกล่าวน่าจะมีมาตรฐานการจัดการเรียนการสอนภาษาต่างประเทศที่
ก้าวหน้า มีความทันสมัย ขณะเดียวกันก็สุ่มแบบเจาะจงเลือกอำเภอตัวอย่างจาก
อำเภออื่นๆที่เป็นอำเภอขนาดใหญ่ และ อำเภอขนาดเล็ก โดยใช้เกณฑ์พิจารณาจาก
จำนวนประชากร และการเติบโตทางเศรษฐกิจ
- 2) สุ่มแบบเจาะจงเลือกสถานศึกษาในแต่ละอำเภอตัวอย่าง ให้ครอบคลุมประเภทของ
สถานศึกษาทุกระดับ คือประถมศึกษา มัธยมศึกษา อาชีวศึกษา และอุดมศึกษาทั้ง
ของรัฐบาล และเอกชน
- 3) สุ่มตัวอย่างผู้สอนภาษาต่างประเทศ และ ผู้เรียนทุกระดับ (ยกเว้นระดับประถมศึกษา
เนื่องจากเป็นระดับที่ผู้เรียนยังไม่ได้สัมผัสกับภาษาต่างประเทศมากพอที่จะแสดง
ความคิดเห็น) จากแต่ละสถานศึกษาที่เลือกเป็นตัวอย่างแบบโควตา (Quota
Sampling)

แผนภาพที่ 1 ขั้นตอนการสุ่มตัวอย่างสถานศึกษา ผู้บริหาร ผู้สอนและผู้เรียน

ทั้งนี้กำหนดผู้ให้ข้อมูลในแต่ละระดับสถานศึกษา ดังนี้

1) **ผู้บริหารสถานศึกษา** ซึ่งได้แก่ คนบดี หัวหน้าภาควิชา หรือ บุคคลที่ได้รับมอบหมายของคณะหรือหน่วยงานที่รับผิดชอบการจัดการเรียนการสอนภาษาต่างประเทศในสถาบันอุดมศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง ส่วนโรงเรียนประถมศึกษา มัธยมศึกษา และอาชีวศึกษา ได้แก่ผู้อำนวยการ หรืออาจารย์ใหญ่ หรือบุคคลที่ได้รับมอบหมายจากสถานศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง

2) **ผู้สอน** ในสถานศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง สำหรับสถานศึกษาระดับอุดมศึกษา อาชีวศึกษา มัธยมศึกษาและประถมศึกษา ได้ให้สถานศึกษาเป็นผู้จัดหากลุ่มตัวอย่างให้ครอบคลุมทุกสาขาวิชาภาษา ต่างประเทศที่เปิดสอนในสถานศึกษา สาขาวิชาละ 1-2 คน

3) ผู้เรียน ในสถานศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง ให้สถานศึกษาจัดหากลุ่มตัวอย่างจำนวนภาษาละ 2 คน ทั้งนี้จะไม่รวมผู้เรียนในระดับประถมศึกษา

จำนวนกลุ่มตัวอย่างในเขตพื้นที่การศึกษา 6 (จังหวัดขอนแก่น และจังหวัดเลย) ประกอบด้วย สถานศึกษาระดับประถมศึกษา มัธยมศึกษา อาชีวศึกษา และอุดมศึกษา รวมทั้งสิ้น 87 แห่ง ดังรายละเอียดต่อไปนี้

ผู้บริหารสถานศึกษา 87 คน

ผู้สอนภาษาต่างประเทศ 158 คน

ผู้เรียน 140 คน

รวมกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 385 คน

4 เครื่องมือวิจัย

ใช้แบบสัมภาษณ์ซึ่งประกอบด้วยคำถามชนิดปลายเปิด และชนิดเลือกตอบ มีทั้งหมด 3 ชุด คือ แบบสัมภาษณ์สำหรับผู้บริหาร ผู้สอน และผู้เรียน กลุ่มละ 1 ชุด

4.1 ขั้นตอนการพัฒนาเครื่องมือวิจัย

สำหรับขั้นตอนของการพัฒนาแบบสัมภาษณ์ ทั้งสองส่วน มีขั้นตอนดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาและวิเคราะห์จากแนวคิด ทฤษฎี ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำมาใช้ในการสร้างข้อคำถาม คณะผู้วิจัยนำแบบสอบถามจากโครงการวิจัย "ข้อมูลพื้นฐานการเรียนรู้การสอนภาษาต่างประเทศและความต้องการการใช้ภาษาต่างประเทศในภาคเหนือ" มาเป็นแนวทางในการพัฒนา

ขั้นตอนที่ 2 สร้างแบบสัมภาษณ์ โดยการประชุมกับคณะผู้วิจัย และผู้ทรงคุณวุฒิ จาก สกว. และตรวจสอบความเที่ยงตรงตามเนื้อหาและความเหมาะสม ปรับข้อคำถามให้ตรงตามเนื้อหา(Content Validity) ความเหมาะสมของข้อคำถาม และ การสื่อความหมายเมื่อใช้ในการสัมภาษณ์

ขั้นตอนที่ 3 นำแบบสัมภาษณ์ที่ได้แก้ไขสมบูรณ์แล้วนั้นไปทำการทดลองใช้ (Pre-test) กับกลุ่มที่มีลักษณะคล้ายคลึงกับประชากรที่ศึกษาที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง ในพื้นที่จังหวัดมหาสารคาม จากนั้นนำแบบสัมภาษณ์ที่ได้มาวิเคราะห์หาความเชื่อถือได้ของเครื่องมือ(Reliability) โดยหาความเชื่อถือได้ของแบบสัมภาษณ์ทั้งสองส่วน โดยการใช้สูตรการหาค่าสัมประสิทธิ์อัลฟาของครอนบาช (Cronbach's Alpha Coefficient) โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS for Windows ได้ค่าความน่าเชื่อถือของแบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับสภาพการจัดการเรียนการสอนภาษาต่างประเทศในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ในส่วนของผู้เรียน เท่ากับ 0.9115 ส่วนแบบสัมภาษณ์ผู้สอนมีค่าความเชื่อถือได้ทำ

กับ 0.8091 ซึ่งถือว่ามีความน่าเชื่อถือได้ ส่วนแบบสัมภาษณ์ผู้บริหารไม่นำมาหาค่าความเชื่อถือได้ เพราะข้อคำถามทั้งหมดเป็นคำถามข้อเท็จจริง

ขั้นตอนที่ 4 นำข้อเสนอแนะและข้อค้นพบที่ได้จากการทดลองใช้มาแก้ไขแบบสัมภาษณ์ให้มีความสมบูรณ์ที่สุด

4.2 โครงสร้างของแบบสัมภาษณ์

แบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับสภาพการจัดการเรียนการสอนภาษาต่างประเทศ ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ประกอบด้วย 3 ชุด ได้แก่ แบบสัมภาษณ์ผู้บริหาร แบบสัมภาษณ์ผู้สอน และแบบสัมภาษณ์ผู้เรียน

แบบสัมภาษณ์ผู้บริหาร มีทั้งหมด 5 หน้า แบ่งเป็น 2 ตอน

ตอนที่ 1 ถามข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับผู้ให้สัมภาษณ์ มีทั้งหมด 3 ข้อ คือ ชื่อโรงเรียน/สถาบันสังกัด ระดับที่เปิดสอนภาษาต่างประเทศ และจำนวนผู้เรียนภาษาในแต่ละระดับ

ตอนที่ 2 ถามข้อมูลเกี่ยวกับการเรียนการสอนภาษาต่างประเทศของผู้ให้สัมภาษณ์ มีทั้งหมด 13 ข้อ เป็นคำถามชนิดให้ตอบตามความเป็นจริงและเป็นคำถามชนิดปลายเปิด

เรื่องที่ถามคือ

- 1) ข้อมูลการจัดการเรียนการสอนภาษาต่างประเทศในโรงเรียน/สถาบันของผู้ให้สัมภาษณ์
- 2) แหล่งการเรียนรู้ในโรงเรียน/สถาบันที่ส่งเสริมการเรียนการสอนภาษาต่างประเทศของผู้ให้สัมภาษณ์
- 3) การกำหนดนโยบายการสอนภาษาต่างประเทศในโรงเรียน/สถาบันของผู้ให้สัมภาษณ์
- 4) การจัดกิจกรรมหาข้อมูลความต้องการการเรียนภาษาต่างประเทศของผู้สอนในโรงเรียน/สถาบันของผู้ให้สัมภาษณ์
- 5) การจัดกิจกรรมพัฒนาศักยภาพภาษาต่างประเทศของผู้สอนในโรงเรียน/สถาบันของผู้ให้สัมภาษณ์
- 6) การจัดสรรงบประมาณเพื่อการเรียนการสอนภาษาต่างประเทศในโรงเรียน/สถาบันของผู้ให้สัมภาษณ์
- 7) แผนงานหรือการจัดกิจกรรมสนับสนุนการเรียนการสอนภาษาต่างประเทศในโรงเรียน/สถาบันของผู้ให้สัมภาษณ์

- 8) แผนการติดตามและประเมินผลการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนภาษาต่างประเทศในโรงเรียน/สถาบันของผู้ให้สัมภาษณ์
- 9) การปรับปรุงหลักสูตรและ/หรือการเปลี่ยนแปลงรายวิชาที่เปิดสอนในแต่ละระดับในช่วง 5 ปีที่ผ่านมาของโรงเรียน/สถาบันของผู้ให้สัมภาษณ์
- 10) การสนับสนุนผู้สอนภาษาต่างประเทศในด้านต่างๆ ในช่วง 5 ปีที่ผ่านมาของโรงเรียน/สถาบันของผู้ให้สัมภาษณ์
- 11) วิธีการรับอาจารย์ผู้สอนภาษาต่างประเทศในโรงเรียน/สถาบันของผู้ให้สัมภาษณ์
- 12) ปัญหาในการจัดการเรียนการสอนภาษาต่างประเทศของโรงเรียน/สถาบันของผู้ให้สัมภาษณ์
- 13) ความคิดเห็นเพิ่มเติมเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนภาษาต่างประเทศของผู้ให้สัมภาษณ์

แบบสัมภาษณ์ผู้สอน

แบบสัมภาษณ์ผู้สอนมีทั้งหมด 9 หน้า แบ่งเป็น 5 ตอน

ตอนที่ 1 ถามข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับผู้ให้สัมภาษณ์ มีทั้งหมด 9 ข้อ เช่น ชื่อโรงเรียน/สถาบันสังกัด สถานะการทำงาน วุฒิการศึกษา ประสบการณ์การสอนภาษาต่างประเทศ

ตอนที่ 2 ถามประสบการณ์และระดับการใช้ภาษาต่างประเทศของผู้ให้สัมภาษณ์ในกิจกรรมในการสอน ในงานอื่นๆ นอกเหนือจากการสอน และในกิจกรรมประจำวัน เป็นคำถามแบบมีคำตอบ 5 ตัวเลือกคือ ไม่ใช้เลย ใช้น้อยที่สุด ใช้น้อย ใช้มาก และใช้มากที่สุด

ตอนที่ 3 ถามสภาพการจัดการเรียนการสอนภาษาต่างประเทศของผู้ให้สัมภาษณ์ มีทั้งหมด 14 ข้อ เป็นคำถามแบบมีคำตอบ 5 ตัวเลือกคือ ไม่เลย น้อยที่สุด น้อย มาก และมากที่สุด และคำถาม ชนิดปลายเปิด เรื่องที่ถามคือ

- 1) ระดับการศึกษาหลักสูตรหรือรายละเอียดกระบวนการเรียนการสอนก่อนวางแผนการสอนของผู้ให้สัมภาษณ์
- 2) ระดับการวางแผนการสอนก่อนสอนของผู้ให้สัมภาษณ์
- 3) ระดับการมีส่วนร่วมในการพัฒนาหลักสูตรการเรียนการสอนของผู้ให้สัมภาษณ์
- 4) ระดับการนำผลการสอนในภาคเรียนที่แล้วมาปรับปรุงแผนการสอนในภาคการศึกษาถัดไปของผู้ให้สัมภาษณ์
- 5) ระดับการใช้รูปแบบการสอนต่างๆ ในชั้นเรียนของผู้ให้สัมภาษณ์
- 6) ระดับการใช้สื่ออุปกรณ์ต่างๆ ในชั้นเรียนของผู้ให้สัมภาษณ์

- 7) ระดับการใช้กิจกรรมเสริมทักษะต่างๆ ในชั้นเรียนของผู้ให้สัมภาษณ์
- 8) การประเมินผลการเรียนวิชาภาษาเป้าหมายจากคะแนนการสอบต่างๆ ของผู้ให้สัมภาษณ์
- 9) การเรียงลำดับตามความมากน้อยของการใช้เครื่องมือวัดผลของผู้ให้สัมภาษณ์
- 10) ปัญหาและข้อเสนอแนะในการปรับปรุงการเรียนการสอนภาษาเป้าหมายของผู้ให้สัมภาษณ์
- 11) ระดับปัญหาและอุปสรรคในการสอนภาษาเป้าหมายของผู้ให้สัมภาษณ์
- 12) ที่มาของตำราและสื่อการเรียนที่ใช้ประกอบการสอนของผู้ให้สัมภาษณ์
- 13) ลักษณะของเอกสารประกอบการสอนของผู้ให้สัมภาษณ์
- 14) ผลงานทางวิชาการของผู้ให้สัมภาษณ์

ตอนที่ 4 ถามถึงความสามารถด้านภาษาเป้าหมายของผู้ให้สัมภาษณ์ เป็นคำถามชนิดเลือก ตอบตามความเป็นจริง มีทั้งหมด 3 ข้อ เรื่องที่ถามคือ

- 1) ทักษะ/เนื้อหา ที่ผู้ให้สัมภาษณ์ถนัดมากที่สุด
- 2) ทักษะ/เนื้อหา ที่ผู้ให้สัมภาษณ์ถนัดน้อยที่สุด
- 3) การเข้ารับการทดสอบเพื่อประเมินความรู้ความสามารถทางภาษาต่างประเทศของผู้ให้สัมภาษณ์

ตอนที่ 5 ถามถึงการพัฒนาศักยภาพและการสอนภาษาเป้าหมายของผู้ให้สัมภาษณ์ เป็นคำถามชนิด ให้ตอบหรือเลือกตอบตามความเป็นจริง มีทั้งหมด 5 ข้อ เรื่องที่ถามคือ

- 1) ข้อมูล ประสบการณ์การไปอบรม ดูงาน ประชุม/สัมมนา และเสนอผลงานวิชาการของผู้ให้สัมภาษณ์ ในช่วง 5 ปีที่ผ่านมา
- 2) การนำความรู้จากประสบการณ์ในข้อ 1 มาใช้ในการจัดการเรียนการสอนของผู้ให้สัมภาษณ์
- 3) ระดับการพัฒนาความรู้และทักษะภาษาต่างประเทศของผู้ให้สัมภาษณ์
- 4) ทักษะ/เนื้อหาภาษาต่างประเทศที่ผู้ให้สัมภาษณ์ต้องการพัฒนามากที่สุด
- 5) ความคิดเห็นของผู้ให้สัมภาษณ์เกี่ยวกับกิจกรรมเสริมทักษะที่มีประโยชน์ในการส่งเสริมการเรียนภาษาต่างประเทศ

แบบสัมภาษณ์ผู้เรียน

แบบสัมภาษณ์ผู้เรียนมีทั้งหมด 6 หน้า แบ่งเป็น 2 ตอน

ตอนที่ 1 ถามข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับผู้ให้สัมภาษณ์ มีทั้งหมด 13 ข้อ เช่น ชื่อโรงเรียน/สถาบันสังกัด อายุ ระดับการศึกษา อาชีพและรายได้ของผู้ปกครอง และประสบการณ์เกี่ยวกับภาษาต่างประเทศของผู้ให้สัมภาษณ์

ตอนที่ 2 ถามความคิดเห็นเกี่ยวกับภาษาต่างประเทศของผู้ให้สัมภาษณ์ มีทั้งหมด 10 ข้อ เป็นคำถาม แบบมีคำตอบ 5 ตัวเลือกคือ ไม่เลย น้อยที่สุด น้อย มาก และมากที่สุด เรื่องที่ถามคือ

- 1) ระดับของทักษะภาษาต่างประเทศของผู้ให้สัมภาษณ์
- 2) ระดับความต้องการปรับปรุงทักษะภาษาต่างประเทศของผู้ให้สัมภาษณ์
- 3) ระดับความจำเป็นของภาษาต่างประเทศที่มีต่อชีวิตของผู้ให้สัมภาษณ์
- 4) ระดับความต้องการทำงานในสถานที่ที่มีการใช้ภาษาต่างประเทศของผู้ให้สัมภาษณ์
- 5) ระดับของประโยชน์ของกิจกรรมการเรียนการสอนชนิดต่างๆ ทั้งที่เป็นกิจกรรมในและนอกชั้นเรียนของผู้ให้สัมภาษณ์
- 6) ระดับการใช้แหล่งต่างๆ เป็นแบบอย่างการใช้ภาษาต่างประเทศของผู้ให้สัมภาษณ์
- 7) ระดับของพฤติกรรมการเรียนภาษาต่างประเทศของผู้ให้สัมภาษณ์
- 8) ระดับของปัญหาต่างๆในการเรียนภาษาต่างประเทศของผู้ให้สัมภาษณ์
- 9) ระดับของโอกาสที่ผู้ให้สัมภาษณ์ใช้ภาษาต่างประเทศในการร่วมกิจกรรมต่างๆ ของชุมชน
- 10) ระดับของโอกาสที่ผู้ให้สัมภาษณ์ใช้ภาษาต่างประเทศกับชาวต่างประเทศในกิจกรรมต่างๆ

5 การเก็บข้อมูล

ในการเก็บข้อมูล ใช้แบบสัมภาษณ์สำหรับรวบรวมข้อมูลสภาพการเรียนการสอนภาษาต่างประเทศและปัญหาเกี่ยวกับการเรียนการสอนภาษาต่างประเทศในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ เขตพื้นที่การศึกษา 6 เก็บข้อมูลโดยใช้แบบสัมภาษณ์ 3 ชุด ประกอบด้วย แบบสัมภาษณ์สำหรับผู้บริหารของสถานศึกษา แบบ สัมภาษณ์สำหรับผู้สอน และแบบสัมภาษณ์สำหรับผู้เรียน

การเก็บข้อมูลในพื้นที่ ดำเนินการโดยนักวิจัยของมหาวิทยาลัยขอนแก่นและสถาบันเครือข่ายและผู้ช่วยวิจัยที่ผ่านการฝึกอบรม โดยเน้นความร่วมมือจากเครือข่ายในสถาบันต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง และพยายาม ให้เครือข่ายผู้สอนของแต่ละพื้นที่เข้ามามีส่วนร่วมในทุกขั้นตอนของการวิจัย ทั้งนี้เพื่อจะได้

นำไปสู่การ สร้างกิจกรรมร่วมในการพัฒนาการเรียนการสอนภาษาต่างประเทศ ในภาค ตะวันออกเฉียงเหนือให้มีประสิทธิภาพ และบรรลุเป้าหมายของการศึกษาต่อไป ในขั้นตอนของการเก็บ ข้อมูล คณะผู้วิจัยได้ติดต่อกับ ผู้บริหารสถานศึกษาโดยทางจดหมาย โทรศัพท์ หรือโทรสาร เพื่อขออนุญาตเก็บข้อมูล และนัดหมายวัน เวลาสำหรับการสัมภาษณ์เก็บข้อมูล และคณะผู้วิจัยและผู้ช่วยวิจัย เดินทางไปยังสถานศึกษาเพื่อทำการสัมภาษณ์ ตามแบบสัมภาษณ์

การเก็บข้อมูลของงานวิจัยชิ้นนี้ ดำเนินการในระหว่างเดือนมกราคม ถึงเดือนกุมภาพันธ์ 2548

6 การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล โดยนำข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ มาจัดระเบียบ ลงรหัส และบันทึก ข้อมูล ด้วยคอมพิวเตอร์ และประมวลผลด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปสำหรับงานวิจัยทางสังคมศาสตร์ (Statistic Package for the Social Science : SPSS) โดยใช้สถิติวิเคราะห์เชิงพรรณนา (Descriptive statistics) ในการวิเคราะห์ข้อมูลในระดับตัวแปรเดียว (Uni-variate analysis) ได้แก่ จำนวน ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่ามัธยฐาน ค่าฐานนิยม ค่าต่ำสุด ค่าสูงสุด และการวิเคราะห์ ข้อมูลระดับสองตัวแปร (Bivariate Analysis) ด้วยการวิเคราะห์ตารางไขว้ (Contingency Table)

บทที่ 4

ผลการวิจัย

ในการศึกษาครั้งนี้ ได้แบ่งผลการวิจัยออกเป็น 3 ส่วน ดังนี้

- 1 ผลการวิเคราะห์แบบสัมภาษณ์ผู้บริหาร
- 2 ผลการวิเคราะห์แบบสัมภาษณ์ผู้สอน
- 3 ผลการวิเคราะห์แบบสัมภาษณ์ผู้เรียน

1 ผลวิเคราะห์แบบสัมภาษณ์ผู้บริหาร

คำถามในแบบสัมภาษณ์ผู้บริหารแบ่งออกเป็น 2 ตอน คือตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป และตอนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนภาษาต่างประเทศ

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป

ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับสถานศึกษาและผู้บริหาร ประกอบด้วยข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับจำนวนสถานศึกษาที่เปิดสอนภาษาต่างประเทศ และจำนวนผู้เรียนและขนาดห้องเรียน

1) จำนวนสถานศึกษาที่เปิดสอนภาษาต่างประเทศ

ข้อมูลเกี่ยวกับสถานศึกษาที่เปิดสอนภาษาต่างประเทศประกอบด้วยข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับจำนวนของสถานศึกษา ตำแหน่งของผู้บริหารที่ให้สัมภาษณ์ ระดับที่เปิดสอนภาษาต่างประเทศและภาษาต่างประเทศที่เปิดสอน จำนวนผู้เรียนและขนาดห้องเรียน ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของแบบสัมภาษณ์ผู้บริหาร พบว่าสถานศึกษาร้อยละ 65.5 ของกลุ่มตัวอย่างอยู่ในจังหวัดขอนแก่น ในขณะที่สถานศึกษาร้อยละ 34.5 อยู่ในจังหวัดเลย (ตารางที่ 1) กลุ่มตัวอย่างร้อยละ 80.5 เป็นสถานศึกษาสังกัดรัฐบาล โดยสถานศึกษาในระดับมัธยมศึกษาเป็นกลุ่มตัวอย่างที่ใหญ่ที่สุด (ร้อยละ 90.5) รองลงมาคือสถานศึกษาในระดับประถมศึกษา (ร้อยละ 82.1) สถานศึกษาในระดับอุดมศึกษาเป็นอันดับรองลงมา (ร้อยละ 62.5) และอันดับสุดท้ายคือสถานศึกษาในระดับอาชีวศึกษา (ร้อยละ 44.4) นอกจากนี้ ร้อยละ 19.5 ที่เป็นสถานศึกษาที่สังกัดเอกชน มีสถานศึกษาในระดับอาชีวศึกษาเป็นกลุ่มตัวอย่างที่ใหญ่ที่สุด (ร้อยละ 55.6) โดยมีสถานศึกษาระดับอุดมศึกษา (ร้อยละ 37.5) สถานศึกษาระดับประถมศึกษา (ร้อยละ 17.9) และสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษา (ร้อยละ 9.5) ลดหลั่นลงตามลำดับ (ตารางที่ 2)

ตารางที่ 1 ร้อยละของสถานศึกษา จำแนกตามจังหวัดในเขตพื้นที่การศึกษา 6

จังหวัดในเขตการศึกษาที่ 6	ร้อยละ
ขอนแก่น	65.5
เลย	34.5
รวม	100.0 (87)

ตารางที่ 2 ร้อยละของสถานศึกษา จำแนกตามสังกัดและประเภทของสถานศึกษา

สังกัด	ประเภทของสถานศึกษา				
	ประถม	มัธยม	อาชีว	อุดม	รวม
รัฐบาล	82.1	90.5	44.4	62.5	80.5
เอกชน	19.9	9.5	55.6	37.5	19.5
รวม	100.0(28)	100.0(42)	100.0(9)	100.0(8)	100.0(87)

ตารางที่ 3 แสดงให้เห็นว่า ผู้บริหารที่ให้สัมภาษณ์ส่วนใหญ่ดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการ อาจารย์ใหญ่ หรือครูใหญ่ (ร้อยละ 42.5) รองลงมาคือผู้ช่วยฝ่ายวิชาการ (ร้อยละ 22.1) โดยตำแหน่งผู้บริหารที่ให้สัมภาษณ์ในอันดับสามคือ รองผู้อำนวยการ (ร้อยละ 18.6)

ตารางที่ 3 ร้อยละของสถานศึกษา จำแนกตามตำแหน่งผู้ให้สัมภาษณ์กับระดับของสถานศึกษา

ตำแหน่งผู้ให้สัมภาษณ์	ประถม	มัธยม	อาชีว	อุดม	รวม
รองอธิการบดีฝ่ายกิจการนักศึกษา	-	-	-	12.5(1)	1.2(1)
ผู้ช่วยอธิการบดี	-	-	-	12.5(1)	1.2(1)
คณบดีคณะศิลปศาสตร์	-	-	-	12.5(1)	1.2(1)
ผอ. การศึกษาทั่วไป	-	-	-	12.5(1)	1.2(1)
หัวหน้าภาควิชา	-	-	-	12.5(1)	1.2(1)
ผอ. / อาจารย์ใหญ่ / ครูใหญ่	57.1(15)	36.6(17)	33.3(3)	25.0(2)	42.5(37)
รองผู้อำนวยการ	21.4(7)	24.4(10)	-	-	18.6(16)
ผู้ช่วยฝ่ายวิชาการ	17.9(5)	24.4(10)	44.4(4)	-	22.1(19)
หัวหน้าฝ่ายวิชาการ	-	2.4(1)	11.1(1)	-	2.3(2)
ผู้ช่วยฝ่ายบริหาร	3.6(1)	-	11.1(1)	-	2.3(2)
หน. หมวดภาษาต่างประเทศ	-	4.9(2)	-	12.5(1)	3.5(3)
หน. หมวดภาษาอังกฤษ/ตัวแทน	-	4.9(2)	-	-	2.3(2)
รวม	100.0(28)	100.0(42)	100.0(9)	100.0(8)	100.0(87)

กลุ่มตัวอย่างที่เป็นสถานศึกษาในระดับประถมศึกษาร้อยละ 42.3 เปิดสอนภาษาต่างประเทศในระดับอนุบาล ในขณะที่ร้อยละ 100.0 เปิดสอนภาษาต่างประเทศในระดับประถมศึกษา และร้อยละ

15.4 เปิดสอนในระดับมัธยมศึกษา สำหรับสถานศึกษาในระดับมัธยมศึกษา ร้อยละ 2.3 เปิดสอนในระดับอนุบาล ร้อยละ 20.5 เปิดสอนในระดับ ประถมศึกษา และร้อยละ 86.4 เปิดสอนในระดับมัธยมศึกษา ส่วนสถานศึกษาในระดับอาชีวศึกษาและอุดมศึกษานั้น ร้อยละ 100.0 เปิดสอนภาษาต่างประเทศเฉพาะในระดับของสถานศึกษาเท่านั้น (ดูตารางที่ 4)

ตารางที่ 4 ร้อยละของสถานศึกษา จำแนกตามระดับที่เปิดสอนภาษาต่างประเทศกับประเภทของสถานศึกษา

ระดับที่เปิดสอนภาษาต่างประเทศ	ประถม	มัธยม	อาชีว	อุดม	รวม
ระดับอนุบาล	42.3	2.3	-	-	13.8(12)
ระดับประถมศึกษา	100	20.5	-	-	40.2(35)
ระดับมัธยมศึกษา	15.4	86.4	-	-	48.3(42)
ระดับอาชีวศึกษา	-	-	100	-	10.3(9)
ระดับอุดมศึกษา	-	-	-	100	100(8)

ภาษาต่างประเทศที่เปิดสอนในสถานศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่างประกอบด้วยภาษาอังกฤษ ภาษาฝรั่งเศส ภาษาเยอรมัน ภาษาจีน ภาษาญี่ปุ่น ภาษาสเปน ภาษาเวียดนาม ภาษาเกาหลี และภาษาลาว โดยภาษาอังกฤษเป็นภาษาที่มีการสอนมากที่สุดในทุกระดับการศึกษาตั้งแต่ระดับอนุบาล จนถึงระดับปริญญาเอก (ร้อยละ 100) ในขณะที่ภาษาญี่ปุ่นมีการสอนมากเป็นอันดับสอง (ร้อยละ 6.3 ในระดับมัธยมปลาย และร้อยละ 50.0 ในระดับปริญญาตรี) ภาษาฝรั่งเศสและภาษาจีนมีการสอนมากเป็นอันดับสาม โดยภาษาฝรั่งเศสมีการสอนในระดับมัธยมปลาย (ร้อยละ 9.4) ระดับอาชีว-ปวช (ร้อยละ 11.1) และระดับปริญญาตรี (ร้อยละ 12.5) ส่วนภาษาจีนมีการสอนในระดับประถมศึกษา (ร้อยละ 2.9) ระดับ มัธยมปลาย (ร้อยละ 3.1) และระดับปริญญาตรี (ร้อยละ 37.5) ภาษาเยอรมันเป็นภาษาที่มีการเปิดสอนมากเป็นอันดับสี่ โดยมีการเปิดสอนในระดับมัธยมปลาย (ร้อยละ 6.3) และระดับปริญญาตรี (ร้อยละ 12.5) สำหรับภาษาที่เหลือคือภาษาสเปน ภาษาเวียดนาม ภาษาเกาหลี และภาษาลาวเปิดสอนในระดับ ปริญญาตรีเท่านั้น (ร้อยละ 12.5) (ดูตารางที่ 5)

ตารางที่ 5 ร้อยละของสถานศึกษา จำแนกตามระดับที่มีการเปิดสอนภาษาต่างประเทศ กับภาษาที่เปิดสอน

ระดับที่เปิดสอน ภาษาต่างประเทศ	ภาษาที่เปิดสอน								
	อังกฤษ	ฝรั่งเศส	เยอรมัน	จีน	ญี่ปุ่น	สเปน	เวียดนาม	เกาหลี	ลาว
อนุบาล	100(12)	-	-	-	-	-	-	-	-
ประถมศึกษา	100(35)	-	-	2.9(1)	-	-	-	-	-
มัธยมต้น	100(42)	-	-	-	-	-	-	-	-
มัธยมปลาย	100(32)	9.4(3)	6.3(2)	3.1(1)	6.3(2)	-	-	-	-
อาชีวศึกษา ปวช.	100(9)	11.1(1)	-	-	-	-	-	-	-
อาชีวศึกษา ปวส.	100(9)	-	-	-	-	-	-	-	-
ปริญญาตรี	100(1)	12.5(1)	12.5(1)	37.5(3)	50.0(4)	12.5(1)	12.5(1)	12.5(1)	12.5(1)
ปริญญาโท	100(3)	-	-	-	-	-	-	-	-
ปริญญาเอก	100(1)	-	-	-	-	-	-	-	-

2) จำนวนผู้เรียนและขนาดห้องเรียน

ระดับของสถานศึกษาที่มีจำนวนผู้เรียนภาษาต่างประเทศเฉลี่ยสูงสุด 3 อันดับแรกคือ ระดับอาชีวศึกษา (1426.9 ในระดับ ปวช. และ 1257.5 ในระดับ ปวส.) และระดับปริญญาตรี (845.1) ส่วนสถานศึกษาที่มีจำนวนผู้เรียนภาษาต่างประเทศเฉลี่ยต่ำสุด 3 อันดับคือ ระดับปริญญาเอก (70) ระดับอนุบาล (74.3) และระดับปริญญาโท (288) (ดูตารางที่ 6)

ตารางที่ 6 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าต่ำสุด ค่าสูงสุด ของจำนวนผู้เรียนภาษาต่างประเทศทั้งหมด

ผู้เรียนภาษาทั้งหมด/ระดับชั้น	ค่าเฉลี่ย	S.D	ค่าต่ำสุด	ค่าสูงสุด	จน. สถานศึกษา	จน. ผู้เรียนทั้งหมด
อนุบาล	74.3	67.4	13	225	12	891
ประถมศึกษา	645.7	826.8	42	3558	35	22,600
มัธยมศึกษาตอนต้น	584.2	5369.0	38	2100	42	24,096
มัธยมศึกษาตอนปลาย	535.5	650.0	60	2258	32	17,136
อาชีวศึกษา ปวช.	1426.9	1114.7	315	3697	9	12,842
อาชีวศึกษา ปวส.	1257.5	1337.0	70	3800	9	11,318
ปริญญาตรี	845.1	724.8	240	1959	7	5,916
ปริญญาโท	288	359.3	40	700	3	864
ปริญญาเอก	70	-	70	70	1	70

เมื่อพิจารณาจำนวนผู้เรียนภาษาต่างประเทศภาษาต่างๆ พบว่า ภาษาอังกฤษมีการสอนในทุกสถาบันที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง และมีผู้เรียนมากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ย 1174.5 ค่าสูงสุด 7770 และค่าต่ำสุด 55 ภาษาที่มีผู้เรียนมากเป็นอันดับสองคือ ภาษาเยอรมัน ซึ่งมีค่าเฉลี่ย 234.0 ค่าสูงสุด 300 และค่าต่ำสุด 135 ภาษาเกาหลีมีผู้เรียนเฉลี่ยมากเป็นอันดับสาม โดยมีค่าเฉลี่ย 191.0 แต่มีการสอนในสถาบันเพียงแห่งเดียว (ดูตารางที่ 7)

ตารางที่ 7 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าต่ำสุด ค่าสูงสุด ของจำนวนผู้เรียนภาษาต่างประเทศ ทั้งหมด

ผู้เรียนทั้งหมด	ค่าเฉลี่ย	S.D	ค่าต่ำสุด	ค่าสูงสุด	จน.สถานศึกษา	จน.ผู้เรียนทั้งหมด
ภาษาอังกฤษ	1174.5	1486.0	55	7770	87	101,931
ภาษาฝรั่งเศส	183.3	130	48	330	4	733
ภาษาเยอรมัน	234.0	87.3	135	300	3	702
ภาษาญี่ปุ่น	115.7	86.3	13	242	6	694
ภาษาจีน	204.2	222.7	40	586	5	1,021
ภาษาเกาหลี	191.0	-	191	191	1	191
ภาษาสเปน	164.0	-	164	164	1	164
ภาษาเวียดนาม	7.0	-	7	7	1	7
ภาษาลาว	60	-	60	60	1	60

เมื่อพิจารณาจำนวนผู้เรียนต่อห้อง พบว่าระดับที่มีค่าเฉลี่ยของผู้เรียนภาษาต่างประเทศต่อห้องสูงสุด 3 อันดับแรกที่มีค่าเฉลี่ยใกล้เคียงกันมาก คือ ระดับปริญญาตรี (43.0) ระดับอาชีวศึกษา ปวช (41.1) และระดับมัธยมศึกษาตอนต้น (40.1) ในขณะที่ระดับที่มีค่าเฉลี่ยของผู้เรียนภาษาต่างประเทศต่อห้อง ต่ำสุด 3 อันดับคือ ระดับปริญญาเอก (11.0) ระดับอนุบาล (22.3) และระดับปริญญาโท (28.0) (ดูตารางที่ 8)

ตารางที่ 8 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าต่ำสุด ค่าสูงสุด ของจำนวนผู้เรียน
ภาษาต่างประเทศต่อห้อง

ระดับการศึกษา	ค่าเฉลี่ย	S.D	ค่าต่ำสุด	ค่าสูงสุด	จำนวน
อนุบาล	22.3	11.5	7.0	40.0	12
ประถมศึกษา	30.0	10.8	7.0	55.0	35
มัธยมต้น	40.1	9.5	13.0	60.0	42
มัธยมปลาย	36.3	8.7	20.0	55.0	32
อาชีวศึกษา ปวช.	41.1	5.3	35.0	50.0	9
อาชีวศึกษา ปวส.	35.7	8.8	20.0	50.0	9
ปริญญาตรี	43.0	9.5	30.0	60.0	7
ปริญญาโท	28.0	11.4	20.0	41.0	3
ปริญญาเอก	11.0	-	11.0	11.0	1

เมื่อวิเคราะห์ข้อมูลเฉพาะภาษาอังกฤษ พบว่าผลแทบไม่แตกต่างกัน คือ ค่าเฉลี่ยต่อห้องสูงสุด 3 อันดับแรกที่มีค่าเฉลี่ยใกล้เคียงกันมาก คือระดับ ปริญญาตรี (43.0) ระดับอาชีวศึกษา ปวช. (41.11) และระดับมัธยมต้น (40.1) ในขณะที่ระดับที่มีค่าเฉลี่ยของผู้เรียนภาษาอังกฤษต่อห้อง ต่ำสุด 3 อันดับ คือ ระดับปริญญาเอก (11.0) ระดับอนุบาล (21.5) และระดับปริญญาโท (28.0) (ดูตารางที่ 8 ก)

ตารางที่ 8 ก ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าต่ำสุด ค่าสูงสุด ของจำนวนผู้เรียน
ภาษาอังกฤษต่อห้อง

ผู้เรียนภาษาต่อห้อง	ค่าเฉลี่ย	S.D	ค่าต่ำสุด	ค่าสูงสุด	จำนวน
อนุบาล	21.5	10.36	7.0	35.0	12
ประถมศึกษา	30.03	10.77	7.0	55.0	35
มัธยมต้น	40.1	9.55	13.0	60.0	42
มัธยมปลาย	36.22	8.99	20.0	55.0	32
อาชีวศึกษา ปวช.	41.11	5.33	35.0	50.0	9
อาชีวศึกษา ปวส.	35.67	8.82	20.0	50.0	9
ปริญญาตรี	43.0	9.47	30.0	60.0	7
ปริญญาโท	28.0	11.36	20.0	41.0	3
ปริญญาเอก	11.0	-	11.0	11.0	1

เมื่อพิจารณาจำนวนผู้เรียนโดยจำแนกตามระดับจำนวนผู้เรียนต่อห้อง พบว่าสถานศึกษาส่วนใหญ่ยกเว้นระดับอนุบาล มีจำนวนผู้เรียนต่อห้องที่ 31 – 40 คนต่อห้อง โดยระดับอุดมศึกษามีจำนวนมากที่สุด (ร้อยละ 57.1) สำหรับระดับจำนวนผู้เรียนที่มีมากกว่า 40 คนต่อห้องพบมากในระดับอาชีวศึกษา (ร้อยละ 33.3) ระดับอุดมศึกษา (ร้อยละ 28.6) และระดับมัธยมศึกษา (ร้อยละ 28.6) ใน

ส่วนของสถานศึกษาในระดับอนุบาลนั้น ร้อยละ 41.7 มีจำนวนผู้เรียนต่อห้องต่ำกว่า 20 คนต่อห้อง (ดูตารางที่ 9)

ตารางที่ 9 ร้อยละของสถานศึกษา จำแนกตามระดับจำนวนผู้เรียนภาษาต่างประเทศต่อห้อง กับระดับที่มีการเปิดสอน

ระดับจำนวนผู้เรียน ภาษาต่างประเทศต่อห้อง	ระดับที่มีการเปิดสอน				
	อนุบาล	ประถมศึกษา	มัธยมศึกษา	อาชีวศึกษา	อุดมศึกษา
ต่ำกว่า 20 คนต่อห้อง	41.7	22.9	4.8	-	-
21 – 30 คนต่อห้อง	33.3	31.4	14.3	11.6	14.3
31 - 40 คนต่อห้อง	25.0	43.3	52.4	55.6	57.1
มากกว่า 40 คนต่อห้อง	-	11.4	28.6	33.3	28.6
รวม	100.0(12)	100.0(35)	100.0(42)	100.0(9)	100.0(7)

ตารางที่ 10 แสดงร้อยละของสถานศึกษาจำแนกตามระดับที่เปิดสอน ระดับจำนวนของผู้เรียนภาษาต่างประเทศต่อห้องกับภาษาที่สอน สำหรับภาษาอังกฤษซึ่งเป็นภาษาที่มีการสอนมากที่สุด พบว่าสถานศึกษาที่มีผู้เรียนภาษาอังกฤษต่อห้องต่ำกว่า 20 คนต่อห้อง คือสถานศึกษาในระดับอนุบาล (ร้อยละ 41.7) และสถานศึกษาในระดับปริญญาเอก (ร้อยละ 100) ส่วนสถานศึกษาที่มีจำนวนผู้เรียนภาษาอังกฤษต่อห้องค่อนข้างสูงคือ 31 – 40 คนต่อห้อง และ 40 คนขึ้นไป ได้แก่ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น (ร้อยละ 47.6 และ 35.7 ตามลำดับ) ระดับ ปวช (ร้อยละ 44.5 และ 55.6 ตามลำดับ) ระดับ ปวส (ร้อยละ 44.4 และ 22.2 ตามลำดับ) และระดับปริญญาตรี (ร้อยละ 42.9 และ 42.9 ตามลำดับ) สำหรับระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษาตอนปลาย มีจำนวนผู้เรียนต่อห้องที่ 21 – 30 คนต่อห้อง (ร้อยละ 31.4 และ 37.5 ตามลำดับ) และ 31 – 40 คนต่อห้อง (ร้อยละ 34.3 และ 34.4 ตามลำดับ)

ตารางที่ 10 ร้อยละของสถานศึกษา จำแนกตามระดับที่เปิดสอน ระดับจำนวนผู้เรียน
ภาษาต่างประเทศต่อห้องกับภาษาที่สอน

ระดับที่เปิดสอน / ระดับ จำนวนผู้เรียน ภาษาต่างประเทศต่อห้อง	ภาษา							
	อังกฤษ	ฝรั่งเศส	เยอรมัน	ญี่ปุ่น	จีน	เกาหลี	สเปน	เวียดนาม
อนุบาล								
ต่ำกว่า 20 คน/ห้อง	41.7	-	-	-	-	-	-	-
21-30 คน/ห้อง	33.3	-	-	-	-	-	-	-
31-40 คน/ห้อง	25.0	-	-	-	-	-	-	-
รวม	100.0(12)							
ประถมศึกษา								
ต่ำกว่า 20 คน/ห้อง	22.9	-	-	-	-	-	-	-
21-30 คน/ห้อง	31.4	-	-	-	100.0	-	-	-
31-40 คน/ห้อง	34.3	-	-	-	-	-	-	-
มากกว่า 40 คน/ห้อง	11.4	-	-	-	-	-	-	-
รวม	100.0(35)				100.0(1)			
มัธยมศึกษาตอนต้น								
ต่ำกว่า 20 คน/ห้อง	4.8	-	-	-	-	-	-	-
21-30 คน/ห้อง	11.9	-	-	-	-	-	-	-
31-40 คน/ห้อง	47.6	-	-	-	-	-	-	-
มากกว่า 40 คน/ห้อง	35.7	-	-	-	-	-	-	-
รวม	100.0(42)				100.0(-)			

ตารางที่ 10 (ต่อ) ร้อยละของสถานศึกษา จำแนกตามระดับที่เปิดสอน ระดับจำนวนผู้เรียน
ภาษาต่างประเทศต่อ ห้องกับภาษาที่สอน

ระดับที่เปิดสอน / ระดับจำนวนผู้เรียน ภาษาต่างประเทศต่อ ห้อง	ภาษา								
	อังกฤษ	ฝรั่งเศส	เยอรมัน	ญี่ปุ่น	จีน	เกาหลี	สเปน	เวียดนาม	ลาว
ปวส.									
ต่ำกว่า 20 คน/ห้อง	11.1	-	-	-	-	-	-	-	-
21-30 คน/ห้อง	22.2	-	-	-	-	-	-	-	-
31-40 คน/ห้อง	44.4	-	-	-	-	-	-	-	-
มากกว่า 40 คน/ห้อง	22.2	-	-	-	-	-	-	-	-
รวม	100.0(9)								
ปริญญาตรี									
ต่ำกว่า 20 คน/ห้อง	-	-	100.0	100.0	66.7	100.0	-	100.0	-
21-30 คน/ห้อง	14.2	-	-	-	33.3	-	-	-	-
31-40 คน/ห้อง	42.9	100.0	-	-	-	-	-	-	100.0
มากกว่า 40 คน/ห้อง	42.9	-	-	-	-	-	-	-	-
รวม	100.0(7)	100.0(1)	100.0(1)	100.0(1)	100.0(3)	100.0(1)		100.0(1)	100(1)
ปริญญาโท									
ต่ำกว่า 20 คน/ห้อง	33.3	-	-	-	-	-	-	-	-
21-30 คน/ห้อง	33.3	-	-	-	-	-	-	-	-
มากกว่า 40 คน/ห้อง	33.3	-	-	-	-	-	-	-	-
รวม	100.0(3)								100(1)
ปริญญาเอก									
ต่ำกว่า 20 คน/ห้อง	100.0	-	-	-	-	-	-	-	-
รวม	100.0(1)								

เมื่อพิจารณาสัดส่วนผู้เรียนต่อผู้สอน 1 คน พบว่าภาษาอังกฤษมีค่าเฉลี่ยของสัดส่วนผู้เรียนต่อผู้สอน สูงถึง 155.37 โดยมีภาษาเยอรมันมีค่าเฉลี่ยสูงเป็นอันดับสอง (96.13) ในขณะที่ภาษาฝรั่งเศสซึ่งมีการสอนมานาน กลับมีค่าเฉลี่ยเพียง 43.99 (ดูตารางที่ 11)

ตารางที่ 11 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าต่ำสุด ค่าสูงสุดของสัดส่วนผู้เรียนต่อผู้สอน
ภาษาต่างประเทศ 1 คน

ผู้เรียนต่อผู้สอน 1 คน	ค่าเฉลี่ย	S.D	ค่าต่ำสุด	ค่าสูงสุด	จำนวน
ภาษาอังกฤษ	155.37	129.28	10.0	898.2	86
ภาษาฝรั่งเศส	43.99	17.16	26.25	66.0	4
ภาษาเยอรมัน	96.13	40.94	53.4	135.0	3
ภาษาญี่ปุ่น	67.28	53.08	4.33	135.0	6
ภาษาจีน	53.86	17.59	30.0	67.5	5
ภาษาเกาหลี	95.5	-	95.5	95.5	1
ภาษาสเปน	82.0	-	82.0	82.0	1
ภาษาเวียดนาม	7.0	-	7.0	7.0	1
ภาษาลาว	30.0	-	30.0	30.0	1

ตอนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนภาษาต่างประเทศ

ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการเรียนการสอนภาษาต่างประเทศ ประกอบด้วยข้อมูลเกี่ยวกับจำนวนผู้สอนภาษาต่างประเทศ แหล่งการเรียนรู้ที่เสริมการเรียนการสอนภาษาต่างประเทศ การกำหนดนโยบายการสอนภาษาต่างประเทศ การหาข้อมูลความต้องการเรียนภาษาต่างประเทศของผู้สอน กิจกรรมพัฒนาศักยภาพภาษาต่างประเทศของผู้สอน การจัดสรรงบประมาณ แผนงาน/กิจกรรมสนับสนุนการเรียนการสอนภาษาต่างประเทศ แผนการติดตามและประเมินผลการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนภาษาต่างประเทศ การปรับปรุงหลักสูตร การสนับสนุนผู้สอนภาษาต่างประเทศ วิธีการรับอาจารย์ปัญหาในการจัดการเรียนการสอน และความคิดเห็นของผู้บริหารต่อการเรียนการสอนภาษาต่างประเทศ

1) จำนวนผู้สอนภาษาต่างประเทศ

ข้อมูลจากตารางที่ 12 แสดงให้เห็นว่ามีสถานศึกษาถึงร้อยละ 32.6 ที่มีผู้สอนภาษาอังกฤษระหว่าง 1 – 3 คนเท่านั้น ในขณะที่ ร้อยละ 4.3 มีผู้สอนภาษาอังกฤษ มากกว่า 16 คน สำหรับภาษาต่างประเทศอื่นๆนั้น ส่วนใหญ่มีผู้สอนไม่เกิน 3 คน ยกเว้นภาษาฝรั่งเศสที่ร้อยละ 50.0 ของสถานศึกษามีผู้สอนจำนวนระหว่าง 4 – 6 คน

ตารางที่ 12 ร้อยละของสถานศึกษา จำแนกตามระดับจำนวนผู้สอนภาษาต่างประเทศ กับภาษาที่สอน

ระดับจำนวนผู้สอนภาษาต่างประเทศ	ภาษา								
	อังกฤษ	ฝรั่งเศส	เยอรมัน	ญี่ปุ่น	จีน	เกาหลี	สเปน	เวียดนาม	ลาว
1-3 คน	32.6	25.0	66.7	83.3	80.0	100.0	100.0	100.0	100.0
4-6 คน	29.1	50.0	33.3	16.7	-	-	-	-	-
7-9 คน	12.8	25.0	-	-	20.0	-	-	-	-
10-12 คน	7.0	-	-	-	-	-	-	-	-
13-15 คน	9.3	-	-	-	-	-	-	-	-
16 คนขึ้นไป	4.3	-	-	-	-	-	-	-	-
รวม	100.0(86)	100.0(4)	100.0(3)	100.0(6)	100.0(5)	100.0(1)	100.0(1)	100.0(1)	100.0(1)

เมื่อพิจารณาจำนวนผู้สอนในสถาบันการศึกษาระดับต่างๆ พบว่า ร้อยละ 37.0 ของสถานศึกษาในระดับประถมศึกษา มีผู้สอนภาษาอังกฤษระหว่าง 4-6 คน ร้อยละ 40.5 ของสถานศึกษาในระดับมัธยมศึกษา มีผู้สอนภาษาอังกฤษ เพียง 1-3 คน ร้อยละ 44.4 ของสถานศึกษาในระดับอาชีวศึกษามีผู้สอนภาษาอังกฤษระหว่าง 4-6 คน และ ร้อยละ 25.0 ของสถานศึกษาในระดับอุดมศึกษา มีผู้สอนภาษาอังกฤษทั้งระหว่าง 4-6 คน และมากกว่า 16 คน (ดูตารางที่ 13)

ตารางที่ 13 ร้อยละของสถานศึกษา จำแนกตามระดับจำนวนผู้สอนภาษาต่างประเทศ
ประเภทของ สถาบันการศึกษา กับภาษาที่สอน

ระดับจำนวน ผู้สอนภาษา ต่างประเทศ	ภาษา								
	อังกฤษ	ฝรั่งเศส	เยอรมัน	ญี่ปุ่น	จีน	เกาหลี	สเปน	เวียดนาม	ลาว
ประถมศึกษา									
1-3 คน	29.6	-	-	-	-	-	-	-	-
4-6 คน	37.0	-	-	-	-	-	-	-	-
7-9 คน	11.1	-	-	-	100.0	-	-	-	-
10-12 คน	7.4	-	-	-	-	-	-	-	-
13-15 คน	14.4	-	-	-	-	-	-	-	-
16 คนขึ้นไป	-	-	-	-	-	-	-	-	-
รวม	100.0(27)				100.0(1)				
มัธยมศึกษา									
1-3 คน	40.5	33.3	100.0	100.0	100.0	-	-	-	-
4-6 คน	21.4	66.7	-	-	-	-	-	-	-
7-9 คน	1.9	-	-	-	-	-	-	-	-
10-12 คน	2.4	-	-	-	-	-	-	-	-
13-15 คน	9.5	-	-	-	-	-	-	-	-
16 คนขึ้นไป	4.3	-	-	-	-	-	-	-	-
รวม	100.0(42)	100.0(3)	100.0(2)	100.0(2)	100.0(1)				
อาชีวศึกษา									
1-3 คน	22.2	-	-	-	-	-	-	-	-
4-6 คน	44.4	-	-	-	-	-	-	-	-
7-9 คน	11.1	-	-	-	-	-	-	-	-
10-12 คน	22.2	-	-	-	-	-	-	-	-
13-15 คน	-	-	-	-	-	-	-	-	-
16 คนขึ้นไป	-	-	-	-	-	-	-	-	-
รวม	100.0(9)	100.0(-)	100.0(-)	100.0(-)	100.0(-)				
อุดมศึกษา									
1-3 คน	12.5	-	-	75.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0
4-6 คน	25.0	-	100.0	25.0	-	-	-	-	-
7-9 คน	25.0	100.0	-	-	-	-	-	-	-
10-12 คน	12.5	-	-	-	-	-	-	-	-
13-15 คน	-	-	-	-	-	-	-	-	-
16 คนขึ้นไป	25.0	-	-	-	-	-	-	-	-
รวม	100.0(8)	100.0(1)	100.0(1)	100.0(4)	100.0(3)	100.0(1)	100.0(1)	100.0(1)	100.0(1)

2) แหล่งการเรียนรู้ที่ส่งเสริมการเรียนการสอนภาษาต่างประเทศ

ในภาพรวม (ตารางที่ 14) แหล่งการเรียนรู้ที่ส่งเสริมการเรียนการสอนภาษาต่างประเทศที่มีมากที่สุด 3 อันดับแรกในสถานศึกษาทุกระดับ คือ ห้องสมุดของสถาบัน (ร้อยละ 94.3) อินเทอร์เน็ต (ร้อยละ 87.4) และห้องปฏิบัติการภาษา (ร้อยละ 80.5)

ตารางที่ 14 ร้อยละของสถานศึกษา จำแนกตามแหล่งการเรียนรู้ในสถาบันที่ส่งเสริมการเรียนการสอนภาษาต่างประเทศ*

แหล่งการเรียนรู้ในโรงเรียน/สถาบัน	มี	ไม่มี	รวม
1. ห้องสมุดของสถาบัน	94.3(82)	5.7(5)	100.0(87)
2. ห้องสมุดของหมวดวิชาภาษา	36.8(32)	63.2(55)	100.0(87)
3. อินเทอร์เน็ต	87.4(76)	12.6(11)	100.0(87)
4. โปรแกรมสอนภาษา ต่างประเทศ	48.3(42)	51.7(45)	100.0(87)
5. ห้องปฏิบัติการทางภาษา	80.5(70)	19.5(17)	100.0(87)
6. ศูนย์เรียนรู้ภาษาด้วยตัวเอง	28.7(25)	71.3(62)	100.0(87)
7. ศูนย์วิชาการ	1.1(1)	98.9(86)	100.0(87)
8. ห้องชมภาพยนตร์ /VCD/Video/วิทยุ/เทป	1.1(1)	98.9(86)	100.0(87)
9. คอมพิวเตอร์ที่ใช้อินเทอร์เน็ตไม่ได้	2.3(2)	97.7(85)	100.0(87)

* ตอบได้มากกว่า 1 คำตอบ

เมื่อพิจารณาแหล่งการเรียนรู้แยกตามระดับของสถานศึกษา แหล่งการเรียนรู้ที่ส่งเสริมการเรียนการสอนภาษาต่างประเทศที่มีมากที่สุด 3 อันดับแรกในสถานศึกษาระดับประถมศึกษา คือ ห้องสมุดของสถาบัน (ร้อยละ 89.3) ห้องปฏิบัติการทางภาษา (ร้อยละ 76.9) และ อินเทอร์เน็ต (ร้อยละ 75.0) (ดูตารางที่ 14 ก)

ตารางที่ 14 ก ร้อยละของสถานศึกษาระดับประถมศึกษาจำแนกตามแหล่งการเรียนรู้ในสถาบันที่ส่งเสริมการเรียนการสอนภาษาต่างประเทศ*

แหล่งการเรียนรู้ในโรงเรียน/สถาบัน	มี	ไม่มี	รวม
1. ห้องสมุดของสถาบัน	89.3(25)	10.7(3)	100.0(28)
2. ห้องสมุดของหมวดวิชาภาษา	21.4(6)	78.6(22)	100.0(28)
3. อินเทอร์เน็ต	75.0(21)	25.0(7)	100.0(28)
4. โปรแกรมสอนภาษา ต่างประเทศ	28.6(8)	71.4(20)	100.0(28)
5. ห้องปฏิบัติการทางภาษา	76.9(20)	23.1(6)	100.0(28)
6. ศูนย์เรียนรู้ภาษาด้วยตัวเอง	21.4(6)	78.6(22)	100.0(28)
7. ศูนย์วิชาการ	-	100.0(28)	100.0(28)
8. ห้องชมภาพยนตร์ /VCD/Video/วิทยุ/เทป	-	100.0(28)	100.0(28)
9. คอมพิวเตอร์ที่ใช้อินเทอร์เน็ตไม่ได้	-	100.0(28)	100.0(28)

* ตอบได้มากกว่า 1 คำตอบ

สำหรับสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษา แหล่งการเรียนรู้ที่ส่งเสริมการเรียนการสอนภาษาต่างประเทศ 3 อันดับแรก ยังคงเป็น ห้องสมุดของสถาบัน (ร้อยละ 97.1) อินเทอร์เน็ต (ร้อยละ 92.9) และห้องปฏิบัติการทางภาษา (ร้อยละ 81.0) (ดูตารางที่ 14 ข)

ตารางที่ 14 ข ร้อยละของสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษา จำแนกตามแหล่งการเรียนรู้ในสถาบันที่ส่งเสริมการเรียนการสอนภาษาต่างประเทศ*

แหล่งการเรียนรู้ในโรงเรียน/สถาบัน	มี	ไม่มี	รวม
1. ห้องสมุดของสถาบัน	97.1(41)	2.4(1)	100.0(42)
2. ห้องสมุดของหมวดวิชาภาษา	50.0(21)	50.0(21)	100.0(42)
3. อินเทอร์เน็ต	92.9(39)	7.1(3)	100.0(42)
4. โปรแกรมสอนภาษา ต่างประเทศ	57.1(24)	42.9(18)	100.0(42)
5. ห้องปฏิบัติการทางภาษา	81.0(34)	19.0(8)	100.0(42)
6. ศูนย์เรียนรู้ภาษาด้วยตัวเอง	28.6(12)	71.4(30)	100.0(42)
7. ศูนย์วิชาการ	2.4(1)	97.6(42)	100.0(42)
8. ห้องชมภาพยนตร์ VCD/Video/วิทยุ/เทป	-	100.0(42)	100.0(42)
9. คอมพิวเตอร์ที่ให้อินเทอร์เน็ตไม่ได้	4.8(2)	95.2(40)	100.0(42)

* ตอบได้มากกว่า 1 คำตอบ

สำหรับสถานศึกษาระดับอาชีวศึกษา แหล่งการเรียนรู้ที่ส่งเสริมการเรียนการสอนภาษาต่างประเทศที่มีมากที่สุด 3 อันดับแรกคือ อินเทอร์เน็ต (ร้อยละ 100.0) ห้องสมุดของสถาบัน (ร้อยละ 88.9) และห้องปฏิบัติการทางภาษา (ร้อยละ 77.8) (ดูตารางที่ 14 ค)

ตารางที่ 14 ค ร้อยละของสถานศึกษาระดับอาชีวศึกษา จำแนกตามแหล่งการเรียนรู้ในสถาบันที่ส่งเสริมการเรียนการสอนภาษาต่างประเทศ*

แหล่งการเรียนรู้ในโรงเรียน/สถาบัน	มี	ไม่มี	รวม
1. ห้องสมุดของสถาบัน	88.9(8)	11.1(1)	100.0(9)
2. ห้องสมุดของหมวดวิชาภาษา	22.2(2)	77.8(7)	100.0(9)
3. อินเทอร์เน็ต	100.0(9)	-	100.0(9)
4. โปรแกรมสอนภาษา ต่างประเทศ	66.7(6)	33.3(3)	100.0(9)
5. ห้องปฏิบัติการทางภาษา	77.8(7)	22.2(2)	100.0(9)
6. ศูนย์เรียนรู้ภาษาด้วยตัวเอง	33.3(3)	66.7(6)	100.0(9)
7. ศูนย์วิชาการ	-	-	100.0(9)
8. ห้องชมภาพยนตร์ VCD/Video/วิทยุ/เทป	11.1(1)	-	100.0(9)

* ตอบได้มากกว่า 1 คำตอบ

สำหรับสถานศึกษาระดับอุดมศึกษานั้น ทุกแห่งมีแหล่งการเรียนรู้ที่ส่งเสริมการเรียนการสอนภาษาต่างประเทศคือ ห้องสมุดของสถาบัน (ร้อยละ 100.0) ห้องปฏิบัติการทางภาษา (ร้อยละ 100) และ ศูนย์วิชาการ(ร้อยละ 100.0) นอกจากนี้ สถานศึกษาถึง 7 แห่ง (ร้อยละ 87.5) มีอินเทอร์เน็ตเป็นแหล่งเรียนรู้ (ดูตารางที่ 14 ง)

ตารางที่ 14 ง ร้อยละของสถานศึกษาระดับอุดมศึกษา จำแนกตามแหล่งการเรียนรู้ในสถาบันที่ส่งเสริมการเรียนการสอนภาษาต่างประเทศ*

แหล่งการเรียนรู้ในโรงเรียน/สถาบัน	มี	ไม่มี	รวม
1. ห้องสมุดของสถาบัน	100.0(8)	-	100.0(8)
2. ห้องสมุดของหมวดวิชาภาษา	37.5(3)	62.5(5)	100.0(8)
3. อินเทอร์เน็ต	87.5(7)	12.5(1)	100.0(8)
4. โปรแกรมสอนภาษา ต่างประเทศ	50.0(4)	50.0(4)	100.0(8)
5. ห้องปฏิบัติการทางภาษา	100.0(8)	-	100.0(8)
6. ศูนย์เรียนรู้ภาษาด้วยตัวเอง	50.0(4)	50.0(4)	100.0(8)
7. ศูนย์วิชาการ	100.0(8)	-	100.0(8)
8. ห้องชมภาพยนตร์ VCD/VDO/วิทยุ/เทป	50.0(4)	50.0(2)	100.0(8)

* ตอบได้มากกว่า 1 คำตอบ

จะเห็นว่านอกจากห้องสมุดและห้องปฏิบัติการทางภาษาซึ่งเป็นแหล่งการเรียนรู้ที่สถานศึกษาต้องจัดหาให้แล้ว อินเทอร์เน็ตเป็นแหล่งการเรียนรู้ใหม่ที่ได้รับคามนิยมเพิ่มมากขึ้นเรื่อยๆ ตารางที่ 13 แสดงให้เห็นว่าคอมพิวเตอร์ที่ใช้อินเทอร์เน็ตได้มีค่าเฉลี่ย 43.4 โดยมีค่าสูงสุด 700 และค่าต่ำสุด 1 ในขณะที่ ที่นั่งในห้องปฏิบัติการทางภาษามีค่าเฉลี่ย 47.2 โดยมีค่าสูงสุด 160 และค่าต่ำสุด 16 (ดูตารางที่ 15)

ตารางที่ 15 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าต่ำสุด ค่าสูงสุด ของจำนวนแหล่งการเรียนรู้ที่ส่งเสริมการเรียนการสอนภาษาต่างประเทศ*

แหล่งการเรียนรู้ในโรงเรียน/สถาบัน	ค่าเฉลี่ย	S.D	ค่าต่ำสุด	ค่าสูงสุด	จำนวน
1. คอมพิวเตอร์ที่ใช้อินเทอร์เน็ตได้	43.4	89.0	1	700	75
2. โปรแกรมสอนภาษาต่างประเทศ	9.2	18.5	1	100	39
3. ที่นั่งห้องปฏิบัติการทางภาษา	47.2	25.2	16	160	64
4. ศูนย์การเรียนรู้ด้วยตนเอง	1.2	0.5	1	3	24
5. ห้องชมภาพยนตร์ VCD/ VDO/ วิทยุ เทป	1.0	-	1	1	1
6. คอมพิวเตอร์ที่ใช้อินเทอร์เน็ตไม่ได้	13.0	9.89	6	20	2

* ตอบได้มากกว่า 1 คำตอบ

เมื่อพิจารณาหนังสือภาษาต่างประเทศที่มีอยู่ในห้องสมุดของสถาบันพบว่าสถานศึกษาทุกระดับการศึกษามีหนังสือภาษาอังกฤษเป็นส่วนใหญ่ สำหรับหนังสือภาษาต่างประเทศอื่นๆนั้น มีสถานศึกษาในระดับมัธยมศึกษา ร้อยละ 7.7 เท่านั้นที่มีหนังสือภาษาฝรั่งเศส และเยอรมัน นอกเหนือจากหนังสือภาษาอังกฤษในห้องสมุด ในขณะที่อีก ร้อยละ 7.7 มีหนังสือภาษาฝรั่งเศส ญี่ปุ่น เยอรมัน และจีน นอกเหนือจากหนังสือภาษาอังกฤษในห้องสมุดของสถาบัน (ดูตารางที่ 16)

ตารางที่ 16 ร้อยละของสถานศึกษา จำแนกตามหนังสือภาษาต่างประเทศที่อยู่ในห้องสมุด และประเภทของสถาบันการศึกษา

หนังสือภาษาต่างประเทศที่อยู่ในห้องสมุด	ประถม	มัธยม	อาชีว	อุดม	รวม
1. อังกฤษ	100.0	84.6	100	100.0	88.2
2. อังกฤษ ฝรั่งเศส เยอรมัน	-	7.7	-	-	5.9
3. อังกฤษ ฝรั่งเศส ญี่ปุ่น เยอรมัน จีน	-	7.7	-	-	5.9
รวม	100.0(1)	100.0(13)	100(1)	100.0(2)	100.0(17)

ในด้านโปรแกรมการสอนภาษาต่างประเทศ สถานศึกษาทุกระดับส่วนมากมีโปรแกรมสอนภาษา ต่างประเทศ 1 – 10 โปรแกรม (ร้อยละ 76.9) เป็นที่น่าสังเกตว่า สถานศึกษาระดับอาชีวศึกษาแห่งหนึ่งมีโปรแกรมสอนภาษาต่างประเทศถึง 41 – 50 โปรแกรม และสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษาแห่งหนึ่งมีมากกว่า 51 โปรแกรม (ดูตารางที่ 17)

ตารางที่ 17 ร้อยละของสถานศึกษา จำแนกตามระดับจำนวนโปรแกรมสอนภาษาต่างประเทศ และประเภทของสถาบันการศึกษา

ระดับจำนวนโปรแกรมสอนภาษาต่างประเทศ	ประถม	มัธยม	อาชีว	อุดม	รวม
1 – 10 โปรแกรม	75.0	78.3	75.0	75.0	76.9
11– 20 โปรแกรม	12.5	17.4	-	25.0	15.4
31– 40 โปรแกรม	12.5	-	-	-	2.6
41– 50 โปรแกรม	-	-	25.0	-	2.6
51 โปรแกรมขึ้นไป	-	4.3	-	-	2.6
รวม	100.0(8)	100.0(23)	100.0(4)	100.0(4)	100.0(39)

ในด้านคอมพิวเตอร์ที่ใช้อินเตอร์เน็ตได้ ในภาพรวมมีสถานศึกษาร้อยละ 37.3 มีคอมพิวเตอร์ที่ใช้อินเตอร์เน็ตได้ 1 – 10 เครื่อง โดยร้อยละ 61.9 ของสถานศึกษาระดับประถมศึกษาและ ร้อยละ 30.8 ของสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษา มีคอมพิวเตอร์ที่ใช้อินเตอร์เน็ตได้ 1 – 10 เครื่อง ร้อยละ 33.3 ของสถานศึกษาระดับอาชีวศึกษามีคอมพิวเตอร์ที่ใช้อินเตอร์เน็ตได้ 21 – 30 เครื่อง และร้อยละ 50.0 ของสถานศึกษาระดับอุดมศึกษามีคอมพิวเตอร์ที่ใช้อินเตอร์เน็ตได้มากกว่า 51 เครื่อง (ดูตารางที่ 18)

ตารางที่ 18 ร้อยละของสถานศึกษา จำแนกตามระดับจำนวนคอมพิวเตอร์ที่ใช้คอมพิวเตอร์เน็ตได้ และ ประเภทของสถาบันการศึกษา

ระดับจำนวนคอมพิวเตอร์ที่ใช้ อินเทอร์เน็ตได้	ประถม	มัธยม	อาชีวะ	อุดม	รวม
1 – 10 เครื่อง	61.9	30.8	22.2	16.7	37.3
11 – 20 เครื่อง	14.3	23.1	11.1	16.7	18.7
21 – 30 เครื่อง	4.8	12.8	33.3	16.7	13.3
31 – 40 เครื่อง	9.5	5.1	-	-	5.3
41 – 50 เครื่อง	4.8	2.6	11.1	-	4.0
51 เครื่องขึ้นไป	4.8	25.6	22.2	50.0	21.3
รวม	100.0(21)	100.0(39)	100(9)	100.0(6)	100.0(75)

สำหรับจำนวนที่นั่งในห้องปฏิบัติการทางภาษา สถานศึกษาระดับประถมศึกษาส่วนใหญ่ (ร้อยละ 40.0) มี 11 – 20 ที่นั่ง ระดับมัธยมศึกษาร้อยละ 33.3 มี 41 – 50 ที่นั่ง ระดับอาชีวศึกษาร้อยละ 50.0 มี มากกว่า 51 ที่นั่ง และระดับอุดมศึกษาร้อยละ 28.1 มีมากกว่า 51 ที่นั่ง (ดูตารางที่ 19)

ตารางที่ 19 ร้อยละของสถานศึกษา จำแนกตามระดับจำนวนที่นั่งห้องปฏิบัติการทางภาษา และ ประเภทของสถาบันการศึกษา

ระดับจำนวนที่นั่ง ห้องปฏิบัติการทางภาษา	ประถม	มัธยม	อาชีวะ	อุดม	รวม
11 – 20 ที่นั่ง	40.0	6.7	-	-	15.6
21 – 30 ที่นั่ง	25.0	10.0	-	12.5	14.1
31 – 40 ที่นั่ง	25.0	20.0	16.7	25.0	21.9
41 – 50 ที่นั่ง	-	33.3	33.3	12.4	20.3
51 ที่นั่งขึ้นไป	10.0	30.0	50.0	50.0	28.1
รวม	100.0(20)	100.0(30)	100.0(6)	100.0(8)	100.0(64)

ในด้านศูนย์เรียนภาษาด้วยตนเอง สถานศึกษาส่วนใหญ่ (ร้อยละ 83.3) มีศูนย์เรียนภาษาด้วยตนเองจำนวน 1 ศูนย์ (ดูตาราง 20)

ตารางที่ 20 ร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามระดับระดับจำนวนศูนย์เรียนภาษาด้วยตนเอง และประเภทของสถาบันการศึกษา

ระดับจำนวนศูนย์เรียนภาษา ด้วยตนเอง	ประถม	มัธยม	อาชีว	อุดม	รวม
1 ศูนย์	60.0	83.3	100.0	100.0	83.3
2 ศูนย์	20.0	16.7	-	-	12.5
3 ศูนย์	20.0	-	-	-	4.2
รวม	100.0(5)	100.0(12)	100.0(3)	100.0(7)	100.0(24)

3) การกำหนดนโยบายการสอนภาษาต่างประเทศ

สถานศึกษาศึกษาทุกระดับ กำหนดนโยบายการสอนตามแผนการศึกษาภาคบังคับของหลักสูตร นอกจากนี้ สถานศึกษาทุกระดับยกเว้นระดับอุดมศึกษา ได้คำนึงถึงความต้องการของผู้เรียน ความต้องการของผู้ปกครอง และความต้องการของตลาดแรงงานด้วย เป็นที่น่าสังเกตว่าสถานศึกษา ระดับอุดมศึกษาไม่ได้คำนึงถึงความต้องการของผู้ปกครองในการกำหนดนโยบายการสอนภาษาต่างประเทศ (ดูตารางที่ 21)

ตารางที่ 21 ร้อยละของสถานศึกษา จำแนกตามการกำหนดนโยบายการสอนภาษาต่างประเทศของโรงเรียน/สถาบัน กับประเภทของสถาบันการศึกษา*

การกำหนดนโยบายการสอน*	ประถมศึกษา	มัธยมศึกษา	อาชีวศึกษา	อุดมศึกษา	รวม
ตามแผนการศึกษาภาคบังคับของหลักสูตร	100.0(28)	100.0(42)	100.0(9)	100.0(8)	100.0(87)
ตามความต้องการของผู้เรียน	42.9(12)	45.2(19)	44.4(4)	62.5(5)	46.0(40)
ตามความต้องการของผู้ปกครอง	46.4(13)	45.2(19)	22.2(2)	-	39.1(34)
ตามความต้องการของตลาดแรงงาน	17.9(5)	33.3(14)	44.4(4)	50.0(4)	31.0(27)
รวม	100.0(58)	100.0(94)	100.0(19)	100.0(17)	100.0(188)

* ตอบได้มากกว่า 1 คำตอบ

4) การหาข้อมูลความต้องการเรียนภาษาต่างประเทศของผู้สอน

สถานศึกษาทุกระดับ ร้อยละ 82.8 มีกิจกรรมหาข้อมูลความต้องการเรียนภาษาต่างประเทศของผู้สอน(ดูตารางที่ 22) โดยร้อยละ 31.3 มีกิจกรรมดังกล่าวปีละ 1 ครั้ง และร้อยละ 26.6 มีกิจกรรมปีละ 2 ครั้ง (ดูตารางที่ 23) กิจกรรมที่ดำเนินการส่วนใหญ่ (ร้อยละ 37.5) เป็นการอบรมหลักสูตรการสอน รองลงมาคือการสัมมนา (ร้อยละ 31.6) (ดูตารางที่ 24)

ตารางที่ 22 ร้อยละของสถานศึกษาจำแนกตามการมีกิจกรรมหาข้อมูลความต้องการเรียนภาษาต่างประเทศของผู้สอน กับประเภทของสถาบันการศึกษา

การมีกิจกรรมหาข้อมูลความต้องการเรียนภาษาต่างประเทศของผู้สอน	ประถม	มัธยม	อาชีวะ	อุดม	รวม
มี	92.9	85.7	66.7	50.0	82.8
ไม่มี	7.1	14.3	33.3	50.0	17.2
รวม	100.0(28)	100.0(42)	100.0(9)	100.0(8)	100.0(87)

ตารางที่ 23 ร้อยละของสถานศึกษา จำแนกตามระดับครั้ง/ปีของกิจกรรมหาข้อมูลความต้องการเรียนภาษาต่างประเทศของผู้สอน กับประเภทของสถาบันการศึกษา

ระดับครั้ง/ปี การมีกิจกรรมหาข้อมูลความต้องการเรียนภาษาต่างประเทศของผู้สอน	ประถม	มัธยม	อาชีวะ	อุดม	รวม
1 ครั้ง/ปี	59.1	18.2	20.0	-	31.3
2 ครั้ง/ปี	27.3	30.3	20.0	-	26.6
3 ครั้ง/ปี	-	24.2	20.0	-	14.1
4 ครั้ง/ปี	4.5	12.1	-	50.0	10.9
5 ครั้ง/ปีขึ้นไป	9.1	15.2	40.0	50.0	17.1
รวม	100.0(22)	100.0(33)	100.0(5)	100.0(4)	100.0(64)

ตารางที่ 24 ร้อยละของสถานศึกษา จำแนกตามกิจกรรมหาข้อมูลความต้องการเรียนภาษาต่างประเทศของผู้สอน กับประเภทของสถาบันการศึกษา*

กิจกรรม	ประเภทของสถาบันการศึกษา				
	ประถม	มัธยม	อาชีวะ	อุดม	รวม
แบบสำรวจความต้องการจากกรมวิชาการ	12.2	12.7	7.7	9.1	11.8
สัมมนา	34.1	32.4	23.1	27.3	31.6
อบรมหลักสูตรการสอน	34.1	39.4	38.5	36.9	37.5
จัดชมรมภาษาแล้วเสนอสิ่งที่ต้องการ	17.1	14.1	23.1	18.2	16.2
แบบสำรวจความต้องการจากกรมอาชีวศึกษา	2.4	-	7.7	-	1.5
การสอบถามแบบไม่เป็นทางการ	-	1.4	-	9.1	1.5
รวม	100.0(41)	100.0(71)	100.0(13)	100.0(11)	100.0(136)

* ตอบได้มากกว่า 1 คำตอบ